

ÜCRETSİZDİR

20. YÜZYIL KADIN TARİHİNİ ÖĞRETMEK: SINIF TABANLI BİR YAKLAŞIM

Orta öğretim okullarında kullanılmak üzere hazırlanmış bir öğretim Modülü

Ruth Tudor

Elena Osokina ve Philip Ingram'ın katkılarıyla

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Original title:

Teaching 20th Century Women's History:

A Classroom Approach

A teaching pack designed for use in secondary schools

ISBN 92-871-4304-8

"The opinions expressed in this work are the responsibility of the author(s) and do not necessarily reflect the views of the Council of Europe."

All right reserved. No part of this publication may be translated, reproduced or transmitted, in any form or by any means, electronic (internet, etc.) or mechanical, including photocopying, recording, or any information storage or retrieval system, without the prior permission in writing from the Directorate of Communications (F-67075 Strasbourg Cedex or publishing@coe.int).

All requests concerning the reproduction or translation of all or part of this document should be addressed to the Directorate of Communications (publishing@coe.int).

Cover Design:

Graphic Design Workshop, Council of Europe

Council of Europe Publishing

F-67075 Strasbourg Cedex

ISBN 92-871-4304-8

© Council of Europe, June 2000

Printed in Germany

Title of Turkish translation

20. Yüzyıl Kadın Tarihini Öğretmek: Sınıf Tabanlı Bir Yaklaşım

Orta Öğretim Okullarında Kullanılmak Üzere Hazırlanmış Bir Öğretim Modülü

Text originated by, and used with the permission of, the Council of Europe. This translation is published by arrangement with the Council of Europe, but under the sole responsibility of the translators.

© Örnek Akademi, February 2019, Turkish

Cover Design: Örnek Akademi

Translators: Meliha Köse & Usama Safi

Orjinal Adı:

Teaching 20th Century Women's History:

A Classroom Approach

A teaching pack designed for use in secondary schools

ISBN 92-871-4304-8

Bu çalışmada ifade edilen görüşler yazarların görüşleri olup, tamamıyla Avrupa Konseyi'nin resmi politikasını yansıtmamaktadır.

Tüm hakları Saklıdır. İletişim Direktörlüğünden (F-67075 Strasbourg Cedex veya publishing@coe.int) yazılı izin almaksızın, bu yayının herhangi bir bölümü elektronik olarak (internet vs.) fotokopi, kayıt veya otomatik depolama ve çekme sistemi gibi araçlarla hiçbir şekilde çevrilemez, çoğaltılamaz veya aktarılamaz.

Bu belgenin tamamının veya bir kısmının çoğaltılması veya çevirisi ile ilgili tüm talepler İletişim Müdürlüğüne (the Directorate of Communications) iletilmelidir. (publishing@coe.int).

Kapak Tasarımı:

Avrupa Konseyi Yayıncılık

F-67075 Strasbourg Cedex

ISBN 92-871-4304-8

©Avrupa Konseyi, Haziran 2000

Almanya'da basılmıştır.

Türkçe Adı:

20. Yüzyıl Kadın Tarihini Öğretmek: Sınıf Tabanlı Bir Yaklaşım

Orta Öğretim Okullarında Kullanılmak Üzere Hazırlanmış Bir Öğretim Modülü

Kitabın orijinali Avrupa konseyi tarafından hazırlanmış ve Avrupa Konseyi'nin izniyle kullanılmıştır. Kitabın çevirisi Avrupa Konseyi ile yapılan sözleşme ile basılmıştır fakat sorumluluk çevirmenlere aittir.

Kapak ve Tasarım: Örnek Akademi

© Örnek Akademi, Şubat 2019, Türkiye

Çevirenler: Meliha Köse & Usama Safi

20. YÜZYIL KADIN TARİHİNİ ÖĞRETMEK: SINIF TABANLI BİR YAKLAŞIM

Orta öğretim okullarında kullanılmak üzere hazırlanmış bir öğretim Modülü

Ruth Tudor

Elena Osokina ve Philip Ingram'ın katkılarıyla

Çevirenler:

Meliha Köse - Usama Safi

Avrupa Konseyi, Avrupa parlementer demokrasileri arasında daha geniş bir birliğe ulaşmak için 1949'da kuruldu. Avrupa siyasi kurumlarının en eskisidir ve Avrupa Birliği'nin on beş üyesi de dahil olmak üzere 41¹ üye ülkesi vardır. Avrupa'da Devletlerarası ve parlamentolar arası en geniş organizasyondur ve merkezi Strazburg'tadır.²

Milli savunmayla ilgili problemler Avrupa Konseyi'nin işinin dışında kalmaktadır ve organizasyon şu alanlarda faaliyet göstermektedir: demokrasi, insan hakları ve temel özgürlükler; medya ve iletişim; sosyal ve ekonomik meseleler; eğitim, kültür, miras ve spor; gençlik; sağlık; çevre ve bölgesel planlama; yerel demokrasi; ve yasal işbirliği.

Avrupa Kültür Sözleşmesi 1954'te imzaya açılmıştır. Bu uluslararası sözleşme Avrupa Konseyi'ne üye olmayan Avrupa ülkelerine de açıktır. Üye olmayan ülkelere Avrupa Konseyi'nin eğitim, kültür, spor ve gençlik programlarına katılma imkanı sağlanmaktadır. Şu ana kadar, 47 devlet Avrupa Kültür sözleşmesine katılmıştır. Bunlar, Avrupa Konseyi'nin tam üye devletleri, ayrıca Ermenistan, Azerbaycan, Belarus, Bosna-Hersek, Papalık ve Monako'dur.

Kültürel İşbirliği Konseyi (CDCC) Avrupa Konseyi'nin eğitim ve kültür çalışmalarından sorumludur. Dört özel (uzman) komite; Eğitim Komitesi, Yüksek Öğretim ve Araştırma Komitesi, Kültür Komitesi ve Kültürel Miras Komitesi, Avrupa Kültür Sözleşmesi kapsamında işlerin yürütülmesi konusunda Avrupa Kültür İşbirliği Konseyi'ne yardım etmektedir.³ Ayrıca, Kültürel İşbirliği Konseyi (CDCC) ile eğitim, kültür ve kültürel mirastan sorumlu Avrupa bakanları daimi konferansları arasında yakın bir çalışma ilişkisi var.

Kültürel İşbirliği Konseyinin (CDCC) programları, diğer programlarda olduğu gibi, Avrupa Konseyi'nin çalışmalarının ayrılmaz bir parçasıdır, bu programlar organizasyonun üç temel politik amacına katkıda bulunmaktadır:

¹ Arnavutluk, Andora, Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Hırvatistan, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Gürcistan, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Letonya, Lihtenştayn, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Moldova, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya Federasyonu, San Marino, Slovak Cumhuriyeti, Slovenya, İspanya, İsveç, İsviçre, "Makedonya Eski Yugoslav Cumhuriyeti", Türkiye, Ukrayna, Birleşik Krallık.

² Günümüzde Avrupa Konseyi'nin üye devlet sayısı 47'dir ve bu devletlerin 28'i Avrupa Birliği üyesidir (çev. notu)

³ Konsey'in eğitim programlarını yürüten Eğitim Yönetim Komitesi (CEDE) ile Avrupa Konseyi Yükseköğretim ve Araştırma Yönlendirme Komitesi (CDESR) 2012 yılı içinde birleştirilerek Eğitim Politikaları ve Uygulamaları Yürütme Komitesi (CDPPE) oluşturulmuştur (çev. notu).

- İnsan haklarının ve temel özgürlüklerin korunması, desteklenmesi ve geliştirilmesi, çoğulcu demokrasi;
- Avrupa kimliği konusunda farkındalığı artırmak;
- Avrupa toplumunun karşı karşıya olduğu büyük problemlere ortak yanıtlar aramak.

Kültürel İşbirliği Konseyi eğitim programı, okulları ve yükseköğretimi kapsamaktadır. Günümüzde demokratik vatandaşlık eğitimi, tarih, modern diller; okul bağlantıları ve değişimler; eğitim politikaları; eğitim kadrosunun eğitimi; Orta ve Doğu Avrupa'da yükseköğretim yasası reformu; yeterliklerin tanınması; eşitlik ve toplumsal uyum için hayat boyu öğrenme; demokratik vatandaşlık için Avrupa çalışmaları; sosyal bilimler ve geçiş süreci problemleri üzerine projeler bulunmaktadır.

ÖĞRETİM MODÜLÜ HAKKINDA

Avrupa Kültürel İşbirliği Konseyi tarafından "20. yüzyıl Avrupa tarihini Öğrenme ve Öğretme" projesiyle üretilen 20. Yüzyıl Kadın Tarihi Öğretimi, kadın tarihini Avrupa genelindeki mevcut sınıf uygulamalarına entegre etmek için hazırlanmış bir öğretim materyalidir.

“Kadın” konusu Avrupa toplumunda çok farklı şekillerde gündem oluşturmaktadır. Avrupa'nın bir bölümünde kadın çalışmaları başlangıç aşamasındadır. Diğerlerinde konu medyada yaygın olarak işlenmektedir ve gençler bunun sonucu yoğun bir bilgiyle karşı karşı kalmaktadırlar. Bazı ülkelerde aşırı sağ ve aşırı sol radikal güçler kadın hakları konusuna hizmet ettiklerini iddia etmişlerdir.

Avrupa okul müfredatlarında, kadın tarihinin durumu ve niteliği değişkenlik göstermektedir. Bazı ülkeler, kadın tarihinin okul programlarında yer almasını yasal bir zorunluluk haline getirirken, diğerleri onu yeni tanıtmaya başlıyor. Bütün Avrupa ülkelerinde, okullarda kadın tarihi öğretimini destekleyecek kaynak sıkıntısı bulunmaktadır. Bu konunun demokratik toplumla hayati bağlantısı dikkate alındığında, bu kitabın amaçlarından biri kadın çalışmalarını sınıfta güncel konu haline getirmektir. Konunun zor ve bazen hassas niteliği göz önüne alındığında, okul kadın tarihini sorgulamak için kesinlikle en güvenilir yerlerden biridir.

Ayrıca bu öğretim modülü ile toplumsal cinsiyet eşitliğine karşı geçmişte var olan ve hala devam eden sosyal ve bireysel güçleri dahil ederek, gençlerin toplumsal cinsiyet eşitliği anlayışına katkıda bulunmayı amaçlamaktayız. Cinsiyete bakılmaksızın Avrupa'nın tüm vatandaşları arasında fırsat eşitliği sağlanmazsa değerli kaynaklar ziyan olur ve Avrupa demokrasisi eksik kalabilir.

Bu modülün başyazarı ve tasarımcısı Ruth Tudor, kadınların deneyimlerine yön veren iş, aile, kültür, savaş ve siyaset arasındaki karmaşık, bazen gizli bağlantılara odaklanarak bütüncül bir yaklaşım kullanmıştır. Ayrıca öğretmenleri, derslerinde eleştirel ve uygulamalı bir yaklaşım kullanmaya teşvik etmektedir. Öğrenciler sömürülenlere ait sözlü tarih, fotoğraf ve medya gibi kaynaklar dahil, geçmiş hakkındaki farklı belgeleri eleştirel bir şekilde kullanabilmelidir.

Halen Londra'da eğitim danışmanı olarak çalışan, ortaokulda tarih öğretmeni olan Tudor⁴, İngiltere'de ulusal düzeyde tarih programlarında sorumluluk almıştır. BBC, Kanal 4'ünde dahil olduğu çok sayıda kuruluşa eğitim kaynakları yazmıştır ve Avrupa'nın her tarafında öğretmen eğitimlerinde yer almıştır.

Elena Osokina⁵, şu anda Rus Bilim Akademisi Rus Tarihi Enstitü'sünde kıdemli araştırma görevlisidir. Ayrıca kaliforniya Stanford Üniversitesi Hoover Enstitüsü Arşivleri'nde ve Paris Maison des Sciences de l'Homme (İnsan Bilimleri Merkezi)'da konuk araştırmacıdır. Onun son Kitabı Bizim Günlük Ekmeğimiz: Sosyalist Paylaşım ve Stalin Rusya'sında Hayatta Kalmak (Our daily bread: socialist distribution and the art of survival in Stalin's Russia) bu yıl Amerika'da (M.E. Sharpe Yayınevi tarafından) basılacak⁶.

Phil Ingram, sözlü tarih çalışmalarında uzman, İngiltere'de ortaöğretim kurumlarında 14 yıl tarih dersleri verdi. Şu anda Yahudi Soykırımını (Holocaust) hakkındaki bir kitap üzerinde çalışıyor. 1900-1999 Rus tarihi hakkında okul kitapları yazmıştır, 4. Aşama Ders Kitabı (Key stage 4 Textbook)) (Cambridge Üniversitesi Basım, 1997) ve 20. Yüzyıl Dünyası 3. Aşama Ders Kitabı (Key stage 3 textbook) (Hodder ve Stoughton Yayınevi, 2000)⁷.

⁴ Ruth Tudor hakkındaki bu bilgiler güncel değildir (çev. notu).

⁵ Elena Osokina şimdilerde South Carolina Üniversitesi Tarih Bölümünde çalışmaktadır (çev. notu).

⁶ Bu çalışmanın ilk baskısı 2001'de M.E. Sharpe Yayınevi tarafından yapılmıştır.

⁷ Key Stage: İngiltere'de milli eğitim müfredat programının dört basamağından her biri.

İÇİNDEKİLER

I. Modülün Kullanımı

Giriş	11
Öğretme ve Öğrenme Konuları	13
Değerlendirme ve Öğrenme Konuları	15
Seçme ve Uyarlama.....	19
20. Yüzyıl Kadın Tarihi	21
Kadın Tarihi Hakkında Önemli Sorular Sormak	23

II. 20. Yüzyıl Kadın Tarihi

20. Yüzyılda Kadınlara Genel Bakış: Güçler, Gelişmeler ve Olaylar	26
20. Yüzyılın Kadınları İle İlgili Anahtar Soruların Beş Kategoris.....	29
Kadın ve Çalışma Hayatı: Temel Noktalar	44
Kadın ve Aile: Temel Noktalar	48
Kadın ve Siyaset: Temel Noktalar	51
Kadın ve Kültürel Hayat: Temel Noktalar	54
Kadın ve Savaş: Temel Noktalar	57

III. Kadın Tarihi Konusunda Etkinlikler

Geliştirme

İş Hayatında Eşitlik: Etkinlik.....	60
Düşündüren Tarih: Etkinlik	63
Annelik Tarihi: Etkinlik	67
Üç Nesil Kadın: Etkinlik	70
Televizyon ve Aile Hayatı: Etkinlik	72
Farklı siyasal sistemlerde kadınları karşılaştırmak ve kıyaslamak: etkinlik.....	74
Kadınlar oy kullanma hakkını neden kazandılar? - Tarihsel bir tartışma: etkinlik.....	76
20. yüzyılda Avrupa genelinde kadınların durumu: etkinlik.....	79
Ünlü Kadınları Öğretmek: Etkinlik.....	84
Kadın İmajlarını Analiz: Etkinlik	86
İnterneti Kullanma – Avrupa’da Gençlik Hayatı: Etkinlik.....	88
Büyük Resim– Kadınlar ve Değişim: Etkinlik.....	90
Sınıfta Hassas Konuları Ele Almak.....	93

IV. Sovyetler Birliği'ndeki Kadınlar Hakkında Örnek Olay İncelemesi

Stalin Rusya'sında Kadınlar: Giriş	97
Stalin Rusya'sında Kadınların Hayati Rolü	101
Büyük Fikir Nedir?	108
Propaganda ve gerçeklik: Sovyetler Birliği'nde kadın imajları.....	111
Sovyetler Birliği'ndeki kadınların fotoğraflarını kullanma.....	113
Sovyetler Birliği'nde kadın imajları/görselleri: tarihçinin görüşü.....	118
Sovyetler Birliği'nde kadın imajları: etkinlik	122
Tarihçinin görevi.....	124

V. Sözlü Tarih Üzerine Örnek Çalışmalar

Sözlü tarihte sınıf tabanlı bir yaklaşım.....	130
Sözlü Tarih: Romanya	143
Sözlü Tarih: Malta	146
Sözlük	151
Ek I: İnternet Siteleri	153
Ek II: 20. Yüzyıl Avrupa Tarihini Öğrenme ve Öğretme	155

I. MODÜLÜN KULLANIMI

Giriş

Bu eğitim modülü, Avrupa Konseyi'nin "20. yüzyıl Avrupa tarihini Öğrenme ve Öğretme" konulu projesinin amaç ve hedeflerini karşılamak üzere tasarlanmıştır. Bu amaç ve hedefler şunlardır:

- Kıtamızın yakın tarihi hakkında ortaöğretimdeki genç insanların merakını uyandırmak;
- Müfredat geliştirenlere, ders kitabı yazarlarına ve tarih öğretmenlerine pratik tavsiyeler, yenilikçi yaklaşım ve iyi uygulama örnekleri sunmak;
- Avrupa tarihinin zenginliğini ve çeşitliliğini fark etmek ve 20. yüzyılda Avrupa'yı şekillendiren güçleri, hareketleri ve olayları anlamak;
- Günümüzde Avrupa'nın karşılaştığı güçlüklerin tarihsel kökenlerini ve bağlamını anlamak;
- Gelecekte yaşamak isteyebilecekleri Avrupa'nın özellikleri üzerine düşünmek;
- Açık fikirlilik, gerçeğe saygı, hoşgörü, farklılıkların kabulü, empati ve sivil cesaret gibi demokratik çoğulcu toplumların vatandaşları için gerekli olan tutumları kazanmak;
- Sorgulama, araştırma ve eleştirel düşünme, özellikle yazılı, görsel-işitsel kaynakları kullanma ve analiz etme, önyargıları, tahrifleri, propagandaları tespit etme gibi temel becerileri geliştirmek;

Bu Modül Kimler İçin ?

Bu modül, 14-18 yaş arası öğrencilerin öğretmenleri için yazılmıştır. Bu yaş grubu özel ve farklı ihtiyaçlara sahiptir. Bu çağda gençler hak ve sorumluluklarını edinmeye ve kullanmaya, önemli açılardan kendinin ve etrafındakilerinin hayatlarını etkileyecek kararlar almaya başlarlar.

Bu yüzden bu yaş aralığına, akıl yürütmeye dayalı, projede belirtilen konuları ve değerleri yansıtan, geçmişteki olaylar ve gerçek insanların anlayışı/tecrübesi üzerinden, onların kararlarını ve eylemlerini kolaylaştıracak bir eğitim vermek çok önemlidir. Onların bir kimlik duygusuna ve içinde yaşadıkları topluma katkıda bulunma, toplumu dönüştürme becerilerine ihtiyaçları olacak. Ayrıca bu gençlerin küresel iletişimin hakim olduğu toplumlarda etkin bir

şekilde çalışması gerekecek. Esneklik ve iş becerilerini aktarabilme kabiliyetleri hem iş dünyasında hem de daha büyük topluluklarda çok önemli gereksinimlerdendir.

Bu modülde kadın tarihine ilişkin kullanılan yaklaşım yukarıda bahsedilen becerileri ve nitelikleri geliştirecektir. Kendi içinde bilginin elde edilmesinden ziyade, becerilerin bilgi ve anlayışla birleştirilmesi üzerinde durulmaktadır. Bu yaklaşım, öğrencilerin anlamlı ve konuyla ilgili sorular sormalarına ve düşüncelerinde eleştirel olmalarına fırsat verme potansiyeline sahiptir. Bu çok çeşitli bilgi kaynaklarını kullanabilme, kanıtı değerlendirme ve analitik olarak düşünme becerisi de dahil olmak üzere pek çok araştırma becerisini geliştirecektir. Hassas ve tartışmalı konulara değinerek, hoşgörüyü artıracak ve sorumlu bir şekilde ahlaki ikilemler üzerinde düşünme kabiliyetini geliştirecektir.

Modül içindeki konular bu yaş grubunun öğretmenleri için yazılmıştır. Bu çalışmanın en zor yanlarından biri, çok çeşitli ortam ve durumlarda gerçekleşen, çok kapsamlı öğretmen uygulamalarına faydalı olacak bir materyal üretmek olmuştur. Sonuç olarak, öğretmenlerin bu modülden kendi öğretim ve öğrenme bağlamına uygun olanları seçmeye ve bunları adapte etmeye ihtiyaçları olacak. Seçimin ve uyarılmanın nasıl olacağı hakkında bir kılavuz verilmiştir. Ayrıca bu kılavuz modülün daha küçük veya daha büyük çocuklar için nasıl uyarlanabileceğini göstermektedir.

Öğretme ve Öğrenme Konuları¹

Okulda kadın tarihini öğretme ve öğrenme

Okulda kadın tarihini öğretme ve öğrenme süreci şunları içerebilir:

- Bütün okul politikalarında ve uygulamalarında ifade edilen değer ve inançları sorgulamak;
- Azınlıkların ihtiyaçları, hakları ve temsil edilmesi bağlamında, tarihin bütün okul müfredatına katkısını yeniden düşünmek;
- Kadınların toplumdaki rolleri ve topluma katkıları hakkındaki eğitimi desteklemek için diğer müfredat alanları ile işbirliği imkanlarını belirlemek. Örneğin, Marie Curie çalışmasıyla tarih ve bilim, Eugenia Ginzburg'un çalışmasıyla tarih ve edebiyat işbirliği gibi;
- Problemleri, değerleri, inanışları ve tutumları sorgulamak, örneğin; kalıp yargıları fark etmek ve bunlara değinmek, hassas konuları ele almak ve risk almak;
- Kadınların çeşitli etnik grupları ve sosyal sınıfları temsil eden farklı bir grup olduğunu fark etmek.

Sınıf ortamı içinde şu konular da yer alabilir:

- Mevcut öğretim programının / ders programlarının / kaynakların içerik ve yaklaşım açısından sorgulanması ve eleştirilmesi;
- Geçmişte neyin önemli olduğunu yeniden düşünmek, örneğin; neyi öğretmeyi seçtiğimiz, ki bu da tarihin geçmişle aynı şey demek olmadığını, seçimleri, yorumları ve sunumları içeren bir inşa süreci olduğunu öğrenciye öğretmeyi gerektirir;
- Öğrencilere tarihin öğretilen bir şey olduğunu, bu yüzden zamana ve mekana bağlı olduğunu, zamana ve mekana göre değişeceğini fark ettirmek ve açıklamak;
- Dikkatimizi politik alandan sosyal ve ekonomik alana kaydırmak;
- Kadınların kişisel ve özel hayatları arasındaki ilişkiyi ve daha büyük resmi- diğer bir deyişle- kişisel politik olduğunu fark etmek;

¹ Aşağıdaki hususlar öğretmenin, okulun, toplumun çıkış noktasına bağlı olarak az ya da çok konuya uygun olacaktır. Bunlar oldukça çeşitlidir.

- Yerel, kişisel ve sözlü tarihe daha derinlemesine odaklanmak için, geçmişi ortaya çıkarmak amacıyla kullanılan kaynakları değiştirmek;
- Bilgi temelli yaklaşımdan, bilgi ve becerinin birleştirildiği daha bütüncül bir yaklaşımına geçmek
- Öğrencilerin kendi kendilerine tarihçi olmalarını sağlamak;
- Sınıfta kadın çalışmalarına ayrılan sürenin, öğretmenin ve öğrencilerin cinsiyetine bağlı olup olmadığını belirlemek ve eğer bir ilişki varsa, bu ilişkinin makul olup olmadığına karar vermek.

Değerlendirme ve öğrenme konuları

Kadın tarihi öğretimi, öğretim uygulamamızda köklü değişiklikleri gerektirebilir. Kısacası, "geleneksel" didaktik ve öğretmen merkezli eğitimle kadın tarihini öğretmek mümkün olmayabilir. Bunun yerine, öğrencilerimizi, tarihsel içeriğin yanı sıra hem sınıflarımızdaki hem de daha büyük gruplardaki mevcut tarihsel düşünceyi sorgulamaları için zorlamamız gerekebilir. Konumuzu öğretme yöntemimizdeki bu değişim, öğrenmeye ilişkin değerlendirme konularına bakmayı gerekli kılacaktır.

Öğrenme ile değerlendirme arasındaki ilişki

Öğrenme ve değerlendirme arasında, öğretmenlerin derslerini planlarken dikkate alması gereken yakın ve sıkı bir ilişki vardır. Değerlendirmeler, öğrenme deneyiminin hangi boyutlarına daha fazla değer verdiğimizizi öğrencilere gösterir ve bundan dolayı öğrenme sürecinin yapısını etkiler. Örneğin, değerlendirmemiz öğrencinin olaylara dayalı bilgileri hatırlamasını gerektiren kısa cevaplı soruları içeriyorsa, öğrenim deneyimleri ezbere dayalı öğretimle sınırlı olacaktır. Sonuç olarak, kavramsal anlama veya bilgiyi seçme ve organize etmeyi gerektiren üst düzey bilgi becerileri gibi diğer öğrenme türleri ihmal edilmiş olacaktır. Değerlendirme bu durumda aşağıdaki soruları içerecektir:

- Ne tür öğrenmeye öncelik veriyoruz / odaklanıyoruz?
- Değer verdiğimiz ve önemsemediğimiz konular hakkında öğrencilere hangi mesajları gönderiyoruz?
- Yeterince önemli ve anlamlı olan alanları öğretiyor muyuz ve bunları değerlendiriyor muyuz?
- Sunduğumuz öğrenme deneyimleri, öğrenciye dünyayı farklı bir şekilde görme imkanı sağlıyor mu?

Amaca uygunluk

Amaca uygunluk, öğrenme kalitesini artıracak bir değerlendirmenin hazırlanması için gerekli ve hayatidir. Belli bir değerlendirmenin "amaca uygunluğunu" sağlamak / geliştirmek için, aşağıdaki soruları sormamız gerekir:

- Öğrenme hedefleri açık, anlamlı ve öğrencilere uygun mu?
- Etkinlik öğrenme hedeflerine ulaşılabilecek şekilde tasarlanmış mı?
- Etkinlik tüm öğrenciler için ilginç ve zorlayıcı mı?
- Tüm öğrenciler bu etkinlikte başarı gösterebilecek mi?
- Öğrencilerin konuşma, yazma, çizme gibi faaliyetlerle kazanımlarını (bildikleri, anladıkları ve yapabilecekleri) gösterebilecekleri farklı uygulamalar var mı?
- Öğrencilerin kazanımları hangi yollarla kaydedilebilir?

Kadın tarihinin durumu ve değerlendirilmesi

Kadın tarihi söz konusu olduğunda öğrenme ve değerlendirme arasında özel bir ilişki vardır. Konunun durumu, değerlendirilmesi ile yakından ilişkilidir. Konu değerlendirilebiliyor mu? Niçin değerlendiriliyor? Niçin değerlendirilemiyor? Nasıl değerlendiriliyor?

Örneğin, kişisel ve sosyal eğitim formal olarak değerlendirilmediğinden genellikle öğrenciler için daha az önemlidir. Bu yüzden şunu farketmeniz önemlidir; yaptığımız kadın tarihi öğretimi, belge vermek gibi bir amaçla, asla formal olarak değerlendirilmiyorsa, kadın tarihinin diğer tarihi konulara kıyasla göreceli bir önemi olduğuna dair güçlü mesajlar göndermiş olacaksınız. Bu problemi ele almanın çok sayıda yolu vardır:

- Kadın tarihini dışardan bitirme sınavına dahil etmek mümkün mü? Bu öğrenci tarafından yapılan bireysel araştırmanın bir parçası formatında olabilir ve sınavlarının bir bölümünü oluşturabilir.
- Mevcut ders programı içeriğine kadın tarihinin farklı yönlerini dahil etme imkanı var mıdır? Örneğin, Sovyetler Birliği ve Nazi Almanya'sındaki totaliterlik deneyimleri, birçok dışardan bitirme sınav programında popüler bir seçenektir.
- Bu konuları hem kadınların hem de erkeklerin perspektifinden incelediğimize nasıl emin olabiliriz? Onların deneyimleri arasındaki farklılıklar ve benzerlikler nelerdir?

- Kadın tarihi sınıf içinde daha formal olarak nasıl değerlendirilebilir? Öğrenci performansı hakkında karara varmanızın bir parçası olabilir mi? Bu küçük öğrencilerle / sınavsız derslerde daha mümkün olabilir.

Formal/İnformal Değerlendirme

Öğretmen olarak sınıftaki tüm öğrenciler hakkında sürekli olarak yargıda bulunduğumuzun farkında olmamız gerekmektedir. Bu yüzden değerlendirme değişik zamanlarda az ya da çok farkında olabileceğimiz, devam eden bir süreçtir. Öğretmenler olarak, sınıftaki farklı öğrenci grupların göreceli performansları hakkında test edilmemiş kanaatlere, inançlara sahip olduğumuzu fark etmemiz önemlidir. Kısacası, belirli gruplara (örneğin kız çocukları) yönelik beklentilerimizi sınırlayan kalıpyargılarımız veya önyargılarımız olabilir. Öğretmen olarak kendi kendimize şu soruları sormaya ihtiyacımız vardır:

- Farklı öğrenci grupları hakkında ne tür kabullerimiz veya önyargılarımız var?
- Sınıf içinde ortaya çıkabilecek önyargılı davranışım hakkında farkındalığımı nasıl artırabilirim? Örneğin; Belli bir öğrenci grubuyla kaç kez etkileşim içinde bulunduğumuzu kaydederek, eleştirel bir şekilde gözlem yapacak bir “kritik arkadaşı” kullanabiliriz. Kız ve erkek öğrencilere davranışımız (soru sorma, tartışma, verilen süre bakımından) nasıl farklılaşıyor?
- Kullandığımız dil kendi inançlarımız ve önyargılarımız hakkında ne söylüyor? Önyargılı bir dil kullanımından nasıl kaçınabiliriz? Kendi dilimizdeki önyargıları görmek için “kritik arkadaşımızı” nasıl kullanabiliriz?

Alternatif Değerlendirme: Öz Değerlendirme

Öğrenci başarılarını değerlendirmenin alternatif ve potansiyel olarak verimli bir yolu özdeğerlendirmedir. Öz değerlendirme, tüm öğrencilerin neyi başarmaya çalıştıklarını, nasıl başarabileceklerini ve kendi performanslarını nasıl geliştirebileceklerini anlamalarını sağlamanın önemli bir yolu olabilir. Tarih dersinde öğrencilerin kendi kendini değerlendirebilmeleri için dersin veya etkinliğin amaçlarını, öğrenme hedeflerini tam olarak anlamaya ve öğrenme hedefleriyle ilişkili olarak kendi performansları üzerinde düşünebilmeleri için fırsatlara ihtiyaçları olacaktır. Bu nedenle öğrenme hedeflerinin

öğrencilerle paylaşılması uygundur. Böylece öğrenciler çalışmanın ana noktasını görebilir ve öğrenme çıktılarını bilgi, kavrama ve beceriler açısından daha iyi sergileme şansına sahip olurlar. Bu yolla öğrencilere kendi öğrenme ve kazanımları konusunda daha büyük sorumluluk verilmiş olur ve öğrencilerde kendi öğrenme süreçlerini sahiplenme duygusu gelişebilir.

Cinsiyetlerine bakılmaksızın bütün öğrencilerin, kendi kazanımlarını fark edip etmedikleri, kazanımlarına değer verip vermedikleri konusunda düşünmek çok önemlidir. Yani, kızlar ve erkekler aynı standartlarla ve aynı yolla özdeğerlendirme yapıyorlar mı? Öğrenmelerinde ve kazanımlarında değer verdikleri şeylerde farklılıklar var mı?

Seçme ve uyarılama

Bu modülün her ortamda ve durumda etkili bir şekilde işe yarar olması, çalışmanın kaygılarından birisidir. Koşullar belirlenen öğrenim ve öğretimin uygulamalarının pratikte nasıl başarıyla yürütüleceğini belirlemede oldukça önemlidir. Muhtemelen kendi özel koşullarınıza kafa yormadan, modül içinde belli amaçları olan etkinlikleri veya kapsamlı bir yaklaşımı basit bir şekilde kaldırmanız ne mümkündür, ne istenen bir şeydir. Örneğin; grup çalışmasını içeren bir etkinliğin az veya çok başarılı olması, öğretmen ve öğrencilerin grup çalışmalarına ne kadar alışık olduklarına, faaliyetin gerçekleştiği çevreye ve kaynakların ne ölçüde ulaşılabilir olduğuna bağlıdır. Bu demek değildir ki, öğretmenler ve öğrenciler bu modül ile ilgili sınıfta risk almamalı ve yeni şeyler denemeye kalkışmamalı. Bununla birlikte, modülün ve modülün içindeki özel etkinliklerin nasıl seçilebileceği/seçilmesi gerektiği ve kendi şartlarınıza göre nasıl adapte edilebileceğiniz konusunda bazı fikirler verilmesi gerekecek.

Modülden Seçim Yapma

İçeriğe uygun bir seçim yapmaya ve etkinliği adapte etmeye yardımcı olacak önemli noktaların bir listesi aşağıda verilmiştir. Modülden ve onun içindeki etkinliklerden seçim yaparken şunlar dikkate alınmalıdır:

- Hangi tür öğretmenlik becerisine ihtiyaç vardır (bilgi, güven, adanmışlık) ?
- Ne tür kaynaklara ihtiyaç var?
- Öğrencilerin bağımsız araştırma, grup çalışması, sözlü sunum gibi öğrenme becerilerinden hangisine sahip olması gerekecektir?
- Sınıf yönetimi yaklaşımlarından hangisi daha uygundur, örneğin; öğrenci merkezli/Öğretmen merkezli?

Daha Büyük Öğrenciler İçin Uyarılama

Modülün ve içindeki etkinliklerin farklı yönlerini daha büyük öğrencilere uyarılarken aşağıdakilerini göz önünde bulundurun:

- Daha az rehberlik sunun ve ödevleri daha az yapılandırın;
- Konuları daha kapsamlı ve derinlemesine ele alın;
- Öğrenmenin farklı alanları arasındaki ilişkileri ve bağlantıları belirleyin. Örneğin; yerel, ulusal ve uluslararası eğilimleri kıyaslayın ve karşılaştırın;
- Daha özgür düşünme konusunda öğrenciyi cesaretlendirin;
- Öğrencilerin kendi araştırmalarını yapmalarını sağlayın;
- Daha çeşitli ve daha karmaşık kanıt kaynakları kullanın;
- Kaynaklardan kanıtları seçme ve birleştirme becerileri ile ilgili beklentileri yükseltin;
- Öğrencileri daha eleştirel düşünme konusunda teşvik edin;
- Bir figürün, gelişmenin, olayın vs. göreceli önemine ilişkin öğrencileri, kendi yargılarını oluşturmaları ve bunu kanıtlamaları için teşvik edin.

Daha Küçük Öğrenciler İçin Uyarılama

Modülün ve içindeki etkinliklerin farklı yönlerini daha küçük öğrencilere uyarlarken aşağıdakilerini göz önünde bulundurun:

- Daha fazla rehberlik sunun ve ödevleri daha fazla yapılandırın, örneğin, çalışmayı oldukça fazla planlanmış araştırma yöntemleriyle destekleyin;
- Soyut kavramlara daha az, somut örneklere/ görsellere daha fazla odaklanın;
- Değişim ve sürekliliğe daha az, benzerlik ve farklılıklara daha fazla odaklanın;
- Daha az ve daha sade kanıt kaynağı kullanın; okuma ve yazmayı teyp kayıtlarıyla, vurgulu metinlerle, anahtar kelime sözlüğüyle destekleyin.

20. Yüzyıl Kadın Tarihi

Bu bölüm¹ kadın tarihi konusundaki tarih yazıcılığına kısa bir giriş yapmaktadır. Bununla öğretmenlerin kadın tarihine yönelik kendi yaklaşımlarını, genel resme uygunluğu konusunda anlayışlarını geliştirmek amaçlanmıştır.

Bilgiyi açık ve kullanılabilir hale getirmek için doğrusal bir format ortaya konmuştur. Yine de bu kadın tarihinin zaman içinde istikrarlı bir şekilde ilerlediğini iddia etmek anlamına gelmiyor. Bu bölümden yararlanırken, sosyal değişimin tek bir adımda gerçekleşmediğini unutmamalısınız; Süreklilik değişim kadar önemli olabilir; zaman ve "ilerleme" aynı şey değildir, yani hayat zaman geçtikçe "daha iyi" hale gelmez; ilerlemenin yanı sıra, kötüye gidişler, beklenmedik kötü sonuçlar, gerilimler, çelişkiler vardır.

Dönemler

19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başlarında öncelikle oy kullanma hakkı / oy verme üzerine odaklanan kadın hakları hareketleri, kadın tarihine karşı bir ilgi oluşmasına yol açtı.

1930'ların sonrası sosyal tarihin yükselişini gördü, yani bazı tarihçiler sıradan insanların hayatlarının sağlık ve inanç sistemleri gibi farklı boyutlarına bakmak için kamusal / politik / askeri olayları incelemekten uzaklaştılar. Onlar kamusal ve siyasi hayatla daha az, toplumsal, ekonomik ve entelektüel yaşamla daha fazla ilişkisi olan gelişmelerle ve uzun vadeli olaylarla ilgilendiler. Fakat bu sadece kadınların tarihine bir odaklanma değildi. Yalnızca bir kadın tarihi değildi, kadınların da içinde yer aldığı sıradan insanların tarihiydi.

1960'lı yıllarda bazı tarihçiler "yeni sosyal tarih" hareketini geliştirdiler. Bu on yılın sivil haklar hareketiyle yakından ilişkiliydi, örneğin kadınlar da dahil olmak üzere azınlıkların hayatları hakkında artan bir farkındalık ve ilgi gibi. Tarihsel düşüncedeki bu gelişme, azınlık gruplarının lehine iktidar ilişkilerini ve bunlara karşılık gelen siyasal kurumları çoğu kez kasıtlı olarak değiştirmeyi amaçladı.

¹ Bu bölümde, Merry E. Wiener'in "Erken dönem Avrupa'sında da kadın ve toplumsal cinsiyet" çalışmasından yararlanılmıştır (Cambridge University Press, New York, 1993).

Ayrıca 1960'lı yıllar, geçmişte kadınların kendine özgü ve benzersiz deneyimlerini daha fazla ortaya çıkarmayı amaçlayan modern feminist hareketin gelişimine şahit oldu. 1960'lı yıllardaki gelişmelerin sonucu feminist tarihçiler (Amerika Birleşik Devletleri ve Batı Avrupa'da) kadın tarihiyle ilgilenmeye başladı. 1970'lerin sonu Amerika'da daha sonra kuzey ve batı Avrupa'da yükseköğrenim içinde yer alan kadın çalışmaları alanındaki ilk dersleri gördü. Bu bakış açısı sadece sosyal tarihe değil, aynı zamanda politik, askeri, ekonomik, entelektüel ve kültürel tarihe de yerleşmişti.

Daha yakın zamanlarda kadınların sahip olduğu ortak şeylerin yanı sıra kadınların çeşitliliği, etnik kimliklerin kabulü, sosyo-ekonomik durum, cinsel yönelim, yaş, dini farklılıklar üzerine yapılan vurgu artmıştır. Ayrıca kadın araştırmaları yerine ya da kadın araştırmalarına ilaveten, toplumsal cinsiyet çalışmalarına odaklanılmıştır.

Kadın Tarihi Hakkında Önemli Sorular Sormak

Aşağıdakiler kadın tarihiyle ilgili sorulabilecek önemli soruları ve ifadeleri içermektedir. Modüldeki etkinlikler, öğrencilerin bu sorular ve ifadeler aracılığıyla, ele alınan konuların bir veya birden fazla yönünü eleştirel şekilde düşünmelerini sağlamak için tasarlanmıştır. Aşağıda gösterilen ilkeler az çok modülün yaklaşımı içine gizlenmiştir, ancak aşağıdaki soruların ve ifadelerin bir kısmını tartışma konusu olarak ele almak ta yararlı olabilir. Bunlar özellikle daha büyük öğrenciler için kullanılabilir.

- *Bütün tarihsel değişimler, kadınların hayatlarını bir şekilde etkiler. Bu ne derece doğru veya ne derece yanlıştır? Kendi toplumunuzdaki tarihi bir gelişme hakkında bu soruyu sorun. Örneğin, teknolojik gelişmeler evdeki yaşamı 1950'den günümüze nasıl değiştirdi?*
- *Belli bir tarihsel gelişme, erkeklerin hayatlarından farklı olarak kadınların hayatlarını nasıl etkiledi? Kendi toplumunuzdaki tarihi bir gelişme hakkında bu soruyu sorun. Örneğin, faşizm, komünizm ya da kapitalizm kadınların hayatlarını, erkeklerden farklı olarak nasıl etkiledi?*
- *Yerel, ulusal ve uluslararası tarihiniz nasıl organize edilmiştir? Tarihi düzenlemek için hangi dönemler kullanılmıştır? Örneğin, Avrupa tarihi, Rönesans, Reform, ulus-devlet, sanayi ve komünist dönemler halinde düzenlenmiştir. Bu dönemler kadın tarihine ne kadar uygundur? Örneğin tarihçi Joan Kelly, "Kadınların Rönesansı var mı?" sorusunu sormuştur. Sınıfta buna benzer hangi sorular sorulabilir?*
- *Kadın tarihini tanzim etmek için hangi dönüm noktalarını/gelişmeleri kullanabilirsiniz? Örneğin, oy kullanma, eğitim, teknoloji, doğum kontrolü, boşanma hukuku, barış ve savaş konularındaki gelişmelere ilişkin dönüm noktaları belirleyebilir misiniz?*
- *Kadın çalışmaları ve toplumsal cinsiyet çalışmaları arasındaki temel farklar nelerdir? Geçmiş hakkında sorduğumuz soru türleri ile ilgili bu iki alan arasında bir fark vardır. Toplum cinsiyet çalışmalarının önemli boyutlarından biri toplumsal cinsiyetin dil, inançlar, değerler yoluyla nasıl yapılandırıldığına ve bu yapının hem geçmiş hem de günümüz toplumlarındaki güç ilişkileri hakkında bize ne anlattığına bakılmasıdır.*
- *Tarihsel bir dil çalışması bize cinsiyet ve iktidar hakkında ne söylüyor? Örneğin, "krallık" kelimesini düşünün. Kendi dilinizde cinsiyetçi söylem içeren tarihi terimlerden ne tür örnekler bulabilirsiniz?*

- *Kadınların hayatlarını ortaya çıkarmaya çalışırken ne tür güçlükler yaşanır? Kadınların tarihini öğrenmek için ne tür kaynaklar kullanabiliriz? Bu kaynaklar bize ne tür bilgiler verir?*
- *Kadın tarihi çalışmaları kadınların ev içi, özel hayatlarına odaklanırsa bu durumda ne tür tehlikeler olabilir? Bu tehlikeleri ele almak ve gidermek için hangi sorular sorulabilir?*
- *Cinsiyet araştırmalarının bu alana yararlı katkıları vardır. İki cinsin arasındaki hayat farklılıkları hakkında sorular sorarak, bu farklılıkların nasıl, ne zaman ve nerede gerçekleştiğine dikkatimizi çekerler. Toplumsal cinsiyet hakkındaki fikirlerin zamana ve mekana göre değişmiş olduğunu hatırlamak oldukça önemlidir.*
- *Toplumsal cinsiyet ile ilgili fikirler ne zaman ve nerede kadınların hayatlarını yönlendirmede daha etkili olmuştur? Toplumsal cinsiyet ile ilgili fikirler ne zaman ve nerede kadınların hayatlarını yönlendirmede daha az önemli olmuştur?*
- *Kendi tarihlerine yön veren kadınlar arasındaki önemli farklılıklar nelerdir? Örneğin, etnik grup, konum, sınıf, medeni durum, çocuk sayısı, sağlık koşulları, kırsal/kentsel.*
- *Farzedelim sanayileşme sırasında şehirde yaşayan çok fakir bir kadın olsaydınız? Hayatınızı şekillendirmede cinsiyetiniz mi yoksa sınıfınız mı daha önemli olurdu?*

II. 20. YÜZYIL KADIN TARİHİ

20. yüzyılda kadınlara genel bakış: güçler, gelişmeler ve olaylar

Giriş

Bu bölüm 20. yüzyıl Avrupa kadın tarihi öğretiminde yer alabilecek temel konulara, gelişmelere ve olaylara genel bir bakış sunmaktadır. Bu modül beş başlık altında organize edilmiştir: iş, aile yaşamı, siyasi yaşam, kültürel yaşam, savaş ve çatışma.

Kadın tarihini öğretmenin zorluklarından biri, kadın hakkındaki hikayeleri birbirine bağlayarak ve onları tutarlı hale getirerek bir silsile oluşturmaktır. Basitçe söylemek gerekirse, kadın tarihi eksiktir ve yeterince titiz veya iddialı olmayan öğrenme deneyimleriyle sonuçlanması muhtemeldir. Bu nedenle beş alanın her biri 20. yüzyılda kadının farklı ve karmaşık tarihine muhtemel bir silsile veya bir rota olarak kabul edilebilir.

Kaynaklar arası tutarlılığı sağlamanın bir diğer yolu, kadın tarihini tek soru etrafında organize etmektir. 20. yüzyıl boyunca kadınlar hangi yollarla kendi hayatlarının kontrolünü ele geçirmişlerdir? Böylece öğrenciler öğrenme amaçları hakkında net bir anlayışa sahip olurlar. Aşağıda tabloda yer alan pek çok anahtar soru bu kapsamlı soruyla ilgilidir?

Bu bölüm aynı zamanda dile getirilen temel konularda açıklığı ve netliği korumaya çalışarak, esnek bir şekilde planlanmıştır. Bütün Avrupa ülkelerinde işe yarayabilmesi için, bu bölümde temel konular bir açıklamadan ziyade sorular şeklinde verilmiştir ve tarihler dahil edilmemiştir. Bu öğretmenlerin kendi konularıyla alakalı alanları seçebilmeleri anlamına gelmektedir. Tüm soruların Avrupa'nın belli bir bölgesiyle alakalı olması ihtimali yoktur ve bazı sorular yerel ihtiyaçlara ve koşullara uygun şekilde uyarlanmaya ihtiyaç duyacaktır.

Örneğin, "Kadın ve iş" konulu bu bölümde, eşit ücret, çocuk bakımı, çalışma koşulları, başarıya eşit erişim, yasalar, sanayileşme ve teknolojinin etkisi, kadınların iş hayatının yapısı/doğası gibi başlıca konuları kapsayan temel alanlar, bütün Avrupa ülkeleri ile alakalı olabilir fakat bu alanlar tüm Avrupa'da tam olarak aynı dönemlerde aynı şekilde tecrübe edilmemiştir.

Pek çok alan sonradan etkinlikler içinde örneklendirilmiştir, ki bunları öğretmenler bireysel olarak kullanabilir ve uyarlayabilirler.

İş, aile, siyaset, kültür ve savaştan oluşan beş çalışma alanının her biri arasındaki ilişki çok önemlidir. Hayatın farklı alanları arasındaki bağlantıları görmek, kadınların rollerini ve deneyimlerini öğrenmek ve anlamak için hayati önem taşımaktadır. Örneğin, çalışma hayatı evin dışındaki ücretli iş dünyasını kapsar, fakat iş hayatındaki özel meseleler ve daha büyük gruplarda kadının rolü ancak aile konuları bağlamında tam olarak anlaşılabilir. Aile konuları ücret ödenmeyen ev işlerini ve aile maaşına karşı tutumu içerir. Bu da Avrupa'da pek çok kadın için eşit ücretin neden gerçek olmadığını açıklar. Benzer şekilde, günümüzde birçok Avrupa ülkesinde, kadınların siyasi temsil içinde yer almamasının gerekçeleri, sadece ve tam olarak kadının diğer yaşam alanlarının birbiriyle bağlantıları içinde anlaşılabilir. Örneğin, kadınların eğitiminin niteliği, kültürel rol modeller, aile hayatı ve diğerleri.

Ayrıca, bütün Avrupa'da kadın tarihiyle ilişkili bağlantıları araştırmak oldukça önemlidir. Gelecek bölümde kadın tarihinin Avrupa boyutunu keşfetmek için anahtar soruları kullanmaya çok fırsatınız olacaktır. Örneğin, oy kullanma hakkının elde edilmesi hususunda aşağıdaki sorularla konunun Avrupa boyutu ele alınabilir:

- Avrupa'da kadınların oy kullanma hakkını elde ettiği tarihler arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
- Bütün Avrupa'da (kadınların oy hakkını elde ettiği) tarihler karşılaştırıldığında, tarihler arasında herhangi bir ilişki veya önemli sorular ortaya çıkıyor mu?
- Bir ülkede kadınların oy kullanma hakkını elde etmesi, diğer ülkelerde kadınların oy kullanma hakkına, hangi şekillerde katkıda bulunmuştur?
- Avrupa çapında, kadınların oy kullanmasına karşı mukavemetin benzer ve farklı yanları nelerdir?
- Avrupa'da kadınlara yönelik tutumlarda hangi benzerlikler ve farklılıklar vardır?
- Bu benzerlikler ve farklılıklar nasıl açıklanabilir?

Avrupa'da farklı politik sistemler içinde, kadınların deneyimlerini karşılaştıran ve kıyaslayan bu etkinlik, faşizm, komünizm ve kapitalizm düzenleri içindeki kadınların tecrübelerinin nasıl ilişkilendirilebileceğini göstermektedir. Bu yaklaşım, annelik tecrübesi, propaganda ve

doktrinleştirme, eğitim, iş yerinde eşitlik, savaşa katkı, siyasi temsil gibi diğer alanlarda da kullanılabilir.

Ayrıca, Avrupa ve diğer kıta ülkeleri arasındaki bağlantıları araştırmak için de fırsatlar vardır. Örneğin, Amerika'daki kadınların özgürlük hareketi, Avrupa'daki kadınların özgürlük hareketini nasıl etkilemiştir? İslami ülkelerdeki değişimler Avrupanın kadınlara yönelik tutumları üzerinde ne tür etki yapar?

20. yüzyılın kadınları ile ilgili anahtar soruların beş kategorisi

1. Ekonomik hayatı, üretimi, eğitimi ve kursları kapsayan iş dünyası

Sanayileşmenin kadınların hayatları üzerinde ne tür etkisi olmuştur/olmaktadır?

Sanayileşme, kadınlar tarafından yapılan işin niteliğini / türünü nasıl değiştirdi?

Sanayi öncesi toplumda kadınlar ne tür işler yapıyorlardı?

Bu işler evin içinde mi yoksa dışında mı yapılırdı?

Sanayi öncesi dönemlerde, işler hangi ölçüde kadın ve erkek işi olarak ayrılmıştı?

Kadınların sanayileşme sürecine katkısı nedir / ne olmuştur?

Kadınlar bu süreçte (evde ve işyerinde) çifte yük mü taşıdı?

Bu süreçte kadınların çalışma koşulları nasıldı?

Eğer varsa, sanayileşme sürecinde kadınların çalışması kanunlarla hangi şekillerde sınırlandırıldı?

Sanayileşmenin, işçi sınıfı, orta sınıf, üst sınıf gibi farklı sosyo-ekonomik sınıfların kadınları üzerindeki etkisi ne oldu?

Ve kırsal / kentsel alanlar gibi farklı bölgelerden?

Kadınlar hakkındaki tutum, inanç ve değerler nasıl pekiştirilmiştir ve onların eğitimine nasıl yansıtılmıştır?

20. yüzyıl boyunca kızların eğitime erişim imkanı var mıydı?

Kızlar, erkeklerle aynı öğretim müfredatını kullandılar mı?

Herhangi bir farklılık, kadınların rollerine yönelik tutumlarda ne tür bir değişim ortaya çıkarır?

Kızlar ve kadınlar için eğitim nasıl planlanmıştır?

Eğer kızların ve erkeklerin eğitimi ayrılmışsa, eğitim kalitesi aynı mıdır?

Kızlar, erkeklerle aynı nitelikleri elde edebilmişler midir?

Eğer böyle değilse, bunun kızlar ve kadınlar için kısa ve uzun vadeli sonuçları nelerdir?

20. yüzyılın farklı dönemlerinde, kızların ve erkeklerin eğitim kazanımları eşit olmuş mudur?

Günümüzde okulların fırsat eşitliği politikaları var mı? Neden var /Neden yok? Bu politikalar ne kadar etkili?

Günümüzde, kızların ve kadınların eğitimi ile ilgili sorunlar nelerdir?

Kadınlar, erkeklerle aynı üniversiteye gitme ve mesleki eğitime erişim imkanı elde etmişler midir?

Yükseköğretime erişimde hangi değişiklikler gerçekleşti?

Eşit olmayan erişimin ve değişimin önemi nedir?

Nerede ve neden kadınlar yükseköğretime eşit erişim hakkı konusunda ihmal edilmeye devam ediyor?

Sonuçları nelerdir?

İş yerinde, kadınlar erkeklerle aynı eğitim fırsatlarına ulaşabilmişler midir?

Kadınların iş yerinde eğitimi konusunda engeller ortaya çıktığı zaman, sonuçları ne olmuştur?

Kadınların iş yerinde eğitim hakkını koruyacak/teşvik edecek yasalar varmı/ yapılmış mı?

Kadın işlerinin niteliği ne olmuştur? Hangi tür işler "Geleneksel" kadın işleri olarak görülmektedir?

Şunları gözönünde bulundurun;

- Bakım ve destek rolleri, örneğin hemşirelik;
- Ev içi görevleri, örneğin yemek pişirme, temizlik;
- Hafif ve ağır sanayi;
- İdari / destekleyici roller.

Vasıfsız işlerin aksine, kadınların az veya çok kalifiye işler yapma imkanı olmuş mudur?

Bu roller ne ölçüde sosyal tutumlar ve/veya yasalar tarafından belirlenmiştir?

Kadın işlerinin niteliği üzerinden, kadınlar hakkındaki tutumlar, değerler ve inançlarla ilgili neler öğrenebiliriz?

Kadınlar büyük olasılıkla geçici veya yarı zamanlı işlerde mi çalışmıştır?

Bunun, kadınların iş yerinde eşit ücret, daha iyi koşullar gibi belli amaçlarını organize etme güçleri üzerindeki etkisi ne olmuştur?

20. yüzyıl boyunca kadınların işlerinin niteliğinde ne tür değişiklikler olmuştur?

Hızlı değişimin ana dönüm noktaları / dönemleri nelerdir?

Bu değişikliklerin sebepleri nelerdir?

Sonuçları ne olmuştur?

İşyerinde erkeklerle kadınlar arasında eşitliği sağlama konusunda temel sorunlar nelerdir?

Kadınlar eşit maaş alıyor mu? Her zaman eşit maaş aldılar mı?

Devletin ve toplumun ücret eşitliğine karşı tavrı nedir/ ne olmuştur?

Eşit ücret uygulaması yoksa nedenleri nelerdir?

Eşit ücretin önündeki engeller neler olmuştur/ nelerdir, örneğin, tutumlar, işin niteliği (geçici, yarı zamanlı, düşük statü), eğitim, kurs fırsatları?

“Farklı görevler “ “eşit görevler” olmuş mudur?

Kadınlar başarıya ulaşmada hangi ölçüde erkeklerle eşit hakka sahiptir?

İş hayatında kadınlar ve erkekler için başarıya eşit erişimin önündeki engeller nelerdir, örneğin; geçici iş, yarı-zamanlı iş, düşük statü, eğitim, kurs imkanı?

2. Anneliği, üreme/doğumu, tüketiciliği kapsayan aile hayatı

Sanayileşmenin aile hayatına etkisi ne olmuştur/nedir?

Sanayileşme öncesi ve sonrası ailenin işlevleri nasıl değişmiştir?

Bu değişimlerin, kadınların rolleri ve hayatları üzerinde ne tür etkileri olmuştur?

Aile içindeki rollerin ve sorumlulukların değişmesi, kadınların sosyal ve ekonomik gücü üzerinde nasıl bir etki yaptı?

Değişimler aile içindeki görevlere ve ilişkilere nasıl aksettirilmiştir. Bu değişimler erkek ve kadın alanlarının ayrıştırılması dahil evin fiziksel durumunu nasıl pekiştirmiştir?

Kadınların aile içindeki özel rolleri ve sorumlulukları nelerdi?

Anne/bakıcı/hizmetçi olarak kadınlar, örneğin çocuk bakıcıları, temizlikçiler/bütçe yöneticileri?

Herhangi bir değişimin veya devamlılığın/sürekliliğin sebepleri ve sonuçları nelerdi?

Toplumların annelik konusundaki tutumları neydi?

Aile içinde annelerin rolünü yansıtan ve pekiştiren sosyal kontrol yöntemleri (din, medya, eğitim) nelerdi?

Anneler hangi destekleyici yapılara ulaşabilmiştir? Mesela çocuk bakımı, sağlık bakımı.

Toplumda annelerin rolleri ve sorumluluklarına nasıl bir değer verilmiştir?

Zamanla bu tutumlarda ne tür bir değişim ve süreklilik ortaya çıkmıştır?

Herhangi bir değişimin veya sürekliliğin sebepleri ve sonuçları neler olmuştur?

Devlet aile hayatına neden ve hangi ölçüde müdahale etti?

İngiltere'de Thatcherism,¹ Sovyetler Birliği'nde Stalinizm, birleşme sonrası Almanya gibi belli politik dönemlerin genelde aile hayatına, özelde kadınların hayatlarına nasıl bir etkisi olmuştur?

Devlet ne zaman ve neden aile hayatına yönelik propaganda yürütmüştür?

Bir devletin refah içinde olması ya da olmaması aile hayatı üzerinde ne tür bir etki yapmıştır?

20. yüzyıl boyunca evlilik konusunda nasıl bir değişim oldu ve bu değişimin kadınların hayatı üzerindeki etkisi ne oldu?

Evlilik ve diğer önemli ilişkiler konusunda kadınların ne kadar seçme hakkı vardı?

Kadınların boşanma hakkı var mıydı?

Evliliğe ilişkin yasal değişikliklerin kadınlar üzerinde ne tür etkisi olmuştur?

Evli / bekar / dul / boşanmış kadınlara yönelik tutumlar nelerdi ve bu tutumlar kadınlara nasıl yansıtılmıştır?

20. yüzyıl boyunca farklı zamanlarda, evlilik kadınların mali ve yasal pozisyonunu nasıl değiştirmiştir?

Evlilikten sonra kadınların iş, eğitim, seyahatle ilgili beklentileri nasıl değişmiştir?

Aile içindeki konum ile statü arasındaki ilişki nedir? Örneğin, evli / bekar / dul, büyük / küçük kız çocuğu, kız çocuğu / anne / kız torun.

Ergenlik gibi kadınlığa geçiş dönemleri için ne tür törenler yapılmaktadır?

¹ İngiltere'de Margaret Thatcher yönetiminde 1980'li yıllarda uygulanan liberal görüşlere dayalı politika (çev. notu)

Kadınlar aile içindeki rollerini ve yaşantılarını ne kadar kontrol edebildiler?

20. Yüzyıl boyunca bu kontrol (kadınların kendi hayatlarını kontrol edebilmesi) ne ölçüde arttı?

Doğum kontrolü, kürtaj, konut, sağlık bakımı, çocuk bakımı, eğitim, sosyal yardımlar için ne gibi imkanlara sahiplerdi?

Zaman içerisinde kadınların hayatlarını kontrol etme düzeyleri neden değişti?

Toplumda kadınlar kendilerini aile içi mutluluğun ve uyumun sorumluları olarak görmüş müdür?

Ailenin asli üyeleri olarak kadınlar ne tür duygular yaşamıştır?

Aile içinde hangi tür çatışmalar yaşanmıştır?

Toplum ve toplum üyeleri için ne derece fonksiyonel veya işlevsiz olmuşlardır?

Kadınlar aile hayatındaki çatışmayı ne ölçüde ifade edebilmişlerdir? Kanıtlar nerededir?

Tüketici kültürünün ailedeki kadınların hayatları üzerinde nasıl bir etkisi oldu?

Reklamcılık ve pazarlama stratejileri, ne ölçüde aile içinde erkeklerden ziyade kadınları hedef almıştır?

Bu stratejiler kadınlar hakkında hangi tutum, değer ve düşünceleri yansıtmıştır/pekiştirmiştir?

Teknolojik değişim ailede kadınların hayatlarını nasıl etkilemiştir?

Eğer varsa, makinelerin eve girmesinden kadınlar ne tür faydalar sağlamıştır?

Teknoloji aile hayatının yapısını nasıl değiştirmiştir?

İmar edilmiş bir çevrenin (mimari, şehir planlaması, tesisler) ailedeki kadınların hayatlarına nasıl bir etkisi olmuştur?

(İmar edilmiş bir çevre) hangi yönlerden aile hayatını desteklemiştir/desteklemektedir?

(İmar edilmiş bir çevre) hangi yönlerden aile hayatını desteklememiştir/desteklememektedir?

Çevre imarı üzerinde kontrol sahibi kimdir?

Ailenin asli unsurları olarak kadınlar ne tür beceriler geliştirmiştir?

Şu becerileri göz önünde bulundurun.

- organizasyon;
- işbirliği;
- yönetim;
- faydacılık;
- esneklik.

Bu beceriler, kadınların kendileri de dahil olmak üzere, toplum tarafından ne ölçüde tanınmakta/kabul edilmekte, değer görmektedir?

Bu beceriler esnek işgücüyle/21. yüzyılın ihtiyaçlarıyla ne kadar ilişkilidir?

3. Oy kullanma hakkını / oy vermeyi, yerel siyaseti, ulusal politikaları, temsil hakkını, hak ve sorumlulukları, aktivizmi kapsayan siyasi hayat

Kadınlar oy kullanma hakkını ne zaman kazandılar / ne zaman oy kullanabildiler?

Avrupa'da kadınların oy hakkını elde etme hareketi neden 1918-1920 yılları arasında ivme kazanmıştır?

Daha sonra, Avrupa'nın bazı yerlerinde neden aşamalı bir şekilde ilerledi?

Oy verme/oy kullanma hakkı nasıl kazanıldı?

Neden kadınların oy kullanma hakkına karşı bir direniş/ muhalefet vardı?

Bu muhalefet, kadınlarla ilgili tutumlar hakkında neleri günyüzüne çıkardı?

Kadınların oy kullanma hakkına yönelik kampanya yürütenlerin metotları ve amaçları ne idi?

Oy hakkı ve diğer siyasi hakları için mücadelelerinde, farklı sosyal sınıflardaki ve etnik gruplardaki kadınlar ne ölçüde birlik olabildiler?

Kadınların oy hakkını elde etmek için yürüttükleri politik eylemler, 20. yüzyılın diğer siyasi protestoları üzerinde uzun vadede ne tür bir etki yapmıştır?

Oy kullanma hakkı, kısa dönemde, kadınların hayatında ne kadar değişiklik yaptı?

Ulusal yönetimde kaç kadın temsil yetkisine sahip olmuştur/ sahiptir?

Tutumlar, değerler, eğitim ve yasalar dahil olmak üzere kadınların siyasi temsil hakkının önündeki engeller ve zorluklar nelerdir?

Hangi istisnai kadınlar ulusal düzeyde politik bir güce ulaşmıştır?

Bu kadınların, ulusal hayata ne tür katkısı olmuştur?

Bu kadınların, diğer kadınların hayatına ne tür katkısı olmuştur?

Faşizm, liberalizm, demokrasi, komünizm ve sosyalizm gibi farklı siyasi sistemler kadınların hayatlarını nasıl etkilemiştir?

Bu sistemler, kadınların hayatlarını nasıl kontrol etmeye çalışmıştır ya da niçin/hangi durumda kontrol etmeye çalışmamıştır?

Kadınlara ilişkin amaçları ve yöntemleri nelerdi?

Politikacı kadınlar kimlerdi?

Onların, hem kadınların hem de toplumun menfaatine yönelik başarıları nelerdi?

Karşılaştıkları özel zorluklar ve engeller nelerdi? Bu zorluk ve engelleri nasıl aştılar?

Kendilerini "kadınların" sorunlarıyla ne ölçüde özdeşleştirdiler?

Güçlü kadınlar, karikatüristler de dahil medya tarafından nasıl tasvir edilmişlerdir?

Bu tasvirler kadınların rollerine ilişkin tutum, değer ve inançlar hakkında neleri gün yüzüne çıkarmaktadır?

Toplumsal faaliyetler (kooperatifler, gıda temini, eğitim, boş zaman aktivitesi, sosyal tesisler) dahil olmak üzere kadınların yerel politikalar üzerinde ne gibi bir etkisi oldu?

Siyasi krizler/direnış/mukavemet dönemlerinde kadınlar hangi özel rolü üstlenmiştir?

Kadın özgürlük(özgürlüğü) hareketinin kadınların hayatları üzerinde ne tür bir etkisi olmuştur?

Özgürlük hareketinin amaçları nelerdi? Hangi alanlarda yoğunlaştı? Örneğin, çocuk bakımı, kürtaj, doğum kontrolü, eğitim.

Özgürlük hareketinin yöntemleri nelerdi?

Ulusal düzeyde, hareketin dikkate değer hikayesi nedir?

Uluslararası tesirler hareketin yöntemlerini, amaçlarını ve başarılarını nasıl etkilemiştir?

Bu hareket hangi özel yasayı elde etti/hedefledi?

Etnik köken, sosyal sınıf, köylülük / kentlilik, bölge bağlamında hangi tip kadınlar, kadınların özgürlüğü için mücadele verdi/mücadele veriyor?

Başka hangi hareketler kadın hakları üzerinde etkili olmuştur?

Hangi baskı/çıkar grupları kadın haklarını desteklemiştir?

Siyasi, sosyal ve ekonomik haklar arasındaki ilişkiler nelerdi/ nelerdir?

Siyasi haklar neden diğer hakların ön şartı olarak görülüyor?

Siyasi haklar (oy hakkı) için yapılan mücadele ile sosyal haklar (seyahat özgürlüğü) için yapılan mücadele arasındaki farklar nelerdir?

Siyasi hakların yararları ve sınırlamaları nelerdir?

Farklı yasalar kadınların hayatlarını nasıl etkilemiştir?

Bu konu, vergi sistemi, emeklilik, annelik hakları, hasta hakları açısından incelenmelidir.

Bu sistemlerin arkasında kadına yönelik hangi tutumlar yatmaktadır?

4. Cinsellik, toplumsal cinsiyet kimliği, kendini ifade etme, sanat, edebiyat, müzik, din ve ahlaki içeren kültürel hayat

20. yüzyılda cinsel kimlik konusunda ne tür değişiklikler meydana geldi?

20. yüzyılın farklı dönemlerinde var olan "ideal" kadın imajları nelerdir?

Bu imajlar zamanla nasıl değişmiştir?

Bu imajlar hangi açılarından aynı kalmıştır (süreklilik)?

Bu benzerlikleri ve farklılıkları açıklamak için zamanın koşullarını nasıl kullanabiliriz?

"İdeal" kadın imajlarından hangileri daha sabit ve kısıtlayıcı idi?

"İdeal" kadın imajlarından hangileri farklılık gösterdi ve daha esnekti?

Kadınlar kendilerini ifade etme araçlarından hangilerini kullanmışlardır?

Şu (araçları) göz önünde bulundurun:

- edebiyat;
- müzik;
- Sanat;
- drama

20. yüzyılın farklı zamanlarında kadınların kullanabildiği kendini ifade etme araçları nelerdir?

Kendini ifade etme yasaklandığı veya sınırlandırıldığında, kendini ifade etme nasıl gerçekleşti?

(Sınırlandırma ve yasaklamada) şunları göz önünde bulundurun:

- sansür;
- sosyal tutumlar;
- eğitim;
- mali kısıtlamalar;
- yasalar;
- eziyet.

Bu tür zamanlarda, bazı (farklı) kadınlar nasıl tepki gösterdi?

Kadınlar yazı, resim ve dramayı direniş aracı olarak nasıl kullandı?

Toplumsal cinsiyet kimliği (cinsel kimlik) ne ölçüde sınıfa (zümre) ve etnisiteye özgü olmuştur?

Değişik sosyal sınıflardan gelen kadınların kendilerini ifade yöntemlerindeki farklılıklar nelerdi?

Cinsiyet kimliği ne ölçüde etnik gruba özgüdür?

Kurgusal edebiyat kadınların hayatları hakkında bize ne anlatabilir?

20. yüzyıl romanlarında ve şiirlerinde olumlu veya olumsuz özellikleriyle hangi tip kadın kahramanlar vardır?

Konusu "kadın" olan edebiyat eserleri" konusu kadın olmayan " edebiyattan eserlerinden hangi yönleriyle farklılaşmaktadır?

Hikayenin konusu, toplumsal olarak kabul edilebilir ve kabul edilemez davranış ve duygular hakkında neleri günyüzüne çıkarıyor?

Drama türünde kadınlar adına ne tür bir ahlak sergilenmektedir?

Popüler ve klasik edebiyat arasında önemli farklılıklar var mı?

Drama (filmler ve oyunlar) kadınların hayatları hakkında bize neler anlatabilir?

20. yüzyıl dramalarında olumlu veya olumsuz özellikleriyle hangi tip kadın kahramanlar mevcuttur?

Dramaların (filmlerin ve oyunların) konusu, toplumsal olarak kabul edilebilir ve kabul edilemez davranış ve duygular hakkında neleri günyüzüne çıkarıyor?

Edebiyat türünde kadınlar adına ne tür bir ahlak sergilenmektedir?

Popüler olan film/oyunlarla, popüler olmayan film/oyunlar arasında önemli farklar var mı?

Müzik kadınların hayatları hakkında bize neler anlatabilir?

Kadınlar kendilerini ifade etmenin aracı olarak, popüler müzik dahil olmak üzere, müziği nasıl kullanmıştır?

Sanat (resim ve heykel) bize kadınların hayatları hakkında neler anlatabilir?

Resim ve heykellerde kadınlar nasıl tasvir edilmektedir?

Kadınlar kendilerini ifade etmek için sanatı nasıl kullanmıştır?

Kadınlar tarafından yapılan sanat eserlerinin konusu nedir?

Medya 20. yüzyılda kadınlarla ilgili tutum, değer ve inançlar hakkında bize ne anlatabilir?

Manşetlerde, yazılarda ve görüntülerde kadınlar nasıl tasvir edilmektedir?

Geçmişin ve bugünün medyasında kadınlar nasıl görünmektedir?

Dergiler dahil "kadın" medyasının konusu nedir?

Kadına yönelik reklamlar nelerdir? Bu reklamlar hangi imajları yansıtıyor?

Kadınlar ne tür reklamlarda gösteriliyor? Bu reklamlar hangi imajları yansıtıyor? Bu imajlar neden kullanılıyor?

Hangi kadın yazarlar, filozoflar, düşünürler ve sanatçılar kadınların kendi kendilerini farketmeleri/anlamaları konusunda dönüm noktalarına yol açmışlardır?

Onlar kadınlar hakkında hangi inançları dile getirmişlerdir?

"Bağımsızlık", "feminizm", "kadınlık", "cinsellik" ve benzeri konulardaki düşünceler nasıl yorumlanmıştır?

Bu yorumlar zaman içinde nasıl ve hangi sebeplerden dolayı değişmiştir?

Dini inançların, kadınların hayatları üzerinde ne tür etkileri olmuştur?

Dini kurumlar, kadınların doğası hakkında hangi düşüncelere sahiptiler?

Dini kurumlar ahlak konusunda hangi düşünceleri taşıyorlardı?

20. yüzyıl boyunca bu fikirlerde ne tür değişiklikler oldu?

Belli kadınlar ve kadın grupları, hangi zamanlarda ve hangi nedenlerle dini/ahlaki gruplarla çatışma yaşamışlardır?

Beden algısındaki değişimler kadın olmaya ilişkin tutumlar, inançlar ve değerlerdeki değişikliği nasıl sembolize etmiştir?

Modadaki değişiklikler, kadınların kendilerini algılama ve ifade etme biçimlerindeki değişime nasıl yansımıştır ve bu değişimi nasıl teşvik etmiştir?

5. Savaş ve çatışma, özellikle kadınların savaşlardaki dikkate değer katkısı, direniş, hayatta kalabilme, Holokost, savaş ve iş hayatı, savaş ve aile

Birinci Dünya Savaşı, İkinci Dünya Savaşı ve iç savaşlar da dahil olmak üzere, kadınların savaşlarda ve çatışmalardaki özel rolü ne idi?

Kadınlar ne tür işler yaptılar: ağır sanayi gibi geleneksel "erkek" işleri mi; hemşirelik, muhimmat sanayi gibi savaş işleri mi?

Kadınların savaş zamanlarında yaptıkları bu işler barış zamanlarında ne ölçüde sıradan veya sıradışı idi?

Destekleyici imkanlar sunuldu mu? Örneğin kreş, sağlık hizmetleri, erzak, yasal düzenleme (iş yerinde koruma)?

Savaş/çatışma bittikten sonra bu destekleyici yapılara/imkanlara ne oldu?

Kadınların ulusal savaşa katkısı ne kadar önemliydi?

Savaşın aile hayatı üzerindeki etkisi neydi?

Savaş sırasında anneler ve çocuklar birbirinden ayrı kaldılar mı?

Devlet, savaş/çatışma sırasında aile hayatına az ya da çok müdahale etti mi?

Kadınların rolü ve kadınlara yönelik tutumlar üzerindeki etkisi ne idi?

Kadınlar aile sorumluluklarına ek olarak savaş işleri yaptı mı?

Kadınlar, savaş veya çatışma sırasında iş hayatının ve ailenin getirdiği "çifte yükün" üstesinden nasıl geldiler?

Kadınlar savaş sırasında, tahliye, gıda temini ve dağıtımı gibi olayların yol açtığı ahlaki ikilemleri nasıl çözdüler?

Kadınlar, kendi toplumlarının ahlaki esenliği/iyiliği, çocukların eğitimi gibi "örtük" alanlarda sorumluluk aldı mı?

Savaş sırasında devletin kadınların rollerine ilişkin tutumu neydi?

Zorunlu askerlik gibi yasalar getirildi mi?

Propaganda kullanıldı mı? Nasıl? Niye?

Bu propagandalar kadınlar hakkında hangi inanç, tutum ve değerleri ortaya koymaktadır?

İşgal veya direniş dönemlerinde kadınların yaptığı özel katkılar nelerdir?

Kadınlar, savaşlar sırasında, tecavüz, yakınıni kaybetme ve ayrılık ta dahil olmak üzere hangi açılardan mağduriyet yaşamışlardır?

"Hava saldırısı, bombalama, kuşatma vb. yollarla yapılan "modern savaş" içinde kadınlar ve çocuklar hangi şekillerde sıkıntı çektiler/çekiyorlar?

Kısa vadede ve uzun vadede savaşın kadınlar üzerindeki etkisi ne olmuştur?

Savaşlar kıyaslandığında kadınların görevleri ve deneyimlerinde ne tür benzerlikler, farklılıklar, değişiklikler ve süreklilikler vardı?

Değişikliklerin sebepleri ve sonuçları nelerdi?

Holokost sırasında kadınların yaşadığı spesifik tecrübeler nelerdi?

Holokost boyunca, belli gruplardaki kadınlar hangi sebeplerden dolayı zulme uğramışlardır?

Onlar hangi şekillerde sıkıntı çektiler?

Gettolarda ortaya çıkanlar dahil, Holokost boyunca ne tür ikilemler yaşanmıştır?

O zamanlar hayatta kalmak için hangi stratejiler kullanıldı?

Kadınlar acılarına katlanabilmek için yazmak, resim yapmak gibi alanları nasıl kullandılar?

Kadın ve çalışma hayatı: temel noktalar¹⁰

Bu bölüm ücretli iş, eğitim ve öğretim ile ilgili konuları ele almaktadır. Ev içinde kadınların yaptığı pek çok iş "örtük, müphem" ve ücretsiz olduğu için, konunun özellikle aile hayatıyla ilişkilendirilmesi önemlidir. İş ve aile ayrımı pek çok kadın için bir gerçeklik değildir, farklı zamanlarda da böyle olmamıştır Aksine pekçok kadın evin içinde çocuk bakımı, ev işleri gibi ücret gerektiren işler yapmaktadır ki bu işler "dikkate" alınmayabilir. Sadece kadınların işlerini/emeğini aile hayatı bağlamında ele alarak pek çok kadının yüklendiği çifte yükü (ev dışında üretim, ev içinde bakım ve doğum) tam olarak anlayabiliriz. Ayrıca kadınların sıklıkla yaptıkları tezat görevleri anlayarak, eşit ücret veya eşit fırsatlar gibi konulardaki sorunlu tutumları kavrayabilir ve açıklayabiliriz.

Bazı Avrupa ülkelerinde, mevcut liberal ilerlemeci tarih görüşü, çağ ilerledikçe kadınların iş hayatında fırsatlarının düzenli olarak arttığı söylenmesini yaymışlardır. Aslında endüstri öncesi toplumların çoğunda kadınlar ve erkekler yanyana çalıştılar ve iş hayatı ile ev hayatı ayrımı ya çok azdı ya da hiç yoktu. Bu nedenle, kadınların iş hayatındaki başarılarını, zaman içinde gerçekleşen bir gelişme olarak görmek pek faydalı değildir. Sanayileşme öncesi, sanayileşme süreci ve sanayileşme sonrasında kadın işlerinin niteliği karşılaştırılmalı ve kıyaslanmalıdır.

Benzer şekilde kadınların sanayileşme sürecine yaptığı önemli katkı belirlenmeli ve kabul edilmelidir. Sovyet Rusya'da kadınların sanayileşmeye katkısı hayati önem taşıyordu, ancak erkeklerinki kadar görünür değildi. Bazı ülkelerde sanayileşme sürecinde kadınları "koruma" iddiasıyla yasalar getirildi fakat aynı zamanda bu yasalar kadının çalışmasına engeller oluşturuyordu. Örneğin, Fransa'da kadınların gece çalışmasını yasaklayan 1892 yasası koruyucu yasa olarak adlandırılmıştır. Gerçekte pekçok kadın yasa gereği işini kaybettiğinden, bu yasa erkek istihdamını da korumaya hizmet etti.

¹⁰ Aşağıda gelecek olan aile, politika, kültür ve savaş konusundaki bölümlerin yanısıra, materyalin bu bölümünde de Sheila Rowbotham tarafından yazılan "Kadının Bir Yüzyılı: Amerika ve İngiltere Kadın Tarihi" adlı (Penguin Kitapları, 1999, Londra) kitabından yararlanılmıştır. Ayrıca Fransız Tarihçi Christine Bard'ın "20. Yüzyıl Tarih Öğretiminde Kadınların Görünürlüğü ve Görünmezliği" adlı basılmamış çalışmasından yararlanılmıştır. Bu çalışma Avrupa Konseyi'nin eğitim kadrosuna yönelik gerçekleştirdiği, tarihte kadın temalı 83. Avrupa Hizmet-içi Eğitim Semineri'nde sunulmuştur.

Sanayileşme sürecinde çoğu Avrupa ülkesinde, evin içinde olan, koruyucu ve sorumluluklarını bilen "İdeal" kadın imgesi ortaya çıkmıştır. Bu idealin kendisi kadınların çalışması hakkında yanlış fikirlere ve inanışlara yol açabilir. "Bir kadının yeri evidir" klişe sözüne rağmen, yüzyılın başında İngiltere'de kadın nüfusun üçte birinden fazlası ücretli işte çalışıyordu. 20. Yüzyıl boyunca Fransa'da çalışan kadın sayısı hiçbir zaman kadın nüfusunun üçte birinin altına düşmemiştir. Bu nedenle yaygın tutumlar, inançlar ve değerlerin yanısıra, kadınların çalışmasının boyutunu ve niteliğini gösteren kanıtlar kullanılmalıdır.

Kadınların çalışması konusu çoğunlukla çelişkilidir. Örneğin, Batı Avrupa'da savaş sonrası ekonomik canlanma sırasında kadınlar eve dönmeye teşvik edildi. O zamanın ideal kadını bir bakıcı, anne ve eştı. Aynı zamanda işgücü sıkıntısı evli kadınlar da dahil, kadınların ücretli iş dünyasına çekilmesini amaçlayan kampanyalara yol açtı. Kadınlar onları evde tutmak isteyen kampanyaların yanısıra, onları işe çekmek isteyen kampanyalara da maruz bırakıldı.

Eğitim ve iş arasındaki ilişki çok önemlidir. Eğitim sistemleri çalışma hayatı ve toplumsal cinsiyete ilişkin kabullere hem hizmet edebilir hem de bu kabullerle mücadele edebilir. Farklı zamanlarda ve farklı yerlerde, kadınlar aşağı yukarı erkeklerle aynı eğitim deneyimine ve kalitesine erişme imkanı bulmuşlardır. Görünen farklı özelliklerden ve ihtiyaçlardan dolayı, kızlara erkeklerden farklı konular öğretilmiştir/öğretilebilir. Bu durum kızların ve erkeklerin farklı öğretim programlarıyla karşılaşmasına yol açabilir/açmıştır. Ayrıca bu tek cins/ karma olmayan eğitim örneklerinde olduğu gibi kız ve erkek çocuklar için farklı okul düzenlemeleriyle sonuçlanabilir.

Eğitim cinsiyet bağlamında ayrıştırıldığında, koşulların her iki cinsiyet için eşit olup olmadığını sorgulamak önemlidir. Üniversite ve mesleki eğitim de dahil olmak üzere, eğitime eşit erişim imkanı sağlamak, kadınlara iş hayatında eşit fırsatlar sunmak için önemli bir yöntemdir. Kadınlar işyerindeki eğitimlerden genellikle mahrum edilmiştir ve bu mahrumiyetin, kadınların erkeklerle aynı şartlarda başarıya ulaşma ve terfi etme kapasiteleri üzerinde negatif sonuçları olmuştur.

21. yüzyıla gireceğimiz şu dönemde, modern iş dünyasında gerekli olan uyumluluk, iletişim, işbirliği gibi nitelikler kadınlar açısından tartışılabilir. Bu beceriler kızları, kadınları aile içinde veya toplumda erkeklerden daha büyük bir mevki edinmeye teşvik edecektir. Bu bazı

Avrupa ülkelerinde kadınların, okullarda, üniversitelerde erkeklerden daha iyi performansa sahip olmalarını ve işyerlerinde gittiçe artan başarılarını açıklayabilir.

Tarihin farklı zamanlarında, kadınlar tarafından yapılan işlerin niteliği, bir toplumun kadınlar hakkında sahip olduğu tutum, değer ve inançları genellikle ortaya koymaktadır. Bunlar erkeklerin aksine kadınların asli doğası hakkında, köklü ve sorgulanmamış kabullerdir. Kadınların iş hayatı ev işlerine, hafif endüstriye, bakım görevlerine (hemşire, öğretmen), yöneticiliğe yoğunlaşmaya eğilimlidir. Değişimi engelleyen ve çalışma dünyasında kadınları eşit fırsatlardan ve başarıya eşit erişimden mahrum bırakan genellikle bu sosyal tutumlardır.

Farklı dönemlerde iş hayatında yer alan kadın tipleri de önemli bir faktördür. Sosyal sınıf, yaş ve medeni durumuna göre büyük farklılıklar göstermektedir. Örneğin; bazı toplumlarda bekar kadının çalışması uygun görülmüş, fakat evli kadının çalışması uygun görülmemiştir. Bu noktada bu uygulamanın altında yatan kabulü sorgulamak ve belirlemek oldukça önemlidir. Çoğu toplumda kanı şudur; evli kadınlar erkeklere bağlıdır ve bundan dolayı evlendikten sonra çalışmalarına gerek yoktur. Ayrıca tarihçiler çalışan orta sınıf kadınların başarılarına odaklandıklarından, yoksul/işçi sınıfı kadınların çalışmalarına bakılmamıştır veya görmemezlikten gelinmiştir.

Bu tutumlar ücret eşitliği gibi problemleri açıklamaya yardımcı olur. Avrupa'da pek çok kadın için eşit ücret hala bir gerçeklik değildir. Siyasi hakların (oy kullanma hakkının kazanılması), ekonomik hakları beraberinde getireceği (eşit ücret veya eşit fırsatlar) varsayımını tarih doğrulamamıştır. Bazı ülkelerde eşit ücret uygulaması için yasalar kabul edilmiştir fakat yaygın tutumlar devam etmekte ve onun gerçekleşmesini engellemektedir. Eşit ücretle ilgili bir araştırma, yasalarla kıyaslandığında sosyal tutumların sahip olduğu gücü öğrencilere gösterebilir.

Eşit ücret sorununun kökeni kadınların erkeklere bağımlı olduğu inancıdır. Eğer kadınlar erkeklere bağımlıysa, bu durumda eşit ücret için bir gerekçe yoktur. Birçok çağdaş siyasetçi eşit ücrete karşı çıkar ve onların karşı koyma gerekçeleri eleştirel olarak değerlendirilebilir. Eşit ücretin iş dünyasına pahalıya mal olacağı ve iş dünyasına dayatılacağı, bu nedenle tüm topluma zarar verebileceği gerekçesiyle pekçok kişi onların eşit ücrete karşı muhalefetini onaylar. Öğrencilerin konuya farklı perspektiflerden bakmaları, ücret eşitliğine karşı koyan

düşüncenin görünen mantığını sorgulamaları teşvik edilmelidir. "İşyerinde Eşitlik" etkinliği öğretmenlerin bu karmaşık konular etrafında, başarılı öğrenme faaliyetleri geliştirmelerine yardım etmek amacıyla tasarlanmıştır.

İş dünyasındaki değişimlerin nedenlerini belirlemek ve analiz etmek de önemlidir. İşyerinde kadınlar adına elde edilen pekçok kazanım, doğrudan eylemler ve kampanyalar sayesinde olmuştur. Bu kadınların politik ve endüstriyel eylemler düzenlemeye çalışırken karşılaştıkları güçlüklerle rağmen gerçekleşmiştir. Kadınların işleri genellikle yarı-zamanlı, geçici, sabit olmayan, düşük statüdedir. Bütün bu koşullar kadınların ortak amaçlar için bir grup olarak birleşmesini zorlaştırmaktadır. Buna ilaveten, iş hayatında hem kadınların elde ettiği hem de kadınlar adına elde edilen kazanımlar bir esin kaynağı ve kutlama sebebi olmalıdır.

Kadın ve Aile: Temel Noktalar

Eş, anne ve temizlikçi kadın rolü sosyal bir normdur ve bu sosyal norm kadınların hayatlarını şekillendiren temel faktördür.

Christine Bard, "20. yüzyıl tarih öğretiminde kadınların görünürlüğü ve görünmezliği"

Kadınların eş, anne ve bakıcı olarak aile içindeki öyküsü, her alanda kadınların hayatlarını şekillendiren temel faktördür. Onların parlamentoda olmayışı, iş yerinde erkeklerle aynı ücreti alma ve başarıya eşit erişim konusundaki zayıflığı bu durumla açıklanabilir. Aile içindeki kadınların bir bütün olarak topluma katkısı çoğunlukla kadın tarihi çalışmalarında ihmal edilmiştir. Benzer şekilde kadın tarihini anlamlandırmak sadece özel ve kamu alanları arasındaki karşılıklı ilişkiyi farkederek mümkün olur. Annelik kadınlara ait bir deneyim olarak görülmüş ve tarihin "mahrem (kişisel)" alanına sürülmüştür. Yine de kanunlar, halk sağlığı politikaları, doğumu destekleyen politikalar, kısırlaştırma programları gibi kamusal uygulamaların, ailedeki kadınların hayatları üzerindeki etkisini incelemeden annelik tarihini anlamak mümkün değildir. Annelik, kadınların yaşamış olduğu siyasi sisteme göre farklılık gösterir. Örneğin, faşizm gibi politik sistemler, kadınların çocuk sahibi olması (doğurganlığı) üzerinde radikal bir etkiye sahip olabilir.

Aile içindeki güç dağılımını anlamak için sağlık, sosyal yardım ve aile hakları ile ilgili yasalar analiz edilmelidir. Örneğin, baz Avrupa ülkelerinde 1970'lere kadar kadınlar erkeklerle aynı velayet sorumluluğunu elde edemedi. Varolan yasalar kadınların kocasının izni olmadan banka hesabı açtırmasına veya çalışmasına izin vermiyordu. Yasal değişikliklerin kısa veya uzun vadede kadınların hayatları üzerinde önemli bir farklılığa yol açıp açmadığını değerlendirmek de önemlidir. Örneğin, bu tür yasaları gerektiren tutumlar yasal yeniliklerin arkasından hemen değişmemiş olabilir. Doğum parası, emeklilik maaşı, kürtaj, boşanma, velayet sorumluluğu ve evlilik içi taciz ile ilgili yasaların tarihçesi, kadınların toplumdaki pozisyonlarına ve göreceli gücüne yönelik tutumları ortaya çıkarabilir.

Kadınların aile içinde, sosyal beklentilerin baskısını hissetmiş olması büyük bir olasılıktır. Tarihin farklı zamanlarında ailedeki kadınlar, bütün toplumun sağlığından ve uyumundan sorumlu tutulmuşlardır. Mutlu ve uyumlu bir ev hayatı oluşturmadaki başarısızlık, kadınlar arasında yetersizlik ve suçluluk duygularına yol açabilir. Aile hayatındaki işlevsiz unsurlar fark edilmeli ve kadınların üzerindeki sorumluluk yükü bilinmelidir.

Toplumun fonksiyonel bir aile hayatını ne ölçüde desteklediğini eleştirel olarak değerlendirmek önemlidir. Bu yerel çevrenin incelenmesini gerektirebilir: boş zaman, tüketim, ulaşım, sağlık ve eğitim olanakları, aile hayatını ne ölçüde desteklemektedir? Hükümetler sağlık hizmetleri ve sosyal yardımlar yoluyla fonksiyonel bir aile hayatını desteklemek konusunda kendilerini ne ölçüde sorumlu hissediyorlar. Ya da tersine fonksiyonel bir aile hayatı ne ölçüde kadınların tek başına bireysel sorumluluğu olarak görülmüştür?

Teknolojik değişimin ve tüketiciliğin aile içindeki kadınlar üzerindeki etkisi de eleştirel olarak ele alınabilir. Makinelerin evlere girmesi ev içindeki hayatı değiştirdi, fakat bu illaki ev işlerine daha az zaman harcanmasına yol açmayabilir. Tüketim kültürü evdeki kadınları hedef alan çok sayıda reklamın ortaya çıkmasıyla sonuçlanmıştır. Bu reklamlar kadınlar hakkındaki tutum, inanç ve değerleri ortaya çıkarmak için analiz edilebilir.

Medya genel olarak aile hayatıyla ilgili zengin ve ilgi çekici bir kaynaktır. Gazeteler hem bugün hem de geçmişte aile hayatıyla ilgili "ahlaki endişeleri" belirlemek için kullanılabilir. Toplumda kadın davranışlarının ne ölçüde sosyal ve kültürel problemlerin kaynağı olarak görüldüğünü belirlemek için, öğrenciler bu ahlaki endişeleri analiz edebilir. Aile konularına odaklanan komediler, pembe diziler ve drama dizileri gibi televizyon programları benzer şekilde kullanılabilir. Bunların konuları ve karakterleri kadınların rolleri ve sorumlulukları hakkında kadınlara ne tür mesajlar vermektedirler?

Sosyal sınıflara göre, ailedeki kadınların hayatlarındaki farklılık dikkate alınmalı ve öğrencilere bu durum açıklanmalıdır. 20. yüzyıl tarihi birçok fakir ve işçi sınıfı kadın için ekonomik olarak hayatta kalabilme mücadelesi olmuştur ve bu nedenle onların hayatları hakkında bilgi kaynaklarına ulaşmak daha zor olabilir. Denge sağlamak için sözlü tarih

kullanılabilir, örnek olarak modüldeki "Üç nesil kadın" etkinliğine bakınız. Anne ölüm oranları, bebek ölüm oranları, yoksulluk göstergelerine ilişkin istatistiklerin hepsi bu "görünmez" kadınların hayatları hakkında çıkarım yapmak için kullanılabilir.

Aileye yönelik geleneksel tutumlarla mücadele eden, sosyal ve ekonomik değişimleri etkileyen kadın hareketleri gibi belli eylem ve kampanyaların başarıları incelenmelidir. Bu kampanyalar tipik olarak, kürtaj, doğum kontrolü, çocuk bakımı ve gıda temini konularına odaklanmıştır. Bütün bunlar, aile içinde kadınlara kendi hayatları üzerinde daha fazla kontrol hakkı ve sonucunda daha fazla özgürlük vermeyi amaçlamaktadır. Bu kampanyaların çoğu, kadınlara oy hakkı elde etmek için yapılan hareketlerin yöntemlerinden ve amaçlarından etkilenmiştir. Buna ilaveten birçok Avrupa ülkesinde kadınlar, özellikle yerel düzeyde gıda kooperatifleri, aşevleri, doğum kontrol ve kürtaj klinikleri kurmak konusunda öncü olmuşlardır.

Kadın ve siyaset: Temel noktalar

Bu bölüm siyasi hayatın doğasına ve 20. yüzyılda siyasi hayatın kadınlar üzerindeki etkisine odaklanmaktadır. Konular siyasi haklardan mahrum edilmeyi, hem siyasetten dışlanmanın hem de siyasete artan katılımın nedenlerini ve sonuçlarını, siyasi temsil hakkını, ulusal ve yerel politikaları, kadınlar tarafından ve kadınlar adına yapılan siyasi faaliyetleri içermektedir.

Kadınların siyasi haklardan ne şekilde ve ne ölçüde mahrum edildiği, 20 yüzyıl boyunca "kamusal" siyasi alandaki erkek hakimiyeti konularında öğrenciler bilgilendirilmelidir. Kadınlara eşit siyasi hakların verilmesine engel olmak için ileri sürülen argümanlar da eleştirel bir yaklaşımla incelenmelidir. Bu karşıt argümanların temelinde, kadınların erkeklerden farklı olan doğasına ilişkin güçlü, genellikle sorgulanmamış inançlar ve önyargılar bulunmaktaydı (ve bulunmaya devam etmektedir). Bu dışlanmanın, kadınların sosyal, ekonomik, kültürel deneyimleri üzerindeki sonuçlarını araştırmaları ve keşfetmeleri için öğrencilere fırsatlar verilmelidir.

Ayrıca 20. Yüzyılda, oy kullanma hakkı gibi kadınların siyasi hakları konusunda yaşanan önemli gelişmeler ve kadınlar tarafından yapılan kampanyalar dahil bu gelişmelerin sebepleri, çalışma için önemli konulardır. Pek çok Batı Avrupa ülkesinde kadınların oy hakkını elde etmesi, bazı tarihçiler tarafından savaşta yaptıkları işlere karşılık kadınlara verilen bir "hediye" ya da "ödül" olarak değerlendirilmektedir. Bu şekilde oy kullanma hakkını elde etmek için yapılan hareketler (Sufrajat Hareketi) görünmez ve önemsiz hale getirilmektedir ve bugün kadınlar üzerindeki etkisi azalmaya devam etmektedir. Bu ayrıca 20.yüzyılda Sufrajat hareketinin diğer siyasi aktiviteler üzerinde yaptığı etkiyi ve tesiri anlama konusunda bir eksikliğe yol açacaktır. Batı Avrupa'da 1960'lar ve sonrası sufrajatlerin öncülük ettiği geniş çaplı sivil haklar hareketinin yaklaşımları ve yöntemleri tartışılabilir.

Bu Avrupa'nın farklı bölgelerinde, kadın hakları konusunda yaşanan gelişmeler arasındaki ilişkilere bakmak için de bir fırsattır. I. Dünya savaşının arkasından sufrajat hareketi çok sayıda Avrupa ülkesinde aynı zamanda ivme kazanmıştır.

Artan ivmenin sebepleri ve bazı ülkelerde sufraj hareketinin yüzyılın sonlarına kadar neden başarı elde edemediği incelenebilir. Avrupa çapında kadınların siyasi haklarına yönelik tutumlardaki benzerlikler ve farklılıklar da araştırılabilir.

Önemli ve ilginç diğer sorular, oy kullanma hakkının etkisine odaklanmaktadır. Çoğu ülkede etki çok düşük seviyede idi, en azından kısa vadede. Kadınlar ulusal parlamentoda temsil hakkı kazanamadı ve siyasi haklar tam olarak ekonomik ve sosyal hakların kazanılmasına yol açmadı. Bunun neden böyle olduğunu açıklamak için kadınların diğer hayat alanlarına bakmaya ihtiyacımız vardır. Örneğin, aile tarihi, medyada gösterilen "ideal" kadın tipleri vb. Öğrencilerden, oy hakkının neden ulusal parlamentoda kadın ve erkeklerin eşit temsil edilmesine yol açmadığını, işyerlerinde ve sosyal hayatta eşitliğin sağlanması konusunda neden hala engellerin bulunduğunu, düşünmeleri istenebilir. Bu onların kültürel değerlerin ve inançların siyasi hayat üzerindeki güçlü etkisini anlamalarına yardımcı olacaktır.

Ayrıca 1960'lardan sonra, birçok Avrupa ülkesinde gerçekleşen feminist kampanyalara vurgu yapılmalıdır. Kadınların siyasi haklarındaki değişiklikler, kendiliğinden değil, belirli grupların planlı hareketinin sonucunda gerçekleşmiştir. Yüzyılın sonlarında Batı Avrupa'daki feministlerin çalışmaları, kadınları geleneksel inanç ve normlardan kurtarma ve özgürleştirme ihtiyacı üzerine yoğunlaşmıştır. Bu şekilde feministler şahsi alandan ayrı ve uzak görülen siyasi alanda mücadele ettiler. Birçok feminist "kişisel" in "siyasi" olduğunu ilan etti - cinsellik, beden imgesi, kişisel güçlenme gibi konular siyasi sistemlerle yakından bağlantılıydı. Feminist hareketlerin hedefleri (çocuk bakımı, kürtaj, doğum kontrolü vb.) belirlenmeli ve kadınların kendi hayatları üzerinde ne ölçüde kontrol sağladıkları değerlendirilmelidir.

Kadınların ulusal ve yerel düzeydeki politik eylemleri arasında bir ayrım yapılabilir. Kadınlar genellikle siyasi açıdan ulusaldan ziyade yerel topluluklar içinde daha aktifdirler ve sağlık hizmeti, eğitim, sosyal hayat gibi alanlardaki değişimlerde öncü olmuşlardır. Sosyal sınıf, din, etnik köken gibi farklılıklara rağmen, kadınların ortak amaçlar için birlik olma kapasiteleri de belirlenmelidir. Pek çok ülkede, süfraj ve feminist savunucular çok çeşitli sosyal, etnik ve dini gruplardan seçilmiştir.

Farklı siyasi sistemlerin, kadınların hayatları üzerindeki etkisi analiz edilebilir. Faşizm, komünizm ve kapitalizm altındaki kadınların görev ve sorumlulukları arasındaki benzerlikler, farklılıklar belirlenebilir ve değerlendirilebilir. Değişik politik sistemlerde eğitimin, propogandanın, anneliğin vs. yapısındaki farklılıklara odaklanılabilir. Bu aynı zamanda öğrencilerin, bir ulusun siyasi hayatı ile bir kadının özel hayatı arasındaki ilişkiyi değerlendirmesini sağlayacaktır.

Çoğunlukla ünlü kadınlar, kadınların politik tarihini öğretmek için kullanılır. Kuşkusuz bazı özel kadınlar, kadınların özgürleşmesine önemli katkılarda bulunmuşlardır ancak onlar arasında kuralları onaylayan, kadınların çoğunu politika dışında bırakan, hatta politikada görünmez kılan istisnalar da olabilir. Buna ilaveten, ünlü kadınlar her zaman kadın haklarını savunmamışlardır ve çoğunlukla kadınlara boyun eğdirmek isteyen rejimleri desteklemiştir. Bu kadınların eleştirel olarak ele alınması, bir kadının sahip olabileceği ve öncelik verebileceği farklı kimlikler arasındaki ilişkiye ışık tutabilir. Kadınlar illa ki kendi hemcinslerinin lehine hareket etmezler, fakat hemcinslerinin zarar görmesi pahasına etnik, siyasi ve dini kimliklerinin lehine hareket edebilirler.

Kadınlar ve kültürel hayat: temel noktalar

Bu bölüm kadınların kültürel hayatlarına dair konuları ele almaktadır ve bölüm farklı iletişim biçimlerini, popüler kültürde ve "üst kültürde" kadınların nasıl betimlendiğini, kadınların kendilerini ifade şekillerini ve onların kültür üzerindeki etkisini de kapsamaktadır.

20. yüzyıl toplumsal cinsiyet kimliği konusunda hem erkekler hem de kadınlar için önemli değişikliklere şahit olmuştur. Bu değişiklikler yüzyıl içindeki farklı kadın tasvirleri eşleştirilerek ve karşılaştırılarak belirlenebilir. Öğrenciler, büyük değişimin ve sürekliliğin olduğu dönemleri inceleyebilirler ve 20. Yüzyılda kadın hayatlarının farklı yönlerine ilişkin bilgileri bu değişiklikleri açıklamak için kullanabilirler. Örneğin siyasi haklardaki, ekonomik statüdeki değişiklikler, tüketici kültürünün ve genç kültürün etkileri yüzyıl boyunca kadınların ne şekillerde anlatıldığını açıklamaya yarayan gelişmeler olabilir. Birkaçını saymak gerekirse, saç, giyim, kozmetik dahil olmak üzere beden imgesindeki gelişmelerin hepsi, kadınlara ilişkin sosyal inançlar ve değerlerdeki değişimi yansıtır ve pekiştirir.

Kadın imajlarının ne ölçüde değişimi yansıttığı veya pekiştirdiği bulunabilir. Medyadaki kadın tasvirlerinin etkisi nedir, mesela kadın davranışları üzerinde? Bu imajlar yoluyla hangi mesajlar gönderilir ve ne dereceye kadar bir sosyal kontrol yöntemini temsil ederler. Öğrenciler, medyada kadına ilişkin sergilenen bakış açısının kimlere ait olduğunu araştırabilir. İmajları kimler kontrol ediyor ve bu kişiler sahnelemek için ne tür kadınları seçiyorlar? Feminizmin nesne olarak kadın yorumu değerlendirilebilir, ki nesne olarak kadın 20. yüzyılın pekçok anlatımında yer almaktadır. İmajların kadınları ne ölçüde "nesneleştirdiği" incelenebilir. Günümüz imajlarının tarihsel kökenleri tespit edilebilir. Örneğin, kadın imajları Meryem Ana veya hayat kadını simgelerinden ne ölçüde etkilenmektedir?

Kadınların erkeklere kıyasla "görünmezliği" veya "görünürlüğü" değerlendirilebilir. Örneğin öğrenciler, erkeklerle kadınların medyada görünme oranlarındaki farklılıkları tespit etmek ve erkeklerin doğasını belirlemek için medyayı araştırabilirler. Medyada kadın görüntüleri nerede ortaya çıkıyor? Bu görüntülerin amacı nedir ve görüntülerdeki amaç erkek imgelerinin amaçlarından nasıl farklılaşmaktadır? Medya, kadınlara yönelik ahlaki tutumlar konusunda da yararlı bir kaynak olabilir. Örneğin, medyada ölüme ilişkin örtülü veya açık

hangi mesajlar veriliyor? Tecavüz, kürtaj, hayat kadınlığı, çocuk öldürme gibi adli dava raporları, özellikle toplumda kadınlara yönelik ahlaki tutumlara ilişkin zengin kaynaklar olabilir

Belli gruplardaki dini inançların, kadınlar üzerindeki etkisi incelenebilir. Hem din öğretimi hem de din kurumlarının uygulamaları ve işleyişi kadına yönelik tutum ve değerler üzerinde nasıl bir etkiye sahiptir? Toplum genelinde dini inançlar ile kadınlara yönelik tutumlar arasında belirgin çatışmalar veya gerginlikler var mı? Dini grupların toplumun siyasi hayatına ve aile hayatına etkisi tartışılabilir.

Yüzyıl boyunca kadınların kullanabildiği kendini ifade etme yolları ve türleri belirlenmelidir. Kadınlar kendilerini ifade etme aracı olarak edebiyat, sanat, müzik, sahne sanatlarını, kullanmışlardır. Sosyal tutumlar ve sansür gibi nedenlerle bu sanatların engellendiği dönemler belirlenebilir. Bazı kadınlar kendilerini ifade etmelerinin önündeki bu engelleri nasıl aştılar? Bazı toplumlarda edebiyat, sanat ya da müzik açısından kültürel yaşama önemli katkılarda bulunan kadınların örneklerini bulmak zor olabilir. Bu durumlarda kadınların neden bu alanlarda performans gösteremediklerini açıklamak için siyasetin veya aile hayatının yapısı gibi daha geniş bir bilgi alanını kullanmak önemlidir.

Kadınları tasvir eden edebiyat, sanat ve drama eserleri toplumsal tutumları ortaya çıkarmak için analiz edilebilir. Hangi tip kadınlar kahraman olur veya kahraman olamaz ve hikayeler kadınlara yönelik tutumlar hakkında neleri ortaya çıkarmaktadır. Hikaye boyunca Kurgusal kadın karakterlerin sıradışı, asi ve radikal davranışları sıklıkla ölüm veya sürgünle cezalandırılmaktadır.

Katkılarıyla bir toplumda dönüm noktasına neden olan özel kadınlar disiplinlerarası bir çalışmanın konusu olabilir ve uygun şekilde sanat, bilim, edebiyat gibi alanlardan yararlanılabilir. Örneğin, Nobel ödüllü Dorothy Hodgkin gibi seçkin kadınların resimleri, hem meşhur bilim kadınları hakkındaki öğretimi zenginleştirmek hem de tarihsel yorumlama becerilerini geliştirmek için kullanılabilir.

Öğrenciler, radyo, sinema, televizyon ve internet gibi iletişim türlerindeki değişimleri saptayabilirler ve onların farklı yapıları, kadınların hayatları üzerindeki olası etkileri üzerine düşünebilirler. Reklamlar dahil, kadınların televizyonda nasıl gösterildiğini ve bunların aile hayatı üzerinde yapmış olabilecekleri etkiyi değerlendirebilirler. Örneğin, internet bir şekilde cinsiyeti gizleme imkanı vermektedir, ancak bu radyoda yapılamaz. Aynı zamanda internet kadınlara evde çalışma fırsatı sağlar. İnternet diğer iletişim türlerinin sağlayamadığı hangi imkanları kadınlara sunabilir? İletişim kanallarını kullanmaktan mahrum edilmenin getireceği tehlikeler de dikkate alınabilir.

Kadın ve savaş: temel noktalar

Bu bölümdeki sorular, kadınların uluslararası savaşlar, iç savaşlar ve Holokost gibi silahlı çatışma zamanlarındaki deneyimlerini ele almaktadır. Pek çok nedenden dolayı bu konu kadın tarihi için önemlidir.

İşçiler, bakıcılar, anneler ve sevgililer olarak kadınlar silahlı çatışmalardan oldukça fazla etkilenirler. Ağır sanayi dahil erkekler tarafından yapılan işlerin sürdürülmesi konusunda, hemşirelik ve muhimmat üretimi gibi özel savaş işlerinde kadınlara duyulan ihtiyaçtan dolayı, genellikle savaş yıllarında kadınlar ev dışında çok önemli olmuştur. Savaş sırasında, çoğu zaman gıda tedarikçileri ve anneler olarak daha önemli hale geldiklerinden, kadınlar ev içinde de hayati pozisyonlarını sürdürmeye devam etmişlerdir. Hatta aile ve iş hayatınının getirdiği "çifte yük" savaş zamanlarında kadın için daha ağır hale gelebilir.

Savaş konularını kapsayan çoğu tarih kitabı, kadınların savaşlarda yaptığı bu hayati katkıyı ve onların çektikleri özel sıkıntıları görmemezlikten gelir. Kadınlar genellikle savaş zamanlarında önemli ahlaki ve hayati görevleri üstlenirler ve belli tehlike türlerine karşı savunmasızdırlar. Ahlaka karşı çıkıldığı zamanlarda, kadınlar genellikle tüm toplumun ahlak muhafızları gibi hareket ederler. Örneğin, ikinci dünya savaşı sırasında Yahudi kadınlar Polonya Varşova gettolarındaki okulları işlettiler ve aynı zamanda çocuklarını yiyecek elde etmek için yasadışı ve tehlikeli görevlerde kullanmak zorunda kaldılar. Bu yüzden savaş sırasında ahlaki ikilemler kadın yaşantılarının bir özelliği olabilir. İngiltere'de ikinci dünya savaşı sırasında tahliye süresince, anneler çocuklarını korumak amacıyla çocuklarından ayrı kaldılar. Benzer şekilde pek çok Yahudi ailesi, nazi döneminde çocuklarını güvenlikleri için gönderdi.

Kadınlar savaş sırasında, erkeklere nazaran farklı şekillerde zarar görebilirler. Zaferlerini sembolize etmek için, bir ulusa ya da etnik gruba karşı fazladan bir şiddet davranışı olarak genellikle kadınlara tecavüz edilir. Birinci dünya savaşından bu yana, askerler tarafından kadınlara tecavüz edilmesi olayı cezasız kalmıştır. Bu kadınlar çoğunlukla savaşlar ve çatışmalarda yakınıını kaybeden eşler, anneler ve kızlardır.

Savaş genellikle kadınların hayatında önemli değişikliklere yol açar. Savaş, kadınlara barış zamanında iken ulaşamadıkları yeni fırsatlar sunabilir. Savaşın neden olabileceği vatanseverlik ve tüm nüfusu harekete geçirme ihtiyacı, barış zamanında ayıplanan kadın davranış biçimlerini genellikle kabul edilebilir ve meşru kılar. Örneğin, savaş sırasında kadınlar genellikle seyahat edebilir, geleneksel erkek endüstrilerinde çalışabilir, yönetici ve organizatör olarak görev alabilirler. Böylece kadınlar savaş boyunca, barış zamanlarında olduğundan daha fazla özgürlük ve sorumluluk seviyesine ulaşabilirler.

Genellikle devlet barış zamanlarına kıyasla savaş zamanlarında aile hayatına çok daha fazla oranda müdahale eder. Bu farklı şekillerde olabilir. İkinci dünya savaşı sırasında İngiltere’de olduğu gibi bazen kadınlar da savaş işlerinde hizmet etmek için askere alınır. Benzer şekilde, devlet genellikle savaş zamanlarında yeni nesli korumaya daha fazla ihtiyaç duymaktadır ve bu durum çocuklar için sağlık tedbirleri ve kadınlar için anne sağlığı konusunda değişikliklere neden olabilir.

Yasaların yanı sıra propagandalar sıklıkla kadınları savaş süreçlerini destekleme konusunda ikna etmek için kullanılır. Kadınları hedef alan propagandaların miktarı, savaş zamanlarında kadınların hayati önemine işaret eder. Propagandanın içeriği bir bütün olarak toplumun kadınlar hakkında ne tür tutumlara, inançlara ve değerlere sahip olduğunu ortaya koymak için etkili bir şekilde kullanılabilir. - Kadınlar korunmalıdır; Kadınlar savaşır; Kadınlar “erkek işlerini” yapabilirler- şeklindeki savaş dönemi propaganda mesajları çoğunlukla çelişki içermektedir.

Savaşın kadınlar üzerindeki kısa ve uzun vadeli etkisi değerlendirilmelidir. Birçok tarihçi her iki dünya savaşının, Fransa gibi bazı batı ülkelerinde, kadınların oy hakkı elde etmelerinde payı olduğunu düşünmüştür. Savaş sırasında kadınların kazandığı deneyimler, kadınların “yapabilecekleri” ve “yapamadıkları” konusundaki mitleri yok etmiştir. Bu başkalarının tutumlarında ve aynı zamanda kadınların kendilerini algılama tarzlarında değişikliklere yol açabilir. Bu değişiklikler, oy hakkı elde etme konusunda genellikle daha az hissedilir. Örneğin, savaş zamanlarındaki organizatörlük, yöneticilik ve askerlik deneyimleri, kadınlara güven duygusunu verebilir, ki kadınlar bu deneyimlerden barış zamanı yoksun bırakılmışlardır.

III. KADIN TARİHİ KONUSUNDA ETKİNLİKLER GELİŞTİRME/

İş hayatında eşitlik: etkinlik

Öğrenme Hedefleri

Bu bölüm için öğrenme hedefleri şunlardır:

- Eşit ücretin kadın hakları açısından önemini fark etmek;
- Hem geçmişte hem de günümüzde eşit ücretin lehinde ve aleyhinde ileri sürülen iddiaları anlamak;
- İş hayatında eşitlikle ilgili bilgileri bulmak;
- İş hayatında kadınları etkileyen özel sorunları anlamak.

Arkaplan

Eşit ücret etrafındaki özel meseleler Avrupa çapında farklılık gösterebilir fakat aşağıdaki temel noktalar bu konuyla ilgili ders planlama aşamasında faydalı olabilir.

Bütün Avrupa ülkelerinde eşit ücret uygulaması yasal olarak sağlanamamıştır ve çoğunda sadece son yıllarda başarılmıştır. Toplumda kadının konumuna yönelik tutumlar, hem geçmişte hem de günümüzde eşit ücret eksikliğini anlamının merkezinde bulunmaktadır. Eğer kadınlar aile içinde erkeğin maaşına bağımlı olarak görülürse, bu durumda erkeklerle kadınlarla aynı ücret verilmemelidir.

Kanunlar, uygulamada bütün kadınlara eşit ücret verileceğini garanti etmez. Sadece kadınlarla erkekler aynı iş yaptıkları zaman maaşlarda eşitlik sağlanabilir. Yine de pek çok iş alanı kadın ve erkek mesleği olarak ayrılmış/bölünmüştür.

Eşit ücret yasası, yüksek statüde ve daha iyi ücretli işlerdeki erkek egemenliği konusuna değinmez. Eşit ücret yasası, çocuk yetiştirtirdikten sonra işe dönen kadınların karşılaşılabileceği problemleri ele almaz. Bir aileden sorumlu oldukları için edindikleri tecrübe ve beceriler genellikle takdir edilmez veya maddi olarak ödüllendirilmez. Kadın hareketleri de dahil olmak üzere eşit ücreti destekleyen kampanyalar incelenmelidir. Onların yöntemleri, amaçları ve başarıları değerlendirilmelidir.

Kadına eşit ücret ödemeye karşı olan hükümetlerin ve politikacıların argümanları eleştirel olarak ele alınabilir. Kadınlar dahil pekçok kişi, eşit ücretin çok pahalıya mal olduğu ve ekonomiye zarar vereceği gerekçesiyle, onların muhalefetlerini haklı göstermektedirler. İşletmeler iflas edebilir ve toplum bütün olarak mağdur olabilir. Öğrenciler eşit ücretin herkes için nasıl fayda sağlayacağını gösteren karşı argümanları düşünmeye teşvik edilebilir.

Bu etkinlik, kadınların işyerinde daha iyi koşullar, eşit ücret, eşit fırsatlar için örgütlenmelerinin neden zor olduğunu incelemek amacıyla genişletilebilir. Dikkatler, kadınların iş hayatında eşitliğe erişimini önlemiş olan, önlemeye devam eden önyargı ve ayrımcılık içeren yasalara çevrilmelidir. Genellikle kadınların düşük ücretli, yarı zamanlı, geçici ve ayrıştırılmış olan çalışma hayatının niteliği de tartışılmalıdır. Kadınların iş hayatının niteliği, sendikal örgütlenmeyi zorlaştırmıştır ve erkek işçilerin önyargıları, çoğunlukla kadın işçileri geride bırakan "koruyucu" yasalarla sonuçlanmıştır.

İş hayatında eşitlik konusuna ilişkin, başarıya eşit erişim, eşit fırsatlar (eğitim, beceri, terfi, vs.) gibi diğer önemli meseleler de aynı şekilde ele alınabilir.

Bütün Avrupa'daki maaş oranları ve Avrupa Birliği içindeki mevcut tartışmalar hakkında internet yararlı bir kaynaktır.

Etkinlik

Eşit ücretle ilgili tartışmada aşağıdaki iddialar kullanılmıştır:

- Kadınlara eşit ücret verilmemelidir, çünkü evin geçimini sağlayan asıl kişi değillerdir;
- Ekonomik olarak bağımsız olmak için kadınların eşit ücrete ihtiyacı vardır;
- Ekonomik bağımsızlık eşitlik ve özgürlüğün önemli bir koşuludur;
- Kadınlar eşit ücret verilmemelidir çünkü işleri genellikle geçicidir ve aile içindeki sorumluluklarından dolayı işte geçirdikleri zaman kesintiye uğrar;
- Kadınların anne olarak elde ettikleri beceriler ve deneyimler işyerinde kabul edilmelidir;
- Eşit ücret çok pahalıya mal olur ve işletmeleri iflasa sürükleyecektir;
- Eşit ücret toplum için kötüdür;
- Eşit ücret herkes için iyidir.

Hangi ifadelere katılıyorsunuz? Hangi ifadelere katılmıyorsunuz? Her iki seçiminizi de açıklayınız.

Kadınlara eşit ücret verilmesinin aleyhinde veya lehinde olan mantıksal bir iddia oluşturun.

Genç kadınların 2000 yılında iş dünyasına girdikleri zaman karşılaştıkları zorluklar nelerdir?

Genç kadınların 2000 yılında iş dünyasına girdiklerinde sahip oldukları fırsatlar nelerdir?

Düşündüren tarih: etkinlik

Öğrenme Hedefleri

Bu bölüm için öğrenme hedefleri şunlardır:

- Toplumumuzun kadınların rolü ve statüsüne ilişkin tutum ve inançlarını ortaya çıkarmak için tarih müfredatını ve kaynakları eleştirel bir şekilde analiz etmek;
- Tarihin, belli sorular sormayı tercih eden ve bu soruları seçtikleri olaylar üzerinden cevaplayan insanlar tarafından yazıldığını anlamak;
- Seçilen olaylara farklı sorular sorulabileceğini ve sorulara cevap vermek için farklı bilgilere ihtiyaç olduğunu kavramak;
- Okul müfredatımızın “tesadüfi” veya “kaçınılmaz” olmadığını, bilakis devlet/okul/öğretmen; sınav kurulu; yayıncılar ve diğerleri tarafından oluşturulduğunu anlamak.

Kaynaklar: okul tarih müfredatları, yükseköğretim müfredatı/ders programı, okul tarih kaynakları

Etkinlik 1: okul programı hakkında eleştirel düşünmek

Aşağıdaki sorular ele alınabilir:

- Tarih müfredatı/ders programı nasıl organize edilmiş? Tematik/dönemsel/ulus-devletler/diğer yöntemlerle mi?
- “Kadın tarihi” nerede ortaya çıkıyor? Kadınlar hakkında özel konular var mı?
- Eğer öyleyse, bu konular politik/ekonomik/sosyal/kültürel/askeri midir?
- Hangi kadınlar üzerinde çalışılmaktadır?
- Onlar ünlü/birey/bir grup/sıradan kadınlar mıdır?
- Eğer onlar ünlü ise, neden ünlüdür?
- Onların sosyal ve/veya etnik statüleri nedir?
- Kadın bakış açısıyla öğretilen, ikinci dünya savaşı, insan hakları ve sanayileşme gibi "ana" konular var mı?
- Tarih müfredatından/ders programından, bir toplumda “kadın tarihi”ne nasıl bakıldığına dair neler öğrenilebilir?

Ders programını başka bir okulun (tercihen farklı türde olabilir) ve/veya başka bir şehrin ve /veya başka bir dönemin ders program ile karşılaştırın. Kadın tarihinin işlenişinde ne tür farklılıklar ve benzerlikler var? Kadın tarihinin işlenişinde değişen ve değişmeyen hususlar konusunda neler bulundu?

Çalışmayı bir üniversite müfredatıyla tekrarlayın. Hangi ders öneriliyor? Kadın tarihini kapsıyor mu? Bu nasıl yapılmış? Ne kadar yapılmış? Bu yaklaşımlar hangi mesajları veriyor?

Etkinlik 2: Tarih kaynakları hakkında eleştirel düşünmek

Kaynağın niteliği ve odaklandığı konu hakkında aşağıdaki sorular sorulmalıdır.

- Kaynağın ana konusu nedir?
- “Kadın tarihi” nerede ortaya çıkıyor?
- Kadın tarihi tek bir bölüm/tek bir kesit olarak mı görünüyor?
- Eğer böyleyse, bölümün/kesitin odak noktası nedir?
- Bu kaynağın geri kalan kısmının kadınlarla ilgili olmadığı anlamına mı geliyor?
- Bütün kaynağa bakınız: hangi alanlar kadın tarihi ile ilişkilidir?
- Bu alanların kadın tarihi ile nasıl ilişkilendirildiğini ve/nasıl ilişkilendirilebileceğini açıklayınız?
- Erkeklerin tarihi hakkında tek bir bölüm/kısım var mı? Varsa neden/Yoksa neden?

Kaynağın dili: ana başlığa, bölümün/kesitin başlıklarına bakınız. “Cinsiyetçi söylem” örnekleri bulabilir misiniz? İngilizcede az olmakla beraber “insan gücü (manpower)”, “insanlık (mankind) ” ve “başkan (chairman)” gibi isimlendirme örnekleri vardır. Avrupa Konseyi, diğer uluslararası örgütler ve kuruluşlarda bu isimler değiştirilmiştir. Kullanılacak alternatif isim örnekleri “İşgücü (workforce)”, “insanlık (humanity)”, “başkan (chair, chairperson)” olabilir. Ebe (midwife) kelimesinde olduğu gibi bazen cinsiyetçi dil erkeklere karşı bir ayrımcılık oluşturabilir.

Kullanılan sözlüğe bakın (eğer kitapta bir indeks/sözlük varsa). “Cinsiyetçi dil ” ile ilgili daha fazla örnek bulabilir misiniz?

Kaynaktaki resimler: kaynaktaki tüm çizimleri (resimleri) sayınız. Kaç tanesi kadınları gösteriyor? Kaç tanesi erkekleri gösteriyor? Kadınları gösteren resimlerin oranı nedir? En az bir kadın resmi seçiniz. Resmi tanımlayınız. Bu resim neyi göstermektedir? Bu resmin amacı nedir? Bu resim neden (kaynağa) dahil edilmiştir?

Yayıncıya, kaynakların nasıl geliştirilebileceğini öneren bir mektup yazın. Önerdiğiniz iyileştirmelerin gerekçelerini (mektubunuza) dahil etmeye çalışın.

Ayrıca, aşağıda bir durum kutusu (statement box) verilmiştir. Durum kutusu, fikir ve kelime üretmek yoluyla öğrencileri desteklemek veya tartışma ve müzakereyi teşvik etmek için kullanılabilir/ uyarlanabilir.

Tablo 1: Düşündüren Tarih- Durum kutusu¹

(Kaynakta) kadınlar, kahramanlar/kurbanlar/semboller/sıradan olarak gösterilmektedir.

(Kaynakta) gösterilen kadınlar politik/sosyal/ekonomik/askeri/dini/ kültürel figürlerdir.

(Kaynakta yer alan) kadın tarihi konusundaki bölümler/kesitler sosyal/politik/ekonomik/askeri / dini/kültürel tarihle ilgilidir.

" Diğer kısımlar" erkeklerin tarihi hakkındadır.

“Diğer kısımlar” erkeklerin tarihi hakkında değildir, herkes hakkındadır.

Sıradan kadınlar veya kadın grupları gösterilmemektedir. Bütün kadınlar “ünlü” kadınlardır.

Erkeklerin tarihi” ile ilgili özel bir bölüm/kesit yoktur çünkü bütün “bölümler” erkeklerin tarihi hakkındadır.

¹ Bu tablo ve kitaptaki diğer tüm belgeler A4 formatında şu siteden indirilebilir: <http://culture.coe.fr/hist20>.

Annelik Tarihi: etkinlik

Öğrenme Hedefleri

Bu bölüm için öğrenme hedefleri şunlardır:

- Annelik tarihi hakkında bilgiye ulaşabilmek için çeşitli kaynaklar kullanmak;
- Annelerin görev ve sorumlulukları üzerindeki farklı etkenleri belirlemek ve analiz etmek;
- Toplumda annelerle ilgili tutumları, inançları ve değerleri belirlemek için medyadaki anne tasvirlerini ve yorumlarını kullanmak;
- Siyasi sistemler ve annelerin hayatları arasındaki ilişkiyi anlamak;
- Farklı sosyal sınıflar ve etnik gruplar içindeki annelerin farklı deneyimlerini kavramak.

Arkaplan

Bir annelik tarihi, aynı bölgenin veya şehrin farklı dönemleri incelenerek ya da değişik politik sistemler içindeki annelerin farklı tecrübeleri karşılaştırılarak ve kıyaslanarak düzenlenebilir. Farklı ülkelerdeki veya farklı zaman dilimlerindeki kısırlaştırma programları, kürtaj yasası, doğum kontrol yasası ve erişebilirlik konuları kıyaslama yapmak için iyi bir başlangıç noktası olabilir.

Halk sağlığı ve sosyal yardım konusu, annelik hakkında düşünmek için işe yarar başlangıç noktalarıdır. Halk sağlığı ve sosyal yardım kurumları tarihi hakkında yapılan daha kapsamlı bir çalışma içinde, annelik tarihinden derinlemesine bir araştırma olarak faydalanılabilir. Halk sağlığı, annelerin davranışlarını değiştirmek veya etkilemek için kullanılan kampanyaları tanımlamayı içerir. Bazen bu kampanyalar sosyal sınıf hakkındaki fikirlerden de oldukça fazla etkilenir ve kampanyalar sadece nüfusun bir bölümünü hedef almış olabilir. Bu şekilde öğrencilerin, kadınların hayatlarındaki farklılıkları, zenginlik, etnik grup gibi diğer güçlü faktörlerin toplumsal cinsiyetle nasıl bir etkileşim içinde olduğunu görmeleri sağlanabilir. Benzer şekilde, nüfusun bir bölümüne ait olan deneyimleri, genel bir deneyim olarak göstermemeye dikkat edilmelidir. Örneğin, orta ve üst sınıfın annelik deneyimleri, toplumun daha fakir kesimlerinden çok farklı olmuştur.

Annelik tarihi, psikolojinin kadınların hayatı üzerindeki etkisini incelemek için de bir fırsattır. Günümüze ait çocuk bakımı teorisi analiz edilebilir ve annelerin nasıl davranması gerektiğine dair özel mesajlar belirlenebilir. Bunlar bazen kadınların iş için evden çıkmalarına ya da evde kalmalarına duyulan ihtiyaç gibi daha geniş politik gündemlerle ilişkilendirilebilir. Bu yöntemle iş organizasyonları ve fırsatları dahil siyasi ve ekonomik politikaların annelik üzerindeki etkisi belirlenebilir.

Bir annelik araştırmasında sıklıkla belirgin çelişkiler ve gerginlikler vardır. Anneler, genellikle evde bulunmak, çocuk bakmak ve aile gelirine katkıda bulunmak/aileyi tek başına geçindirmek gibi çelişkili durumların baskısı altındadır. Bu çelişkiler suçluluk ve yetersizlik duygularına yol açabilir, güncel dergilerin ve gazetelerin bu tür sorunları ele alan sayfaları, duygu ve hisler üzerinde yararlı bir kaynak olabilir.

Bu modülde verilen sözlü veya kişisel tarih yaklaşımı, zamanla annelik konusunda yaşanan değişimler hakkında kanıt sağlamak için de kullanılabilir. “Üç nesil kadın: etkinlik” örneğine bakınız.

Ayrıca, medya, özellikle pembe diziler, komediler, belgeseller annelikle ilgili çağdaş tutumları ortaya çıkarmak için yararlı bir kaynaktır. Aşağıdaki televizyon ve aile hayatı etkinlik örneklerine bakınız.

Etkinlik

Aşağıdaki soruları cevaplamak için çeşitli kaynaklar kullanınız:

- Halk sağlığı ve sosyal yardımların annelik üzerindeki etkisi neydi?
- Günümüzde anneler için sağlık eğitimi, anne sağlığı, çocuk bakımı, hastane tedavisi konusunda ne tür imkanlar mevcuttur?
- Annelerin görev ve sorumlulukları ile ilgili olarak o dönemlerde “toplumun ihtiyaçları” nelerdi (ekonomik, siyasi ihtiyaçlar dahil)?
- Annelerin görev ve sorumlulukları hakkında medya yoluyla ne tür mesajlar verildi?
- O dönemde çocuk bakımı konusunda hangi teoriler etkiliydi?
- Bu teoriler kadınların davranışları ve duyguları üzerinde ne tür bir etki yaptı?

- Anne olarak kadınların görev ve sorumlulukları hakkında verilen mesajlarda çelişkiler var mı?
- “Toplumun ihtiyaçları” bu çelişkileri açıklamaya nasıl yardımcı olur?

Üç nesil Kadın: Etkinlik

Bu bölüm için öğrenme hedefleri şunlardır:

- Üç farklı nesilden kadının hayatını öğrenmek için sözlü tarihi kullanmak;
- Onların hayatlarında değişen ve değişmeyen hususları belirlemek;
- Sözlü tarih görüşmelerini, daha kapsamlı bilgi ve kadın hayatlarını anlama bağlamında yorumlamak.

Kapsam

20. Yüzyılda kadınların yaşantılarını ortaya çıkarırken, birbirini izleyen bu üç neslin sözlü veya kişisel tarihlerini kullanabiliriz. Muhtemeldir ki, onların kolektif belleği dönemi kapsayacaktır.

Görüşmeler dikkatlice planlanmalı ve iyi odaklanmalıdır. Moda, boş vakitler, ev hayatı, iş, eğitim gibi belirli yaşam alanları hakkında sorular sorulabilir. Görüşmelerin odak noktası, bir zümrenin kapsadığı veya kapsamış olduğu kadınlar hakkında yapılan daha geniş bir araştırmanın parçası olabilir. Aksi takdirde, öğrencilerin görüşme sırasında daha etkili bir sorgulama yapmaları ve bilgiyi daha doğru bir şekilde yorumlamaları için ön araştırma yapmaları gerekecektir.

Her nesile aynı sorular sorulduğunda, öğrenciler zaman içinde gerçekleşen değişimi de sürekliliği de daha kolay belirleyeceklerdir. Alternatif olarak öğrenciler, belli bir konu üzerinde üç ayrı nesilden kadınla yaptıkları her bir görüşmeyi kaydedebilirler. Görüşme yapılan kişiler fotoğraf, mektup, para vs. kullanma, anılarını örneklerle açıklama ve canlandırma konusunda cesaretlendirilmelidir.

Etkinlik, öğrencilerin bilgilerini bir grup izleyiciye sunmalarını isteyerek genişletilebilir. Onlar bir sergi, web sitesi, ders planı, broşür tasarlayabilirler. Bu belirli bir amaç ve kitle için materyal seçimini öğrenmeyi içerebilir, dolayısıyla bu tarihin yorumlanması konusunda da bir derstir.

Etkinlik

Sözlü tarih yapmakla ilgili olarak V. bölümde belirtilen çerçeve, mülakatın yapılandırılması ve bilginin düzenlenmesi ve yorumlanması için kullanılabilir. Örneğin:

- Görüşmelerin odağı nedir?
- Ana sorular ne olacak?
- Bilgi nasıl kaydedilecek?
- Bilgi nasıl yorumlanacak?
- Hangi ön bilgilere ihtiyaç var?
- Görüşmeler yorumlanırken ve sunulurken ön bilgiler nasıl etkili bir şekilde kullanılacak?

Televizyon ve aile hayatı: etkinlik

Öğrenme Hedefleri

Bu bölüm için öğrenme hedefleri şunlardır:

- 20. yüzyıl boyunca kadının aile içindeki rolüne yönelik tutumları bilmek ve anlamak;
- 20. yüzyılda kadının aile içindeki rolü ve deneyimlerinin temel özelliklerini ve niteliklerini tanımlamak, açıklamak ve analiz etmek için çeşitli kaynaklar kullanmak;
- 20. yüzyılda kadının aile içindeki rol ve deneyimlerindeki değişim ve sürekliliği belirlemek ve açıklamak;
- Kadın deneyimlerinin etnik köken, sosyal sınıf, bölge ve dinlere göre çeşitlendiğini kavramak;
- Bir sosyal kontrol aracı olan medya konusunda eleştirel düşünmek.

Arkaplan

Aile hayatını ortaya çıkarmak konusunda bütün pembe diziler, komediler, reklamlar zengin ve ilgi çekici kaynaklardır. Dergiler de televizyona ek olarak veya televizyonun yerine aynı şekilde kullanılabilir.

Dikkatler, aile içinde kadınlara ait olarak gösterilen belli rol ve sorumluluklara çevrilmelidir. Televizyonda canlandırılan ailelerde ne tür ilişkiler gösteriliyor? Öğrencilerden kadın ve erkek imajlarını karşılaştırmalarını istemek, onları analizlerinde daha eleştirel olmaları konusunda cesaretlendirebilir. Aile içindeki güç dağılımı odak noktası olmalıdır. Konuda (televizyon programlarında) kadınlar için ne tür bir güç meşru görülüyor ve davranışları yargılamak ve etkilemek için mizah nasıl kullanılıyor?

Genç öğrencilerle konuya girmenin iyi bir yolu, onlara yöneltilen reklamları belirlemelerini ve seçilen belli imajların nedenini analiz etmelerini istemektir. Bu imajlar, toplumun onlara karşı tavırları konusunda ne ortaya koyuyor? Nasıl davranmaları ve hangi değerlere sahip olmaları gerekiyor?

Televizyon genellikle taraflı ve sınırlı kadın imajlarıyla ilgilenir. Öğrenciler, kadın hayatlarının klişe ve idealize edilmiş temsillerini, farketmeleri konusunda yönlendirilmelidir. Kadın imajları genellikle simgeseldir (iconic) ve dini ya da kültürel simgelere kadar uzanabilir. Bu “idealleştirilen” imajlar, kadınların “gerçek” yaşamları hakkındaki bilgilerle bağlantılı olarak analiz edilebilir. Öğrenciler, gerçek kadın hayatlarının ne ölçüde bu imajlara benzediğini veya ne ölçüde farklı olduğunu düşünebilir. Bu istatistik, nüfus sayımları ve sözlü ifadeler de dahil olmak üzere bazı farklı bilgi kaynaklarını tanımayı gerektirmektedir.

Etkinlik

Kadınlara ilişkin tutumlar, inançlar ve değerler hakkında belli bir programdan neler öğrenilebilir, şunlar dahil:

- Konu/Olay örgüsü;
- Kadın karakterler (nitelikler, görünüş, davranış);
- Diğer karakterler ve onların ilişkileri.

Ele alınabilecek diğer sorular şunlardır:

- İdeal ev kadını nasıl tasvir ediliyor?
- Yemek pişirme, temizlik, bakım gibi belirli görevleri yerine getiren kişi olarak hangi aile üyesi gösteriliyor?
- Aile içindeki ilişkiler konusunda neler fark ediyorsunuz? Ailenin en güçlü üyeleri kimler? Ne tür bir güce sahipler? Bu gücü nasıl kullanıyorlar?
- Zamanla aile hayatında gerçekleşen hangi değişiklikler tespit edilebilir? Aynı kalan şeyler nelerdir?
- Aile hayatı ile ilgili olmayan program ve dergilerde kadınların görünebilirliği ne düzeydedir?
- Kadınlara yönelik ve kadınları tasvir eden reklamları belirleyin. Reklamlar neyi satmaya çalışıyor? Kadınlar nasıl tasvir ediliyor? Roller ve sorumlulukları hakkında hangi mesajlar gönderiliyor?
- Bazı kadınların hayatları ideal olandan hangi şekilde farklılaştı?

Farklı siyasal sistemlerde kadınları karşılaştırmak ve kıyaslamak: etkinlik

Farklı siyasal sistemlerdeki kadınların hayatlarını karşılaştırmak ve kıyaslamak: komünizm, kapitalizm ve faşizm.

Öğrenme Hedefleri

Öğrenme hedefleri şunlardır:

- Siyasi sistemlerin, kişisel yaşamları da dahil kadınların hayatları üzerindeki etkisini anlamak;
- Kadınların hayatları arasındaki farklılıkları belirlemek ve bu farklılıkları açıklamak için belli bir bölgenin tarihini kullanmak;
- Doğrulanmış yargılara, sonuçlara ulaşmak ve bu sonuç ve yargıların göreceli anlamını değerlendirmek.

Arkaplan

Aşağıda işlenecek etkinlik çok geniştir. Öğretmenler muhtemelen onu seçme ve özel ihtiyaçlarına göre uyarlama gereği duyacaklardır. Araştırmanın çeşitli bölümlerini farklı öğrencilere veya öğrenci gruplarına paylaşmak gibi. Sonunda müşterek öğrenme paylaşılabilir ve öğrenciler başkalarına öğretmekle ilgilenirse, bu onların öğrenmelerini daha da pekiştirmek için kullanılabilir.

Diğer yaklaşımlar bir alana derinlemesine odaklanmayı içerebilir. Her üç politik sistemde de aile içinde kadınların rolleri ve sorumlulukları hakkında yeterli bilgi bulunmaktadır. Bilhassa, genetik hakkındaki fikirler de dahil, kadınların üremedeki rolüne dair inançlar sorgulanabilir.

Aile ilginç bir seçimdir çünkü öğrenciler genellikle politik sistemle -kamusal alanla-evdeki özel, kişisel alan arasındaki güçlü ilişkiyi kavramakta zorlanırlar. Örneğin kadınların hayatı üzerinde faşizm ve komünizmin yaptığı etkiler arasındaki farkları anlamalarını sağlayan bir öğrenme deneyimi, iki alanın birbiriyle olan ilişkilerini daha iyi kavrama konusunda öğrencilere yardımcı olabilir.

Alternatif bir yaklaşımla, bir ülke veya siyasi sistemde onar yıllık zaman dilimlerinde gerçekleşen değişim incelenebilir. Zaman aralıkları en azından yirmişer yıl olarak belirlenirse, ilgili bilgileri belirlemek ve düzenlemek öğrenciler için daha kolay olacaktır.

Yaklaşım ne olursa olsun, öğrenciler araştırmalarını yapılandırmak için sorularını tasarlamalı ve sunmalıdır (ortaya koymalıdır). Bu araştırmalarını bir noktada toplayacak, ilgili bilgileri seçmelerine ve etkin bir şekilde düzenlemelerine yardımcı olacaktır.

Kadınlara ilişkin bir toplumda yer alan düşünceleri ve inançları belirleme konusunda, film, televizyon, dergi, resim ve heykellerdeki kadın tasvirleri, öğrenciler için zengin ve ilgi çekici bir kaynaktır. İkinci dünya savaşı sırasında, her üç politik sistemde de propaganda yaygın olarak kullanıldı, bu propagandaların çoğu kadınlar hakkındaydı ve kadınlara yönelikti.

Etkinlik

Araştırma, aşağıdakileri noktaları içeren bir veya birbiriyle ilişkili daha fazla alana odaklanabilir:

- Politik sistemler kadınlarla ilgili (doğası, rolleri, sorumlulukları hakkında) hangi inanç ve fikirlere sahipti?
- Bu düşünceler ve inançlar kadınların aile, eğitim, iş ve siyasi hayat içindeki deneyimlerine ne tür etki yapmıştır?
- Bu fikirler insanlara nasıl aktarıldı?
- Hangi propaganda yöntemleri kullanıldı?
- Bu üç sistem (faşizm, komünizm, kapitalizm) arasındaki farklar nelerdir? Farklılıkları açıklamaya yardımcı olmak için her bir politik sistem hakkındaki tarih bilginizi kullanın.
- Benzerlikler nelerdir?
- En önemli benzerliği seçin ve seçiminizi açıklayın?
- Bütün cevaplarınızdan hangi sonuçlara ulaşabilirsiniz?
- Üç ana nokta bulmaya ve seçiminizi açıklamaya çalışın.

Kadınlar oy kullanma hakkını neden kazandılar? - Tarihsel bir tartışma: etkinlik¹

Öğrenme Hedefleri

Bu bölüm için öğrenme hedefleri şunlardır:

- Kadınların oy hakkına ilişkin çeşitli yorumları eleştirel bir şekilde değerlendirmek;
- Oy kullanmanın kısa ve uzun vadeli etkisini değerlendirmek ve kadınların siyasi temsil hakkını zor kazanmalarının nedeni hakkında sebepler ortaya koymak;
- Kadınların oy hakkı konusundaki tarihi bilgiden, kadınlara yönelik tutumlar hakkında çıkarımlarda bulunmak;
- Siyasi, ekonomik ve sosyal haklar arasındaki ilişkileri anlamak.

Kapsam

Birçok Avrupa ülkesinde tarihçiler kadınların oy kullanma hakkını elde etme nedeni konusunda hemfikir değiller. Açıklamaların çoğu kadınları görmezden gelir ve oy hakkının (kadınlara) iktidardaki erkekler tarafından bir hediye olarak verildiğini belirtir. Bu kadınları tarihte görünmez yapar. Bazıları, kadınların oy hakkı kazanımını, kadınların savaş zamanlarındaki katkısına dayandırır fakat Sufrajat hareketinin etkisini görmemezlikten gelirler.

Bu etkinlik öğrencilerin, tarihçilerin geçmiş hakkındaki farklı yorumlarını öğrenmelerini, bu yorumların geçerliliğini ve güvenilirliğini değerlendirmelerini sağlar.

Kadınların oy kullanmasına karşı olanların hangi argümanları kullandığını bulmak ta önemlidir. Onlar kadınlar hakkında hangi inanç ve değerleri ifade etmişlerdir? Bazı Avrupa ülkelerinde, kadınların oy hakkını elde etme mücadelesi (Sufrajat) konusunda benzerlikler çok belirgindir ve uluslararası karşılaştırmalar yapılabilmektedir. Örneğin hem Fransa'da hem de Britanya'da oy hakkı, kadınların savaş sürecinde yaptıkları katkılara dayandırılmıştır - ; bu kadınların, kendilerini “kanıtlamalarını” ve ödülü hak etmelerini sağlayan bir deneyimdir.

¹ Avrupa'da kadınların oy hakkını elde etmesine ilişkin faydalı bilgiler “20. yüzyıl Avrupa'da kadınların durumu” etkinliğine dahil edilmiştir. Bu etkinlik aynı zamanda politik haklar ve vatandaşlık hakkında fikir geliştirmek için de kullanılabilir.

Oy kullanma hakkının kısa ve uzun dönemde kadınlar üzerindeki etkisi belirlenmeli ve değerlendirilmelidir. Pekçok kadın kısa dönemde oy hakkından fayda görmemiştir ve birçok ülkede kadın hakları tarihinde önemli bir dönüm noktası olarak görülmemektedir. Öğrencilerden, bugünkü kadın ve erkek politikacıların oranlarını bulmaları ve siyasi temsil meselelerini tartışmaları istenebilir. Eğer öğrenciler ailede, eğitimde ve medyada kadınlar konusunda çalışma yaptıysa, onlardan kadınlar arasında politik güç eksikliğinin olası nedenlerini belirlemeleri istenebilir. Bu şekilde, bağlantı kurmak ve ilişkileri belirlemek için önceki bilgilerini etkili bir şekilde kullanabilirler.

Sufrajat kampanyaları hakkındaki çalışma, aynı amacı taşıyan, farklı geçmişlere sahip kadınların birliğini tanıma konusunda iyi bir fırsattır.

Etkinlik bir sınıf tartışmasıyla devam edebilir. İnternette bu konuya ayrılmış birçok site bulunmaktadır.

Çoğu Avrupa ülkesinde, siyasi haklar (oy hakkı), kadınların ekonomik (eşit ücret) ve sosyal (aile içindeki eşitlik) haklar gibi diğer hakları elde edip etmemeleri konusunda hayati görülmüştür. Öğrenciler farklı haklar arasındaki bağlantıları görmeye teşvik edilmelidir.

Etkinlik

Tarihçiler, kadınların oy kullanma hakkını neden kazandığı konusunda hemfikir değillerdir. Bazıları, kadınların savaşlarda yaptığı katkılarında dolayı olduğunu düşünür. Bazıları sufrajat kampanyası yüzünden olduğu kanaatindedir. Bazıları ise kadınların davranışlarıyla hiçbir ilgisi olmadığı fikrindedir.

Aşağıdaki ifadelerle bakın. Her biri tartışmanın bir yönünü desteklemek için kullanılabilir.

- Kadınlar oy hakkını neden elde etti ____? Savaş dönemlerinde yaptıkları katkılardan dolayı mı/Sufrajatların çalışmaları sebebiyle mi?
- Fransa'da kadınlar birinci dünya savaşı sürecine katkıda bulundular ancak 1940'lara kadar oy hakkını elde edemediler.
- Kadınlar savaş sırasında “erkeklerin işlerini” yapabileceklerini kanıtladılar.
- Kadın haklarının geniş çaplı tanıtımı sufrajatlar tarafından sağlandı.
- Şiddet ve açlık grevleri, kadınların ne kadar kararlı olduğunu hükümetlere gösterdi.

- İngiltere'de, savaş sürecine katkıda bulunan pek çok kadın 21-30 yaşlarındaydı ancak bu grup 1928'e kadar oy hakkını elde edemedi.

Aşağıdaki gibi bir tablo çizin ve ifadeleri sınıflandırın.

Tablo 2: sınıflandırma ifadeleri

Kadınlar savaş sürecine katkılarından dolayı oy hakkını elde etti	kadınlar sufragetlerin çalışmalarından dolayı oy hakkını elde etti

En çok hangi ifadelerin mantıklı olduğunu düşünüyorsunuz?

Her iki taraftan ifadeler seçin. Size göre bu ifadelerin geçerli ve güvenilir olup olmadığını açıklayın. İfadeler, kadınların neden oy hakkı kazandığının bir açıklaması olarak önem sırasına göre sıralanabilir.

Kadınların diğer hakları elde etmesi için politik haklara sahip olmaları (oy hakkı) neden bu kadar önemliydi?

Kadınların oy kullanması, bazı muhaliflerin korktuğu gibi kadınların siyasal iktidarı ele geçirmelerine yol açmadı. Kadınların neredeyse tüm Avrupa ülkelerinde, erkeklerle eşit oranda temsil edilmemesinin sebebi konusunda ne düşünüyorsunuz?

20. yüzyılda Avrupa genelinde kadınların durumu: etkinlik

Ana temalar

Bu bölümde dört ana tema bulunmaktadır:

- kadın statüsündeki değişim ve süreklilik;
- Haklara sahip olma ve haklardan yararlanma;
- Avrupa’da kadın hakları modelleri;
- Kadın haklarının desteklemesi ve korunmasında Avrupa Konseyi, Birleşmiş Milletler gibi kurumların rolleri.

Öğrenme Hedefleri

Bu bölüm için öğrenme hedefleri şunlardır:

- 20. yüzyılda kadınların yasal statüsünü bilmek ve anlamak;
- “Hak”, “statü”, “yasal”, “politik”, “sosyal”, “vatandaşlık”, “ayrımcılık” gibi kavramları doğru anlamak ve etkili bir şekilde kullanmak. Bu kavramların 20. yüzyıl kadın tarihi konusundaki önemini idrak etmek;
- 20. yüzyıl Avrupa’sında kadınların statüsündeki değişimi ve sürekliliği tespit etmek;
- “Haklara sahip olma” ve “hakları kullanma” arasındaki farkı anlamak ve bu farkın gerekçeleri üzerine öneriler geliştirebilmek.

Kapsam¹

Bu etkinliğin temel amacı, hem kadınların sahip olduğu yasal haklar açısından (teoride sahip oldukları haklar) hem de bu hakların fiili olarak kullanılması (hakların pratikte kullanılması) açısından, kadın haklarının gelişimini öğrenmektir. Başka bir deyişle, kadınlar oy hakkı, mülk sahibi olma, iş hayatında eşit fırsatlara sahip olma gibi hakları yasal olarak elde etseler bile, gerçek hayatta bu hakları kullanamadılar veya bunlardan yararlanamadılar. Bunun nedeni genellikle sosyal tutum ve değerlerin kadınlara karşı ayrımcılığı devam ettirmesidir.

¹ Bu bölüm kısmen Maria Regina Tavares da Silva'nın “20. yüzyılda kadınların statüsündeki gelişmeler: yasal ve sosyo-politik yönleri” başlıklı bir makaleye dayanmaktadır. Avrupa Konseyi'nin "20. yüzyılda kadın tarihi" temasıyla eğitim personeli için düzenlediği 83. Avrupa Hizmet İçi Eğitim Semineri'nde sunulmuştur.

20. yüzyılın başında kadınlar Avrupa'da erkeklerle eşit statüye sahip değildi, bilakis ikinci sınıf vatandaşlar olarak kamu hayatından ve toplumun işleyişinden dışlanmıştı. Aynı zamanda tüm ülkelerde, erkeklerle eşit vatandaşlık iddialarını ileri süren bağımsızlık/ özgürlük hareketleri ortaya çıktı. Özellikle oy kullanma hakkı/seçme seçilme hakkı kampanyaları kuzey Avrupa'da önemli ölçüde artmıştır ve bu bölgedeki kadınlar Avrupa'nın güneyindeki kadınlardan daha erken bu hakkı elde etmiştir.

Aşağıdaki bilgiler Avrupa ülkelerindeki kadınların oy kullanma hakkını elde etme tarihlerini göstermektedir:

Finlandiya	1906	Türkiye	1934
Norveç	1913	Fransa	1944
Danimarka	1915	Bulgarsitan	1944
İzlanda	1915	Macaristan	1945
Polanya	1918	Arnavutluk	1945
Eski Sovyet Birliği	1918	İtalya	1945
Avusturya	1918	Romanya	1946
Almanya	1918	Malta	1947
İrlanda	1918	Belçika	1948
Hollanda	1919	Eski Yugoslavya	1949
Lüksemburg	1919	Yunanistan	1952
Eski Çekoslavakya	1920	Kıbrıs	1960
İsveç	1921	Monako	1962
İngiltere	1928	İsviçre	1971
İspanya	1931	Portekiz	1974

Yukarıdaki bilgiler, Avrupa genelinde oy hakkı bakımından belirli örnekleri akla getirmektedir. Öğrenciler kuzey, güney, batı, doğu Avrupa gibi coğrafi bölgeler arasındaki farklılıkları, 1918 ve 1945 gibi kilit noktadaki eşitsizlikleri ve kominizm, kapitalizm gibi değişik politik sistemler arasındaki benzemeyen yönleri ayırt etme konusunda desteklenmelidir

Oysa oy hakkını elde etmek, Batı Avrupa'da kadınların erkeklerle eşit vatandaşlık haklarına sahip oldukları anlamına gelmiyordu. Örneğin, özellikle evli kadınlar politik ve kamusal yaşamdan dışlanmışlardı ve özel hayatta erkeklere tabi idiler. Güney Avrupa ülkelerinde erkekler aile reisi olarak, eşlerinin çalışmalarına izin verebilir, yaşam düzenini seçebilir, ortak mülkleri yönetebilir, eşlerinin mülkiyetlerini idare edebilirlerdi.

Avrupa genelinde kadınların yasal statüsü üç ana modele ayrılabilir:

- Genel yasalardan etkilenen ve nispeten daha liberal olan Anglo-Sakson ve Nordik (İskandinav) model;
- Kadınları kamusal yaşamdan dışlayan ve yoğun şekilde Napolyon Kanunlarından etkilenen Latin, Güney Avrupa modeli;
- Komünist, Doğu Avrupa modeli.

İkinci dünya savaşını izleyen dönem kadının statüsü de dahil, genel olarak insan hakları alanında önemli gelişmelere şahit oldu. Temel insan haklarının savaştan önce ve savaş sırasında gördüğü zararın izleri herkesin zihninde tazeydi ve sonuçta ilk defa dünya çapında Birleşmiş Milletler'in Kuruluş Tüzüğü, resmi olarak kadın-erkek eşitliği ilkesini belirledi. 1948'de Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi şunları garanti ederek bir adım daha ileri gitti:

"Herkes ırk, renk, cinsiyet... gibi herhangi bir ayırım gözetilmeksizin, bu bildirmede belirtilen bütün hak ve özgürlüklere sahiptir."

Böylece Bildirge kadınlara karşı ayrımcılığın, kadınların teoride sahip oldukları yasal hakları kullanmasını engelleyebileceğini ve engellediğini resmen tanıyordu. 1966 yılında bildirgeye iki madde eklendi:

"Bu sözleşmeye taraf devletler, sözleşmede belirtilen tüm medeni ve siyasi haklardan yararlanma konusunda, erkekler ve kadınlar için eşitliği sağlamayı taahhüt ederler."

Ayrıca, Avrupa Konseyi, 1949 yılında barış ve insan haklarını koruma ve destekleme rolüyle kurulmuştur. 1961'de Avrupa Konseyi'nde kabul edilen "Avrupa Sosyal Hakları Sözleşmesi, çalışan kadınların annelik rolünün korunması gibi, kadınların statüsüne ilişkin hükümler

içeriyordu. Böylece 1960'larda genel ilkelerin dışında, kadınların özel koşullarına ilişkin gelişmeler görüldü.

1970'ler boyunca, kadınların sorunlarını bütüncül bir yaklaşımla ele alma konusunda daha fazla bilinçlenme ihtiyacı ortaya çıktı. Örneğin, siyasi ve medeni hakların yanı sıra sosyal ve ekonomik haklar için yasal düzenlemeler yapma ihtiyacı. 1970'lerde Birleşmiş Milletler, aile yaşamı, kırsal yaşam, eğitim, istihdam dahil olmak üzere kadınların haklarını desteklemek için harekete geçilmesi gereken bir dizi alan belirledi.

Ancak bu tür beyannameler ve sözleşmeler ulusal düzeyde sınırlıdır. Avrupa'daki bazı ülkeler bunları tamamen kabul etmediler, kültür ve geleneğe dayanarak çekinceler deklare ettiler. Bu çekinceler sebebiyle genellikle kadınlara, özellikle de aile içindeki kadınlara yönelik ayrımcılık durumu sürmektedir.

1980'lerde ve 1990'larda kadın haklarının Birleşmiş Milletler gibi kurumlar tarafından nasıl algılandığı konusunda daha fazla değişiklikler oldu. En önemli değişim, kadın haklarını bir toplumdaki herkesin gelişimi için esas olarak görmektir. Başka bir deyişle, sağlık hizmetlerinde, eğitim reformunda, ekonomik büyümede başarı sağlanması, bir bakıma kadınların erkeklerle eşit statüye sahip olmasına bağlıdır.

Etkinlik

- “Teoride haklara sahip olmak” ve “uygulamada haklardan yararlanmak” arasındaki farkı tartışın ve açıklayın.
- Avrupa'da kadınların, seçme-seçilme hakkını/oy hakkını elde etme tarihlerini inceleyin. Bu tarihler bir zaman çizelgesi veya Avrupa haritasıyla eşlenebilir. Daha sonra tarihleri, Avrupa bölgeleri, geçmişteki kilit noktalar (önemli tarihler), siyasi sistemler, din ve inançlar gibi farklı kategorilere ayırın.
- Bütün Avrupa'da, seçme-seçilme hakkının elde edildiği dönemlerdeki eğilimler ve uygulamalara ilişkin ne gibi sonuçlara varılabilir? Bu eğilimler ve uygulamalar hakkında başka hangi sorular sorulabilir?
- Kadınların yasal statüleri hakkında önerilen üç model, oy hakkının kazanılmasına ilişkin tarihleri organize etmede ne derece yararlıdır?

- Modellere uymayan istisnalar var mı? Bu istisnalar nasıl açıklanabilir?
- 1945 ile 2000 yılları arasında Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi gibi kurumlar tarafından kadınlara eşit haklar sağlanması için yapılan önemli değişiklikler nelerdi? Herbir değişikliği anlatın, önemini açıklayın ve değişiklikler için sebepler ileri sürün.
- Kadınlara eşit haklar sağlamayı amaçlayan ulusal ve kurumsal (yerel yönetim, okul) politikalar gibi ek kaynaklar kullanın, sizin ulusal ve bölgesel politikalarınızın, uluslararası beyannameleri, sözleşmeleri ve politikaları ne kadar yansıttığını araştırın.
- (Ulusal ve uluslararası belgeler arasında) önemli farklılıklar var mı? Eğer öyleyse, bu farklılıklar nasıl açıklanabilir? Bu noktada ulusal kültüre, geleneklere ve dine bakmak gerekli olabilir.
- Kadınlara eşit hakların verilmesi, bütün toplumun başarılı bir şekilde büyümesi için neden gereklidir, açıklayın.

Ünlü kadınları öğretmek: etkinlik

Öğrenme Hedefleri

Bu bölüm için öğrenme hedefleri şunlardır:

- Ünlü kadınların kadın tarihi içindeki rollerini, eleştirel olarak değerlendirmek;
- Toplumun koşulları içinde özel başarıları ve deneyimleri anlamak;
- Belli topluluklarda kadınlara yönelik tutumları belirlemek için, ünlü kadınların tarihini kullanmak;
- Ünlü olmanın, toplum tarafından yapılan bir seçim sonucu olduğunu ve bunun sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik koşullara bağlı olduğunu kavramak.

Arkaplan

Ünlü kadınların hayatlarını öğretmek, kadın tarihi içinde sorun yaratabilir. Çoğu zaman bu ünlü kadınlar sıra dışıdır, ayrıcalıklıdır ve kadınların büyük çoğunluğunun "görünmezliğine" karşı onların "görünürlüğü" çoğunluğun görünmezliğini pekiştirebilir. Bir kaç ünlü kadına odaklanmak, onların yalnızca kuralı kanıtlayan istisnalar olduklarını akla getirebilir.

Bu problemler, hem sınıf içinde kadın tarihi konularının sadece ünlüler hakkında olmaması sağlanarak hem de ünlülerin hayatını eleştirel bir şekilde öğretmekle ele alınabilir. Diğer kadınlar meşhur olmadığı halde belli kadınların neden meşhur oldukları sorusuna dikkat edilmelidir. Ünlü neyi temsil ediyor (fiziksel nitelikler, zenginlik, entellektüel başarılar, kültürel kazanımlar) ve gösterdikleri özellikler nelerdir (cesaret, kararlılık, organizasyon, liderlik vb.). Toplumun tümünde kadınlara yönelik yaygın tutumlar hakkında, bundan neler öğrenebiliriz?

Ayrıca ünlü kadınların başarıları, toplumun koşulları içinde irdelenmelidir. Bazı bireylerin başarılarını açıklamak için kullanılacak zaman diliminde hangi eğilimler belirgindi? Başarıları mümkün kılan gruplar veya hareketler belirlenebilir mi? Koşulların sorgulanması, öğrencinin bazı bireylerin yüzleşmek veya üstesinden gelmek zorunda kaldığı engelleri ve zorlukları

kavramasını sağlar. Bu şekilde, ünlü kadınların ünlü erkeklerle kıyaslandığında neden azınlıkta kaldığını göstermek de mümkündür.

Fransız tarihçi Christine Bard, “cinsiyet yasaklarını” ünlü kadınların safında anlama ihtiyacına işaret etmektedir. Örneğin, Joan of Arc, Greta Garbo, George Sand gibi kadınlar tüm cinsiyet farklılıklarını bulanıklaştırıyor. Bu öğrencilerin, birçok ünlü kadının “alışılmamış” doğasını ve davranışlarını tanımasına yardımcı olabilir.

Bir gaye doğrultusunda kadın hakları için büyük başarı elde eden Simone de Beauvoir gibi kadınlarla, rol model olarak başarı kazanan diğer kadınları ayırt etme hususunda öğrencilere yardımcı olunabilir. Örneğin, Margaret Thatcher'ın bir rol model olarak kadın haklarına katkıda bulunduğu ve aynı zamanda belli politik uygulamalarıyla kadın haklarına zarar verdiği tartışılabilir. Bilhassa internet, ünlü kadınların hayatları hakkında bilgi edinme konusunda etkili bir yoldur (bkz. Ek I).

Etkinlik

Öğrencilerden, araştırmalarını aşağıdaki sorular etrafında planlamaları istenebilir:

- _____ 'ın başarıları neydi?
- Eğer varsa, kadın hakları konusunda yaptıkları katkılar nelerdi?
- Hangi engellerle veya zorluklarla karşılaştılar ve nasıl üstesinden geldiler?
- Sizce neden meşhur oldular ve günümüzde hala neden hatırlanıyorlar?

Kadın İmajlarını Analiz Etme: Etkinlik

Öğrenme Hedefleri

Bu bölüm için öğrenme hedefleri şunlardır:

- Karakteristik özellikleri ve eğilimleri belirlemek için kadın imajlarını kullanmak;
- Geçmişte kadınların nasıl anlatıldığını anlamak ve kavramak.
- Zaman içerisinde kadın betimlemelerinde yaşanan değişimi ve bu betimlemelerde süreklilik arzeden durumları belirlemek;
- Değişimleri yorumlamak için dönemin bilgi ve anlayışını kullanmak;
- Kaynakları eleştirel olarak ve tarihsel bağlamında kullanmak

Arkaplan

Bu etkinlik, yüzyıl boyunca ve tüm Avrupa'daki kadın imajlarının toplanmasını ve analiz edilmesini içerir. Birkaç kaynak saymak gerekirse, kadınların ders kitapları, resimler, heykeller, filmler, dergiler, gazeteler, reklamlar ve dini kitaplardaki tasvirleri kullanılabilir.

Kaynakları sınıflandırmadan ve yorumlamadan önce, öğrencilerin imajları dikkatle incelemeleri sağlanmalıdır. Öğrenciler, karakteristik özellikleri açıklamaya yardımcı olması bakımından, belli dönemlerin, toplulukların, bireylerin ve eğilimlerin daha detaylı bilgilerini kullanmalıdırlar. O dönemdeki imajların, kadınlar üzerindeki etkisine de odaklanabilirler.

20. yüzyıldaki imajlar karşılaştırıldığında, dikkatler kadın bedenine ilişkin imgelerdeki değişim ve sürekliliğe çevrilebilir. Kısa saçlar, pantolonlar gibi değişiklikler, kadına yönelik sosyal tutumlardaki diğer değişimlerin bir sembolü olabilir. Hem erkeklerin hem de kadınların dış görünüşleri arasındaki benzerlikler ve farklılıklar, 20. yüzyılda kadın ve erkek ilişkilerindeki değişimler konusunda varsayımlar geliştirmeye yardımcı olabilir. Görünümdeki bu değişiklikler, ekonomik değişimi veya dünyanın diğer bölgelerinden kaynaklanan kültürel etkilenmeyi de yansıtabilir.

İmajlar farklı şekillerde kategorize edilebilir. Küçük öğrencilere belli kategoriler verilirken, daha büyük öğrenciler imajlar için kendi kategorilerini belirleyebilir. Öğrencilerin imajları kategorize etmelerine ve bu imajların kökenini bulmalarına yardımcı olmak için "simgeler" kavramı kullanılabilir.

Öğrencilerden şunu düşünmeleri istenebilir; imajları (görselleri) kim yönetiyor ve kadınlar, kadın bakış açısıyla mı erkek bakış açısıyla mı tasvir edilmiş. Daha büyük öğrencilere, bu tasvirlerde kadınların ne ölçüde "nesne" veya ne ölçüde saygın kişiler olarak gösterildiği sorulabilir.

İdeal olarak, her kaynağın kökeni bilinmelidir. Bu öğrencilere, yazarın, tarihin ve amacın imajın içeriğine etkisini, düşünme imkanı sağlar. İmajın amacını bilmek ve anlamak, onu kategorize etmek ve yorumlamak açısından önemlidir.

Etkinlik

Ayrıntılı olarak anlatmak için bir görsel seçin ve ona odaklanın:

- Görsel ne gösteriyor;
- Kadınlar nasıl tasvir ediliyor;
- Görselin amacı nedir;
- Bu görsel temsilî midir değil midir?

Görselin amacı, içeriğinin açıklanmasına nasıl yardımcı olabilir?

Yüzyılın içindeki çeşitli görüntülere odaklanın. Dış görünüş, moda, tavırlar ve fiziksel davranışları göz önüne aldığımızda, zaman içinde kadın görsellerinde ne tür değişiklikler farkediyorsunuz? Bu değişiklikler nasıl açıklanabilir?

Kadın görselleriyle ilgili bulgularınızı göstermek için bir kolaj yapın.

İnterneti kullanma – Avrupa’da gençlik hayatı: etkinlik

Öğrenme Hedefleri

Bu bölümün öğrenme hedefleri şunlardır:

- Avrupa'daki diğer öğrencilerle bilgi alışverişinde bulunmak için interneti kullanmak;
- Özellikle kızlara odaklanmak suretiyle, Avrupa çapında gençlik hayatındaki kültürel farklılıkları ortaya çıkarmak;
- Kimlik sorunlarını araştırmak;
- Farklı bağlamlarda önceki bilgileri kullanmak, bağlantılar ve ilişkiler kurmak.

Arkaplan

İnternet hem değerli bir bilgi kaynağı hem de Avrupa'daki diğer okullarla iletişim kurmanın bir aracıdır. Bu tür bir etkinliğe başlamadan önce bilgi sağlamaya ve aynı araştırmayı sürdürmeye istekli bir dizi okulla bağlantı kurma ihtiyacı olacaktır.

Aşağıdaki öneriler modern gençlik hayatı ile ilgili araştırmalarda interneti kullanmanın bir yöntemini göstermektedir. Öğrencilerin yapacakları araştırmanın amacını net bir şekilde bilmesi gerekecektir. Öğrencilerin şunu düşünmeye ihtiyacı olacak; gençlik hayatının tüm yönleri hakkında mı bilgi toplamak istiyorlar yoksa moda, para, okul hayatı, aile sorumlulukları gibi belirli bir konuya mı odaklanacaklar. Sorgulamaların çeşitli kültürler içinde anlamlı olması gerekecektir. Bu nedenle bu müfredatlar arası (çok sayıda müfredatı ilgilendiren) bir çalışmadır. Araştırmayı yürütmek ve bulguları açıklamak için kullanılan bilgi ve beceriler, bilgi teknolojisi, tarih, coğrafya, dil, din eğitimi, iletişim becerileri gibi çeşitli müfredat alanlarından edinilecektir.

Soruların cevabı ile ilgili bilgileri topladıktan sonra, öğrencilerin bulgularını analiz etmeleri gerekecektir. Bunun için dil becerilerine ve tarihsel yorumlama becerilerine ihtiyaçları vardır. Aşağıdaki “Sözlü tarih hakkında vaka çalışmaları” başlıklı bölüm, belli bir araştırmanın içinde yer alan bilgilerin düzenlenmesi ve yorumlanması konusunda faydalı fikirler sunmaktadır.

Öğrenciler, Avrupa'da gençlerin hayatları arasındaki farklılıkları açıklamak için ön bilgilerini ve araştırmaları kullanmalıdır. Din, tarih, ekonomik durum, göçlerin etkisi, etnik köken gibi faktörler genç kültürün açıklanmasında önemli olabilir.

Elde edilen ve yorumlanan bilgiler, kimlik konusu hakkında yargılara ulaşmak için kullanılabilir. Öğrenciler, kendi kültürlerindeki farklı kimliklerin göreceli önemini kıyaslayabilir. Örneğin, davranışlarını, tutumlarını ve değerlerini en çok etkileyen şey nedir - kız olmak mı? erkek olmak mı? Müslüman/Yahudi olmak mı? Budist olmak mı? vs. ya da çalışan olmak/orta sınıftan olmak mı? Farklı bir ülkeden gelmekte olabilir. Belli bir toplumda kız çocuğu olmanın gençlik kültürüne etkisi nedir? Başka bir toplumdakinden daha mı az daha mı fazla? Dini ve etnik kimlik gibi kimlikler ne kadar önemlidir ve toplumsal cinsiyet kimliği ile nasıl bir etkileşim içindedir?

Büyük resim - kadınlar ve değişim: etkinlik

Öğrenme Hedefleri

Bu bölümün öğrenme hedefleri şunlardır:

- Zamanla kadınların hayatlarında değişen ve değişmeyen olguları belirlemek;
- Kadınların farklı hayat alanları arasındaki bağlantıları ve ilişkileri belirlemek;
- Bir alandaki değişimin başka bir alanda nasıl değişime yol açabileceğini anlamak;
- Farklı değişimlerin önemi hakkında yargıya varmak.

Arkaplan

Bu etkinlik, 20. yüzyıldaki değişimlere ve değişimler arasındaki ilişkilere bakmayı gerekli kılan bir yaklaşım önermektedir. Örneğin, savaş zamanında kadınların rollerindeki değişimler, barış dönemlerinde ne tür gelişmelere yol açmıştır? 1945'ten sonra teknolojiye yaşanan gelişmeler, 1950'lerden itibaren ev hayatında ne tür farklılıklara yol açmıştır?

Araştırma bir konuya odaklanmalı ve gerçekleştirilebilir olmalıdır. Öğrencilerin yaşına, becerilerine ve ön bilgilerine bağlı olarak, bütün bir yüzyıla veya iki dönem arasında ya da 30-40 yıllık zaman diliminde yaşanan değişimlere odaklanılabilir. Aşağıdaki alanlar araştırılabilir: uluslararası olaylar; iş; teknoloji; eğlence; ulusal politikalar; nüfus büyüklüğü ve yapısı; aile hayatı ve sağlık.

Bu aktivite 20. yüzyıl kadınlarının hayatlarını öğrenmek için özetleyici bir etkinlik olarak yapılabilir.

Etkinlik

20. yüzyılın yukarıda belirtilen farklı yönlerini araştırmak için, öğrenciler küçük gruplar halinde organize edilebilir.

Böylece her grup bulgularını sınıfın geri kalanına en iyi şekilde sunmayı düşünebilir. Bu durum, konuyla alakalı ve ilgi çekiçi bilgilerin seçilmesini, bilgilerin net bir şekilde açıklanmasını gerektirir.

Ana konular aşağıda tabloda gösterildiği gibi yazılarak organize edilebilir. Tablo, öğrencilerin farklı alanlar arasında bağlantı kurmasına ve bir alandaki değişikliğin diğerinde nasıl bir değişime yol açabileceğini göstermeye yardımcı olmak için kullanılmalıdır.

Örneğin, birçok Avrupa ülkesinde savaş sonrası ekonomik gelişmeler, hükümetlerin kadın işgücünü teşvik konusunda aktif olarak yürüttüğü kampanyalarda, büyük bir artışa neden oldu. Bu da eşit ücret için yürütülen mücadelenin ilerlemesine yardım etti ve kadınların eşit haklar konusunda yaptıkları kampanyaların asıl hedefi haline geldi. İş yerinde evli kadınların sayısının çoğalması, çocuk bakım hizmetlerinde ve aile hayatındaki değişikliklerde bir artış anlamına geliyordu.

Öğrencilerden, kadınların statülerinin iyileştirilmesi konusunda yapılan değişikliklerin önemini değerlendirmeleri istenebilir. Kadınlar bu değişikliklerden nasıl yararlandı? Kadınlar için herhangi bir dezavantajlı durum var mıydı? Kadınlar hangi değişikliklerden yararlandı, hangilerinden yararlanamadı?

Tablo 3: Kadın ve Değişim

	1950'ler	1960'lar	1970'ler	1980'ler	1990'lar
Uluslararası olaylar					
Çalışma Hayatı					
Teknoloji					
Boş vakit/eglençe					
Ulusal Politikalar					
Nüfus Yapısı					
Aile Hayatı ve Sağlık					

Not: Bu tablo konuya uygun başka başlıklarda içerebilir. Örneğin, eğitim, sanat ve mimari gibi.

Sınıfta hassas konuları ele almak

Kadınların tarihini öğretmek, Avrupa sınıflarının çoğunda tartışmalara yol açacaktır. Geçmişin kadınları hakkındaki öğretim, büyük olasılıkla günümüz toplumlarında kadınların rollerine ilişkin sorgulamaları artıracığı için bu tür tartışmalar ortaya çıkacaktır. Kadın tarihi konusundaki öğretim, çalıştığımız konuya bağlı olarak, geçmişteki ve günümüzdeki kadınların rolleri ve statülerine ilişkin, öğrencilerin sahip olabileceği birçok varsayım ve kalıp yargıyı sorgulayacaktır.

Aşağıdaki etkinlik, öğrencilerin tutum ve duygularını gizlilik içinde ifade etmelerini sağlar. Aynı zamanda sınıfın bütün tutum ve duygularının ortaya çıkmasına ve böylece sonraki derslerde ele alınmasına fırsat verir. Ayrıca öğretmene, belli bir öğrenci grubunun tutum ve duygu yelpazesini genel olarak değerlendirebilme imkanı verir.

Bu soruların tek “doğru” cevabı olmadığını vurgulamak önemlidir. Öğrencilerin görüşlerini ifade etmeleri, toplumumuzdaki kadınların rolü ve statüsü hakkında daha fazla tartışma ve münazara yapabilmeleri hedeflenmelidir.

Malzemeler: Her öğrenci için soru kağıdı kopyaları, 1’den 5’e kadar numaralandırılmış ve duvara yapıştırılmış büyük kağıtlar

Etkinliği yapmak için:

- Soru kağıtlarını dağıtın;
- Öğrenciler bunları doldurmalıdır. Tüm cevapların gizli tutulması gerektiğini vurgulayın;
- Tüm öğrenciler cevaplarını katlayabilir ve cevapları göstermeden sınıfta başka biriyle değiştirebilir;
- Cevap kağıdının kime ait olduğunu anlamak imkansız hale gelene kadar kağıt değişim işlemini birkaç kez tekrarlayın;
- Öğrencilerden anketleri açmalarını ve duvarda 1’den 5’e kadar numaralandırılmış kağıtların altına geçmelerini isteyin, 1.soruyu kaydedin, örneğin 1/2/3/4/5 kaç kere işaretlenmiş;

- Soruların geri kalanı için aynı işlemi tekrarlayın ve tüm sonuçları kaydedin;
- sonuçları tartışın.

Soru Kağıdı/anket

Aşağıdaki sorular örnek olarak tasarlandı. Kendi ihtiyaçlarınıza göre uyarlayabilir ve/veya seçebilirsiniz.

Tablo 4: Görüş Kutusu

İfadeler	1 Kesinlikle katılmıyorum	2 katılıyorum	3 Fikrim yok	4 katılmıyorum	5 Kesinlikle katılıyorum
Toplumumuzda kadınlar ve erkekler çok farklı rollere sahip olmalıdır.					
Toplumumuzda kadın ve erkek eşittir.					
Kadının bulunduğu zümre/etnik kökeni/dini, onun hayatında cinsiyetinden daha önemli bir etkiye sahiptir.					
Ders müfredatımızın %50'si kadın tarihi hakkında olmalıdır.					
Tarih derslerinde meşhur kadınları öğrenmeliyiz.					
Tarih derslerinde kadın gruplarını öğrenmeliyiz.					
Tarih derslerinde sıradan kadınları öğrenmeliyiz.					
Kadın tarihi öğretimi toplumda eşitliğe ulaşmamıza yardım edecektir.					
Kadınların yanısıra erkeklerin tarihini de araştırmalıyız.					

IV. SOVYETLER BİRLİĞİ'NDEKİ KADINLAR HAKKINDA ÖRNEK OLAY İNCELEMESİ

Stalin Rusya'sında Kadınlar: Giriş

“Stalin’in Rusya'sında kadınların hayati rolü” ve “Büyük Fikir nedir?” konusunda aşağıdaki bölümlerde öğretmenler için notlar yer almaktadır.

Öğrenme Hedefleri

Bu bölümün öğrenme hedefleri şunlardır:

- Rus tarihçisinin, Stalin Rusya'sında kadınların rolü hakkındaki fikirlerini anlamak;
- Kadınların üretimdeki (fabrika ve çiftlik işlerinde) ve üremedeki (annelik ve bakım) rolünü ortaya çıkarmak;
- Bu rolün Stalin Rusya'sı için neden ve nasıl önemli olduğunu anlamak;
- Bir tarihçinin hipotezleri, iddiaları ve kanıtları nasıl bir araya getirdiğini anlamak.

Arkaplan

Rus tarihçi Elena Osokina'nın “Stalin Rusya'sında kadınların hayati rolü” adlı makalesinden uyarlanan metin, soru-cevap şeklinde düzenlenmiştir. Bununla birlikte, oldukça geniş kapsamlı bir okuma parçası olmayı sürdürmektedir ve belli öğrenci grupları için uyarlanmalıdır.

"Büyük fikir nedir?" konusu, tarihçinin fikirlerini öğrenmeye yardımcı olmak için etkinlikler içermektedir. Bunlar da dersin konusuna göre uyarlanmalıdır. Bunun nasıl yapılacağıyla ilgili öneriler aşağıda verilmiştir.

Öğrencilerin bu işe başlamadan önce Rus tarihi hakkında bazı bilgilere ve fikirlere ihtiyacı olacaktır. Rus toplumunun yapısı, komünizm, inançlar ve Sovyetler Birliği'nin kısa tarihi, sanayileşme, kentleşme, üretim, yeniden üretim/üreme gibi konuların tanıtılması yararlı olabilir. Örneğin: Stalin Sovyetler Birliği'ni nasıl sanayileştirmeye çalıştı?

Lenin'in ölümünden sonra Stalin Sovyetler Birliği'nde politik iktidar mücadelesine¹ başladı. 1920'lerin sonunda, politik savaşı kazandı ve batılı tarihçilerin “Stalin'in yukarıdan/tepeden devrimi” olarak adlandırdığı reformlara başladı. Bu devrimin kilit noktası Sovyetler Birliği'ni sanayileştirmektir.

Bu sanayileşmenin ana hedefi ağır sanayiye geliştirmek ve savaşa hazır olmaktır. Stalin Sovyetler Birliği'ni çok hızlı bir şekilde sanayileştirmek istedi.

Sanayileşmek, kentleşmek anlamına geliyordu: kentlerin ihtiyacı olan fabrikalarda ağır sanayi geliştirildi. Bu kasabalardaki işçilerin gıdaya, fabrikaların hammaddeye ihtiyacı vardı. Bu nedenle 1929'dan itibaren Stalin kolektifleştirme (Kolektivizasyon) çalışmalarına başladı. Kolektivizasyon yoluyla, köylülerin haneleri devlete ait kollektif çiftliklerle çevrildi. Kolektivizasyon zorlama ve şiddetle gerçekleştirildi.

Uyarılama

“Stalin Rusya'sında kadınların hayati rolü” aşağıdaki şekillerde uyarlanabilir. Öğrencileri gruplara ayırın. Her grup üyesine veya çiftine odaklanacakları belli bir soru verin ve belli bir süreden sonra her üye gruba geri bildirim yapsın. Sorular, makale çerçevesinde düzenlenenlerden farklı olmalıdır, böylece öğrenciler konuyla ilgili bilgileri seçmek ve okumak zorunda kalacaktır.

Sorular, farklı yaş ve yetenekteki öğrenciler için kolay ve zor olarak hazırlanabilir. Her öğrenciye tüm makale verilebilir veya okuma zamanını azaltmak için makale bölümlere ayrılarak paylaşılabilir.

Soru örnekleri:

- Kadınları çalışmaya teşvik etmek için propaganda nasıl kullanıldı?
- Kadınların “daha kadınsı” olmaları için propaganda nasıl kullanıldı?
- 1930 ve 1935 yılları arasında kadınlar ne tür işler yaptı?
- Kadınlar 1935'ten sonra ne tür işlerde çalıştı?
- Kadınlar Stalin'in politikalarına nasıl ve neden karşı çıktı?
- Şehirdeki kadınlarla kırsal bölgedeki kadınlar arasındaki farklar nelerdi?

¹ Öğrencilerin “Rusya”, “Sovyetler Birliği” ve “Rusya Federasyonu” gibi ardıl devleti ifade eden terimler arasındaki farklılıkları anlamaları önemlidir. Özellikle Stalin Rusya'sının Sovyet Rusya'yı ya da eski Sovyetler Birliği'ni kastettiği açıkça belirtilmelidir.

Okumayı zor bulan öğrenciler için anahtar kelimelerin ve ifadelerin altı çizilebilir. Makale teybe kaydedilebilir ve öğrenciler okurken dinleyebilir. Öğrenciler de makaleden çıkardıkları kendi özetlerini (temel noktaları) kaydedebilirler.

Tarihçinin açıklamalarını resimler, videolar, tarih kitapları ile tamamlayın. Bunlar ayrıca etkinliği geliştirmek için de kullanılabilir ve öğrenciye "Stalin Rusya'sında kadınların hayati rolü" adlı makale ile Stalin Rusya'sı hakkındaki diğer kaynakları karşılaştırma imkanı sağlar. Aşağıdaki alanlar üzerinde odaklanılabilir:

- Stalin Rusya'sı hakkındaki diğer kaynaklarda kadınlar nasıl gösterilmektedir?
- “Kadınların rolleri” hakkında diğer kaynaklardan neler öğreniyorsunuz?
- Bu kaynaklar kadınları “çok önemli” bir role sahip olarak gösteriyorlar mı?
- Erkeklerin rolleri hakkında diğer kaynaklardan neler öğreniyorsunuz?
- Diğer kaynaklardan, tarihçi Elena Osokina'nın fikirlerini destekleyen kanıtlar bulabilir misiniz?
- Diğer kaynaklardan, onun fikirlerini desteklemeyen kanıtlar bulabilir misiniz?

“Büyük fikir nedir?” başlıklı bölüm aşağıdaki şekillerde uyarlanabilir. Etkinliğin ikinci kısmı, Osokina'nın hipotezini/büyük fikrini desteklemek için kullandığı iddialar ve kanıtlara odaklanmaktadır. İddialar ve kanıtlar kartların üzerine yazılarak ve öğrencilerden bunları iki grup halinde sınıflandırmaları istenerek daha kolay hale getirilebilir. Tarihçinin fikirlerini anlamalarına yardımcı olmak için, öğrencilere daha fazla destek verilebilir. Örneğin, aşağıdaki ifadeler kartlara yazılabilir ve öğrencilerden bu ifadeleri mantıklı bir şekilde sıraya koymaları istenebilir.

Aşağıda tabloda yer alan ifadeler örnektir. Öğrencilerin yaş ve yeteneklerine göre ifadelerin farklılaştırılması gerekecektir.

Tablo 5: Stalin Rusya'sı hakkında açıklama/rapor kutusu

Tarihçi Elena Osokina'nın, Stalin Rusya'sında kadınların rolü hakkında büyük bir fikri vardır.
Bu büyük fikir, kadınların üreticiler ve doğurganlar olarak çok önemli bir rolü olduğudur.
O, büyük fikrini desteklemek için istatistikleri kullanmaktadır.
Bu istatistikler kadınların çoğunun ev dışında çalıştıklarını göstermektedir.
Elena Osokina, Stalin Rusya'sında kadınların hayati bir rol oynadığının kanıtı olarak, 1930-1935 arasındaki ve 1935'ten sonraki farklılıkları gösteriyor.
1930-1935 yılları arasında aile önemsiz gösterilerek, kadınlar çalışmaya teşvik edildi.
1935'ten sonra aile daha önemli gösterilerek ve kürtaj yasaklanarak, kadınlar daha çok çocuk sahibi olmaya teşvik edildi.

Stalin Rusya'sında Kadınların Hayati Rolü

1. Stalin Rusya'sında kadınlara işçi olarak neden ihtiyaç duyuldu?

Rusya'nın sanayileşmesi, hem fabrikalarda hem de kollektif çiftliklerde daha fazla işçiye ihtiyaç duyulduğu anlamına geliyordu. Devlet kadınları üretimde - yani sanayi ve kollektif çiftliklerde- çalışmaya hem teşvik etti hem de zorladı. Çocuk doğurmak ve bakıcılık rollerine binaen, kadınlardan anne ve eş olarak evde de çalışması bekleniyordu.

2. Devlet kadınları iş hayatına nasıl kazandırdı?

Devlet, aile hayatına verilen önemi değiştirerek kadınları iş sahibi yaptı. Bu yasalarla ve propaganda yoluyla yapıldı. Örneğin Evlilik, Aile ve Velayet Yasası (1926), evli olmayan ama birlikte yaşayan insanlara, evli insanların sahip olduğu yasal hakları verdi. Bu boşanmayı kolaylaştırdı. Boşanmak için eşlerden biri, bir memura gelip boşanma belgesi isteyebilirdi ve daha sonra eski eş bu durumdan mektupla haberdar edilirdi. Buna ilaveten, 1920'den itibaren kadınlar özgürce ve yasal olarak kürtaj olabilirdi. Dünyada kürtajı yasal hale getiren ilk ülke Sovyetler Birliği idi.

Böylece, bu yasalar -kadınları "ağır ev işlerinden" kurtarmak için- Bolşeviklerin devrimci gündeminde de devam etti. Marksist düşüncede aile, kominizmin büyümesi için ortadan kaldırılması gereken burjuva/orta sınıf bir kurum idi.

3. Devlet boşanma ve kürtaj konusundaki tutumunu neden değiştirdi?

Devlet, kadınları kendi iyilikleri için değil, üretimi artırmak için özgürleştirmeyi amaçladı. Devlet, sanayide ve kollektifleştirmede çalışmak yoluyla toplum içindeki durumlarını iyileştirebilecekleri konusunda Sovyet kadınlarını ikna etmeye çalıştı. Yine de kadınların terfi şansı erkeğin terfi şansı ile aynı değildi. Ayrıca şehirli bir kadın kendi durumunu geliştirmek konusunda köylü bir kadına göre daha iyi fırsatlara sahipti. Kadın işçiler, ayrımcılık, sık sık erkek patronların ve iş arkadaşlarının tacizi gibi zor çalışma koşulları ile baş etmek zorunda kaldılar. Bu nedenle devletin motivasyonu, kadınların ve toplumun iyiliği için kadınlara eşitlik sağlamak değildi, bilakis sanayileşme sürecine yardımcı olmaları için kadınları işe almaktı.

4. Kadınlar nasıl tepki verdi?

Milyonlarca kadın ücretli iş gücüne katıldı. 1930'larda, Sovyet işgücüne ilk kez girenlerin % 80'den fazlası kadındı. On yılın sonunda, 16 ila 59 yaş arasındaki Sovyet kadınlarının % 70'inden fazlası istihdam edildi. Kadınlar torna operatörü, traktör sürücüsü, öğretmen, doktor, ziraatçı, bilim adamı, pilot ve hükümet bürokrati oldular. 1930'ların ortası ve sonlarında yüksek ziraat eğitime kayıtlı öğrencilerin üçte birini kadınlar oluşturuyordu. Sonuç olarak binlerce kadın kırsal toplumda yönetici konumuna geldiler.

5. Stalin Rusya'sında kadın işçilerin hayatı nasıldı?

Bir bütün olarak bakıldığında Stalin'in yaptığı dönüşümlerin, Sovyet kadınlarının çoğu için mutlu bir yaşamdan ziyade bir kabus olduğu ortaya çıktı. Zorla sanayileşme ve kollektifleştirme, Sovyetler Birliği'nde bir gıda krizi başlattı. 1928'den 1936'ya kadar yiyecek ve ürünler için karne uygulaması yapıldı. Yiyecek sıkıntısı olduğunda, devlet var olan gıda ve ürünleri tarım işçileri ve sanayi dışı işçilerden ziyade, sanayi işçilerine vermeye çalıştı. Köylülere yiyecek ve ürün kartesi verilmemişti ve işsiz yetişkin şehir nüfusu için bu karteler az ve düzensiz verilmişti.

Sonuç olarak, kadınlar ev işçisi olarak çalıştıkları zaman elde edebileceklerinden daha yüksek standartlara ulaşmak için sanayi işçileri olmak zorundaydılar, bu şekilde yiyecekleri daha düşük fiyatlara elde ettiler. 1930'ların sonunda, Sovyetler Birliği'ndeki işçilerin yaklaşık% 40'ı kadındı. Kadınlar çoğunlukla ağır sanayiye göre ücretleri daha düşük olan hafif sanayide çalıştılar, ağır sanayide yoğunlukla erkek işçiler bulunuyordu.

Endüstriyel üretimde çalışmak, kadınları ailelerine bakmaktan kurtarmadı. Alışveriş ve ev işleri geleneksel olarak kadın işi olarak düşünülüyordu ve 1930'larda bu işler hayatlarının büyük bir bölümünü kapsıyordu. Sonuç olarak, kadınlar çifte yükün altındaydı: fabrikalarda tam zamanlı çalışmanın yanı sıra kıtlığın yaygın olduğu bir dönemde aileleri için yiyecek ve kıyafet temin etmek zorunda kaldılar.

6. Kasabadaki kadınlar yiyecek kıtlığına nasıl tepki gösterdi?

Yiyecek sıkıntısıyla ilgili çok fazla protesto vardı. Protesto edenlerin çoğu kadınlardı. Şehirdeki erkek işçilerin protesto eğilimi daha azdı. Erkek işçilerin ağırlıklı olduğu sanayi

alanı olan maden fabrikalarında, 1930'un ilk yarısında yirmi iki grev gerçekleşti. Kadın işçilerin yoğun olduğu tekstil endüstrisinde ise 1930'un sadece ilk üç ayında doksan iki grev gerçekleşti! En büyük grev 600 kadının katılımıyla, Ivanovo-Voznesensk bölgesinde bulunan Telegin tekstil fabrikasında yapıldı. Kadınlar daha fazla ekmek payı isteyerek işi durdurdu ve şu sloganı kullandılar: “Bizi çok çalıştırıyorsunuz ama bize ekmek vermiyorsunuz”.

En yaygın protestolar yemek dükkanlarının önündeki kuyruklarda yapıldı ve bu kuyruklardaki insanların çoğu kadındı. 1930 yılının Haziran ayında Karadeniz'in Novorossiysk kentinde yaklaşık 350 kadın iki ekmek dükkânını tahrip etti ve şehir yetkililerine seslenerek “Bize ekmek ve et verin!” diye bağırdı. Günün sonunda protestocuların sayısı 800'e ulaşmıştı. Şehrin içinden geçerek iki polis memuru ve kooperatif deposunun müdürünü dövdüler. Yürüyüşleri sırasında kadınlar yakındaki tren istasyonunda ve çimento fabrikasında çalışan erkek işçilerden gösteriye katılmalarını istediler ancak erkek işçiler reddettiler. Ondan sonra kadınlar limandaki uluslararası gemilere doğru yola yöneldiler. Sovyetlerin tahıl ihracatını protesto etmek için yabancı bir geminin kaptanını dövdüler. Gösteri ancak şehir yetkilileri ile bir toplantı yapma kararı alınmasından sonra bitti.

Bu döneme ait kanıtlar, şehirlerdeki yarı açlığın fotoğraflarını gösteriyor ve bize kadınların direnişine dair birçok örnek veriyor.

7. Yiyecek kıtlığı boyunca kırsaldaki kadınlara ne oldu?

1930'ların ilk yarısında kırsal kesimde koşullar şehirlerden daha kötüydü. Köylülere yiyecek karnesi verilmiyordu. Onların kollektif çiftliklerin dışında kalan üretimden ve ellerinde bulunan arazilerinden beslenmeleri gerekiyordu. Bununla birlikte, devletin, bireysel tarım arazilerini yok etmesi, şehirler ve ordu için yiyecek sağlamak, yurtdışına ihraç etmek amacıyla neredeyse tüm tarım ürünlerini alması onların işini çok zorlaştırdı. Bu politikaya göre sadece tek başarısız hasad dönemi trajedi ile sonuçlanabilirdi. 1932-33'te yaşanan kötü hasat dönemi korkunç bir kıtlığa neden oldu. Milyonlar öldü. Kıtlık sırasında, köylü kadınlar tümüyle kendilerini erkeklerden daha kötü durumlarda buldular.

Erkeklerin aile içindeki rolleri daha önemsiz görüldüğü için erkekler kadınlara göre daha kolay hareket edebiliyordu. Erkekler fabrikalarda çalışmak için şehirlere göç ettiler ve köylerde eşlerini ve çocuklarını bıraktılar. Bazıları ailelerine para ve kıyafet göndererek yardım ettiler, bazıları ise kısa sürede köylü geçmişlerini unutarak yeniden evlendiler ve şehirlerde yeni aileler kurdular. 1926 ile 1939 arasında yaklaşık 23 milyon insan -orantısız şekilde erkekler- şehirlerde sürekli ikamet izni almak için köylerinden ayrıldılar. Diğer 5.5 milyonluk köylü nüfus -yine büyük çoğunlukla erkekler- geçici mevsimlik işçi olarak köylerinin dışında bulunuyorlardı.

Köylerde kalan bu kalabalık kadın nüfusu, çocuklarına ve hane halkına bakmak, kolektif çiftliklerde çalışmak zorunda kaldı. 1930'ların sonuna gelindiğinde, kadınlar mevcut kırsal işgücünün yaklaşık% 60'ını, mahsul yetiştirmek ve hayvancılıkla uğraşmak gibi fiili tarım işlerini yapanların da daha büyük kısmını oluşturuyordu. Yeni kolektif çiftliklerde, köylü erkekler güçlü ve daha iyi ücretli pozisyonlarını ellerinde tutmaya devam etti: başkanlar, başkan yardımcıları, müdürler, ekip liderleri, saymanlar ve muhasebeciler.

8. Kırsal kesimde kadınlar ne tür protestolar yaptı?

Köylerde, şehirlerden daha fazla bir direnç vardı. Kadınlar kırsaldaki bu huzursuzlukta çok önemli bir rol oynadılar 1929'da, kırsal alanda kaydedilen 1307 ayaklanmanın 486 tanesini tamamen kadınlar gerçekleştirmişti.1930'un ilk yarısında, köylerde yapılan 8707 kayıtlı ayaklanmanın 2800'ünde neredeyse tamamen kadınlar yer alıyordu.

Bu döneme ait belgeler şunu göstermektedir ki; erkek köylüler kalkan olarak kalabağın önünde kadınları kullanmışlardır. Çünkü "kadın hassasiyetinden" ve "düşük siyasi bilinçten" dolayı, yetkililerin kadınlara karşı daha yumuşak davranacaklarına inanıyorlardı.

9. İyi Yıllar boyunca kadınlara ne oldu?

1934 itibariyle gıda krizi sona erdi. 1934-36 yılları "İyi Yıllar" olarak bilinir. Hükümet karne uygulamasını yürürlükten kaldırdı. Dükkanlarda daha fazla yiyecek ve eşya satın

alınabiliyordu. Ülke çapında kafeler ve restoranlar ile birlikte birçok yeni dükkan açıldı. Özellikle kasabalarda insanlar sinemalara, tiyatrolara, müzik salonlarına, sanat sergilerine gidebiliyordu. Birçokları için hayat daha iyi ve daha keyifli hale gelmişti.

Aynı zamanda, kadınların yerine getirmesi gereken görevde bir değişiklik oldu. Devlet, açlık ve kolektifleşmenin neden olduğu ölümlerden sonra nüfusu arttırma ihtiyacı hissetti. Kadınlar çocuk doğuran kişiler olarak önemli bir yere sahiptiler. Yasalar ve propaganda kadınları daha çok çocuk doğurmaya teşvik etmek için kullanıldı.

Sovyet medyası kadınları daha “kadınsı” olmaları için zorlamaya başladı. Yakın zamanlara kadar “burjuva lüksü” olarak görülen saç permaları, manikür, şık kıyafetler, kozmetik ürünler, “yeni Sovyet kadını” yani ideal kadın için ihtiyaç oldu.

Hükümet, ailenin Sovyet toplumunun en önemli parçalarından biri olduğunu ilan etti. 1936 kararnamele boşanmayı daha zorlaştırdı ve kürtaşı yasadışı hale getirdi. Artık boşanmak için her iki eşin de devlet kayıt ofisinde bulunması gerekiyordu ve boşanma olayı pasaportlara işlenerek belgeleniyordu. Boşanmak masraflı hale getirildi. Hükümet, doğum oranını arttırmak için çok çocuk sahibi olan kadınlara sübvansiyonlar (para yardımı) verdi.

Aynı zamanda kadınlar üretimdeki rollerinden uzak kalamadılar. Hükümet, kadınları ev dışında da çalışmaları için özendirmeye devam etti. Amerikalı bir tarihçi olan Roberta Manning, kadınların Pravda (Gerçek) gazetesinde yayınlanan fotoğraflarını analiz etti. Bu gazete Komünist Parti Merkez Komitesinin ana propaganda aracı idi. 1936'da Pravda'nın fotoğraflarında yer alan kadınların yarısı işteki başarılarıyla gösteriliyordu ve neredeyse hepsi manşetlerde kendi meslekleriyle tanımlanıyordu. Sonuç olarak, kadınlar hem üretimde hem de ailede çifte yükü taşımaya devam etti.

10. İyi yıllar ne zaman sona erdi?

İyi yıllar, 1936'nın sonunda kırsal kesimdeki bölgesel kıtlıklarla sona ermiştir. Belgelere göre, kocaları şehirlerde çalışmaya giden çocuklu kadınlar, zarar gören ve ölen ilk kişilerdi. Kırsaldaki kıtlık, şehirlerde yiyecek sıkıntısına yol açtı. Şehirdeki işçilerinin yeteri kadar

yiyeceğe sahip olduklarından emin olmak için karne uygulaması yeniden getirildi. Bir kez daha uzun kuyruklar, boş mağazalar ve yemek mücadelesi, kadınların günlük hayatının bir parçası oldu. Neyse ki 1937 hasatı mükemmeldi. Gıda ile ilgili koşullar hızla iyileşti ve kriz aşıldı.

11. Büyük Terör boyunca kadınlara ne oldu?

Stalin'in yönetiminin en kanlı zamanı olan 1936-38 arası "Büyük Terör" olarak bilinir. Milyonlarca kişi tutuklandı, vuruldu veya toplama kamplarındaki zorlu çalışma koşullarından dolayı öldü. Stalin dışında hiç kimse kendini güvende hissetmiyordu. Binlerce kadın "Büyük Terör"ün kurbanı oldu. Tutuklandılar, vuruldular, "halk düşmanları" oldukları iddiasıyla veya suçlu "halk düşmanlarının" eşleri, kız kardeşleri, kızları, anneleri, arkadaşları olarak toplama kamplarına gönderildiler. Çoğu kocaları, oğulları, babaları ve arkadaşları hakkında bilgi sahibi olmadıkları için cezalandırıldı. "Özgür" bırakılan kadınlar "halk düşmanı"nın akrabası damgasını yiyerek yaşadılar ve çalıştılar.

Stalin, en yakınındaki erkeklerinin karılarını toplama kamplarında rehin olarak tuttu. Örneğin, Stalin'den sonra ikinci güç (komutan) olan Halk Konseyi Komiser şefi V. Molotov'un karısı Polina Zhemchuzhina tutuklandı ve bir kampta tutuldu. Bazı kadınlar o korkunç yıllar hakkında hatıratlar bıraktı. Eugenia Ginzburg'un "Anafora Doğru" adlı eseri bunlardan biridir.

12. Sovyet Savaşında kadınlar ne tür roller üstlendi?

Savaş sırasında kadınlar, insanları ve kaynakları nakletme konusunda çok önemli bir rol oynadılar. 1943'te yaklaşık sekiz yüz bin kadın Sovyet silahlı kuvvetlerinde gönüllü görev yapıyordu ve ordunun % 8'ini oluşturuyordu. Onlar sadece tıbbi birliklerde, nakliyyede ve büro hizmetlerinde değil, bilakis tank sürücülerini, keskin nişancılar, atıcılar, makineli tüfekçiler ve pilotlar olarak savaşın içinde de yer almışlardır. Kadınlar işgal altındaki topraklarda yeraltı direnişinde savaşmışlardır.

Kadınlar, sanayi ve tarım alanlarında erkeklerin yerlerini alarak zafere çok katkıda bulunmuşlardır. Savaşın sonunda kadınlar ücretli işgücünün% 56'sını oluşturuyordu (1939'da yaklaşık% 40). Buna mukabil, Amerikalı kadınlar 1945'te ulusal işgücünün% 36'sını oluşturuyordu. Tarımda işgücü neredeyse tamamen kadındı. Bu süre zarfında kadınlar fabrika müdürleri ve kollektif çiftliklerin başkanları olarak lider pozisyonunda yer aldılar. Savaş sırasında çoğu Sovyet doktoru kadındı.

Savaş sonrasında devlet, kadınların üretimde ve aile içindeki önemli rolünü teşvik ederek savaş öncesi politikasını sürdürdü. 1950'lerin başında kadınlar endüstride ve işçi olarak %60'ını oluşturdukları tarım sektöründe çok önemli bir rol oynadılar. Üretimde çalışmanın yanı sıra, kadınların "mutlu" yuvalarını canlandırmaları bekleniyordu ve kadınlar bunu açlık dahil çok kötü koşullar altında yaptılar. Ayrıca savaş sonrası erkekler tarım ve sanayi üretiminin yöneticileri olarak işlerine geri döndüler.

Büyük Fikir Nedir?

Aşağıdaki etkinlikler bir önceki bölümde, “Stalin Rusya'sında kadınların hayati rolü” başlıklı soru ve cevap metnine dayanmaktadır.

Etkinlik

“Stalin Rusya'sında kadınların hayati rolü” metnini okuyun. Okumalarınızı, önemli noktaların altını çizerek/listeleyerek, fikirleri ve düşünceleri kaydederek; anlamadığımız kelimeleri/noktaları yazarak destekleyin.

Kullandığımız terimleri anlayıp anlamadığınızı kontrol edin. Örneğin, “öğretmeninizin sınıftaki en önemli rolü nedir?” Osokina “kadınların hayati rolü” sözü ile ne demek istiyor? (Bu sözü bir arkadaşınıza/ebeveyninize/ daha küçük bir öğrenciye açıkladığınızı düşünün).

Tarihçiler geçmiş hakkında fikirlerini bir hipotez veya büyük bir fikir etrafında organize ederler. Şimdi Osokina'nın çalışmasındaki büyük fikri veya hipotezi bulmalısınız. Aşağıdaki tabloya bakın. Size göre büyük fikir ne ise onu işaretleyin.

Tablo 6: büyük fikir nedir?

	✓ İşaretleyin
1928'den 1936'ya kadar karne uygulaması ortaya çıktı.	
1935'ten sonra kadınların rollerinde bir değişiklik oldu.	
Stalin Rusya'nda kadınların hayati rolü, evin dışında üretici (endüstri işçileri) ve ev içinde yeniden üretenler/doğurganlar (anneler) olmalarıydı.	
Stalin'in politikalarına direnme (muhalefet) konusunda kadınlar çok önemli bir rol oynadı. Grev ve gösterilere katıldılar. Onlar genellikle Sibirya, Kazakistan ve Kuzey Rusya'ya gönderilerek cezalandırıldılar.	
Stalin'in Rusya'sındaki kadınların hayati rolü mutlu ve güzel olmaktı.	

Kendi seçiminizi etrafınızdaki diğer öğrencilerle karşılaştırın. Sizin ve diğer öğrencilerin seçimleri için gösterdikleri gerekçeleri yazın.

Osokina kendi büyük fikrini (hipotezi) destekleyici iddialar ve kanıtlarla güçlendirmektedir. Soruların geri kalanı bu süreci anlamanıza yardımcı olacaktır.

1. Osokina, Stalin Rusya'sında kadınların üreticiler olarak çok önemli bir rol oynadığını savunuyor.

- Stalin, neden kadınların sanayide üretici olarak çalışmasına ihtiyaç duydu?
- Stalin, neden kadınların tarımda üretici olarak çalışmasına ihtiyaç duydu?

2. Osokina ayrıca kadınların Stalin Rusya'sında yeniden üreticiler (doğurganlar) olarak hayati bir rol oynadığını savunuyor.

- Kadınlar, Stalin Rusya'sını işyerinde ve evde nasıl desteklediler?

3. Osokina, devletin propaganda ve yasaları kadın eşitliğini desteklemek için değil, sanayileşmeyi desteklemek için kullandığını savunuyor.

- 1936'ya kadar boşanma ve kürtajla ilgili çıkarılan yasalar nelerdi?
- 1936'dan sonra boşanma ve kürtajla ilgili çıkarılan yasalar nelerdi?
- 1930-1935 yılları arasında ve 1936'dan sonra çıkarılan boşanma ve kürtajla ilgili yasalarda neden bir değişiklik oldu?

4. Osokina, ayrıca bu dönemde kadınların önemli rollerinden birinin değişmediğini savunuyor.

- Kadınların hangi önemli rolü bu dönemde değişmemiştir?

3. ve 4. soruları yanıtlamanıza yardımcı olması için bölümün sonundaki tabloyu doldurun.

5. Osokina, kadınların Stalin Rusya'sındaki koşulları protesto eden kişiler olarak önemli rol oynadığını savunuyor

- Bu iddia için kanıtları nelerdir?
- Stalin'e karşı çıkan/direnen bazı kadınlara ne oldu?

Tablo 7: Değişim ve Benzerlik

1930-35 arası ve 1935 sonrası kadınların rollerindeki değişiklikler: değişim	Değişikliklerin Nedenleri
1930-35 arası kadınlar anne olmaya teşvik edilmedi. 1935'ten sonra kadınların daha fazla çocuk sahibi olmaları desteklendi; Kürtaj yasadışı kabul edildi.	Stalin Sovyetler Birliği nüfusunun artmasını istedi. Örneğin; savaş için hazırlık olarak.
1930-35 arası ve 1935 sonrası kadınların rolleri arasındaki benzerlikler: süreklilik	Benzerliklerin nedenleri

Propaganda ve gerçeklik: Sovyetler Birliği'nde kadın imajları

Öğrenme hedefleri

Bu bölümün öğrenme hedefleri şunlardır:

- Stalin döneminde kadın fotoğraflarındaki imajlara odaklanmak, analiz etmek ve onları eleştirel olarak sorgulamak;
- Kadınların hayatlarını ortaya çıkarmak için bu imajlardan faydalanmak;
- Geçmiş ortaya çıkarmak için, propagandayı nasıl kullanabileceğimizi anlamak;
- Kendi toplumlarında benzer bilgi kaynaklarını belirlemek ve bunları eleştirel bir şekilde değerlendirmek.

Arkaplan

Bu etkinlikler ideal olarak şunlar okunduktan sonra yapılmalıdır: “Stalin Rusya'sında kadınlar: giriş”, “Kadınların Stalin Rusya'sındaki hayati rolü” ve “Büyük fikir nedir?”

Eğer öğrenciler bu yazıları okumazsa bu dönem hakkında bazı bilgilere ihtiyaç duyacaklardır. Örneğin; komünist sistem, açlık, karne uygulaması, kolektifleştirme gibi.

Etkinliği Uyarlama ve Genişletme

“Sovyetler Birliği'nde kadın imajları: tarihçinin görüşü” Sovyetler Birliği'nde kullanılan propagandanın niteliği ve amacı hakkında bir çözümlerdir. Bu çalışma hiç değilse, sadece üst yaş grubu veya belli yetenek aralığındaki öğrenciler tarafından okunmalıdır. Görsel kaynakları tamamlayıcı olarak kullanılmalı ve öğretmenin bilgisini, anlayışını ve dolayısıyla ders planını desteklemelidir. Mutlu Yol (The Happy Way) filminin bir kopyası kullanılmıyorsa, bu yaklaşım Sovyetlerin içinden veya dışından diğer propaganda filmlerine uygulanabilir.

Benzer şekilde, aynı yaklaşım, pullar, madeni paralar, heykeller, reklamlar vb. kaynaklarda da kullanılabilir.

Öğrencilerin Stalin Rusyası hakkındaki anlayışlarını genişletmek için, bilgiler “Sovyetler Birliği'nde Kadın İmajları: tarihçinin görüşü” adlı çalışmadan seçilebilir. Eğer öğrenciler bu çalışmayı kendileri için okuyacaklarsa, daha önce kullanılan okuma teknikleri tekrarlanabilir (bkz. “Stalin Rusya'sında kadınların hayati rolü”).

"Mutlu yol" hikayesi, mümkün olduğunca görsel olarak anlatılmalıdır. Altı kutucuğa bölünmüş bir A4 kağıdı alın. Hikayedeki anahtar sahneleri/satırları her kutucuğa çizin. Öğrenciler bu şekilde anlatıya odaklanır ve analiz eder. Bu teknik, görmediklerinin yanısıra gördükleri filmleri anlamalarını desteklemek için kullanılabilir!

Aşağıda bu bölümün sonunda verilen formatı bir araştırma yazısı yazacak öğrenciler için faydalı bulabilirsiniz

Aşağıdakiler paragraf başlıklarının bir listesidir:

- Kadınların hayati rolüyle ilgili hipotezler/büyük fikir;
- Propagandanın amacı;
- Sovyet propagandasındaki kadın imajları;
- Propagandayı nasıl kullanabiliriz - propaganda bize ne anlatır;
- Ev dışında işçi olarak kadınlar;
- Ev içinde işçiler olarak kadınlar;
- Stalin Rusya'sına kısa bir giriş;
- 1935 öncesi ve sonrası propaganda ve politikadaki farklılıklar ve benzerlikler.

Sonrasında kullanmak istediğiniz başlıkları seçin, bunları açık ve mantıklı bir sıraya koyun ve her bir başlık altına notlar alın. Bir giriş ve bir sonuç ekleyin.

Sovyet Birliği'ndeki kadınların fotoğraflarını Kullanmak

4, 5 ve 6 no'lu fotoğrafların kanıt olarak kullanılmasını sağlayın: Kadınların gıda sağlamadaki rolü, kadınların karne sistemindeki rolü ve kadınların fiziksel ve duygusal görünümü.

Soruları Sorun:

- Fotoğraflarda kimler var? Erkek/kadın/çocuk? Onlar neler yapıyor?
- Nasıl giyiniyorlar? Pozları nasıldır?/Nasıl duruyorlar?
- Yüzlerinde hangi ifadeleri görebiliyorsunuz? Hayatları hakkında bilgi edinmek için başka hangi ipuçlarını kullanabilirsin?

1, 2 ve 3 nolu fotoğrafları 4, 5 ve 6 ile karşılaştırın. İlk grup hükümet tarafından üretilen ve propaganda olarak kullanılan fotoğraflardır. İkinci grup özel fotoğrafçılar tarafından çekilenlerdir. Şunları sorun:

- İki fotoğraf grubu arasındaki farklar nelerdir?
- Diğerlerinde olmadığı halde, 1, 2 ve 3 numaralı nolu fotoğrafların propaganda olarak kullanıldığına ilişkin ipuçları nelerdir?

Alternatif/destekleyici sorular şunlar olabilir:

- Bu kanıt (fotoğraf) kim tarafından üretilmiştir/çekilmiştir? (özel/ devlet fotoğrafçısı?)
- Niçin çekilmiştir? Fotoğrafın çekilme amacı neydi?

Yukarıdaki sorulardan yola çıkarak, Stalin yönetimi altında yaşayan kadınların hayatlarına ilişkin gerçekleri ortaya koyması bakımından hangi fotoğraf setinin daha güvenilir olduğuna karar verin. Cevabınızın sebeplerini belirtin.

Daha sonra, Stalin Rusya'sında kadınlara yönelik tutumları ortaya çıkarması bakımından hangi fotoğraf setinin daha yararlı olduğuna karar verin? Cevabınızın sebeplerini belirtin.

Fotoğraflardaki deliller, “Stalin Rusya'sında kadınların hayati rolü” makalesindeki iddiaları ne kadar destekliyor?

© Photographs courtesy of the Russian State Film and Photo Archive
(from the funds of the A.C.A.F.D. in Kazanovsk)

1. Köylü kızı yeni bir palto satın alıyor (Stalingrad, 1933)

© Photographs courtesy of the Russian State Film and Photo Archive
(from the funds of the A.C.A.F.D. in Kazanovsk)

2. A perfume shop (1940)

2. Bir parfüm dükkanı (1940)

3. "The Good Years": abolition of the rationing system for bread – a bakery inside a car factory (Gorky, 1935)

3. "İyi Yıllar": Ekmek için karne uygulamasının kaldırılması - araba fabrikasının içindeki bir fırın (Gorky, 1935)

4. People buying bread on the first day of the rationing system (Moscow, 1929)

4. Karne uygulamasının ilk gününde ekmek satın alan insanlar (Moskova, 1929)

© Photographs courtesy of the Russian State Film and Photo Archive
(from the funds of the RCAFID in Krasnoyarsk)

5. A bread line (Moscow, 1929)

5. Bir ekmek kuyruğu (Moskova, 1929)

© Photographs courtesy of the Russian State Film and Photo Archive
(from the funds of the RCAFID in Krasnoyarsk)

6. Peasants who did not receive their ration coupons, heading home after selling milk to buy bread (Moscow region, 1929)

6. Karne kuponu alamayan, ekmek satın almak için süt satan ve süt sattıktan sonra eve dönen köylüler (Moskova bölgesi, 1929)

Sovyetler Birliği'nde kadın İmajları/Görselleri: tarihçinin görüşü¹

Sovyet medyası - gazeteler, radyo ve edebiyat - Stalin'in Sovyet toplumunu dönüştürmesinde ve kontrol etmesinde çok önemli bir rol oynadı. Sovyet medyası devlet tarafından tamamen kontrol edildi. Medyanın asıl hedefi Stalin'in kampanyalarını duyurmak ve desteklemektir. Sovyet halkı hergün ilk proleter toplumda yaşamının ve yeni bir dünya oluşumunda yer almanın getireceği mutlu yazgılarını duymak için gazeteleri çevirdi ve radyoyu açtı.

Propaganda Aracı Olarak Filmler

Sovyet filmleri beyin yıkamada önemli bir rol oynamıştır. Müziğin güzelliği, şiir, koreografi, profesyonel oyunculuk ve rejisörlük, filmlerin halka ilettiği mesajları pekiştirdi.

Filmlerdeki Kadın İmajları

Stalin döneminde birçok Sovyet filminin ana karakterleri Kadınlardı. Bunun nedeni, Stalin'in Rusya'yı dönüştürme konusunda, kadınların çok önemli bir role sahip olduğunu düşünmesiydi. Filmler neredeyse tamamen komedi ya da müzikaldi. Filmlerde kadınlar, güzel ve yetenekli tipler olarak gösterildi; Kadınlar devletin iyiliği için çalışmaktan mutlu oldu. Filmlerde açlığın, yiyecek kıyıklarının, terörün ve Stalin dönemindeki diğer hayat sıkıntılarının izleri yoktu. Bunun yerine, Sovyet kadını şarkı söyledi, dans etti, gülümsedi ve en önemlisi çalıştı.

Mutlu Yol (1940)

Stalin dönemi Rus propaganda filminin en iyi örneklerinden biri Grigoriy Aleksandrov'un yönettiği ve Lyubov'un Orlova'nın oynadığı mutlu yoldur (The Happy Way/ Svetlyi put).

Mutlu yol, bir Sindirella hikayesidir, Sovyet endüstriyel bir Külkedisinin hikayesi. Hikaye bu türün tüm karakterlerine sahiptir: Sarayda bir prens, bir iyilik perisi ve fakir bir kız - Tanya - sonunda bir prenses olur.

¹ Elena Osokina tarafından yazılmış bir metne dayanmaktadır.

Tanya, filmin kahramanı, bir ailede hizmetçi olarak çalışmak için büyük şehre geliyor. Filmde, köyünden neden ayrıldığı konusunda herhangi bir açıklama yer almıyor. 1930'larda kırsal kesimden kentlere kitlesel göçlerin ana nedenleri - kollektifleştirme, baskı, kitlesel kıtlık - hikayede gösterilmiyor. Filmin başında Tanya'yı kirli yüzüyle, eski elbiseler içinde, okuma yazma bilmeyen bir köylü kızı olarak görüyoruz. O yemek pişiriyor, temizlik yapıyor ve evin hanımının çocuğuna bakıyor.

Sonra bir gün rüyasının insanıyla tanışır ve ona aşık olur. Ancak Tanya, aralarındaki sosyal ve kültürel uçurum nedeniyle onun sevgisini bile umut edemez - o büyük bir tekstil fabrikasında mühendistir.

Bu noktada bir iyilik perisi - bölgesel parti lideri, Tanya'nın hayatını en iyisi ile değiştirmeye geliyor. İyilik perisi, Tanya'nın hizmetkârlık işini bırakmasını ve onun "saraya" -büyük bir tekstil fabrikasına- gelmesini sağlıyor, bu yer Tanya'nın hayal ettiği yerdir. Bundan sonra o gündüz çalışıyor ve akşamları okula gidiyor. Bu şekilde vasıfsız bir işçilikten "üretken" (Stakhanovite/ çoğu zaman üretim planını aşan işçi) bir işçiliğe doğru yol alıyor. Tanya bazen siyasi hatalar yapıyor (onun köylü olduğunu unutmayın), fakat iyilik perisi, onun proleter bilincinin artmasına yardımcı olmak için her zaman yakındadır.

Film mutlu ve sağlıklı bir çalışan resmi çiziyor. Fabrika aydınlık ve temiz. Film 1930'ların gerçek çalışma koşullarını ve Sovyetlerdeki erkek ve kadın işçiler arasındaki eşitsizliği (maaşlardaki ve kumanyalardaki) göstermiyor. Gerçekte kötü yaşam koşulları ve genellikle açlık, Sovyet kadınlarının çoğunu sanayide çalışmaya zorladı. Film tekstil sanayisindeki grevleri ve Sovyet karşıtı kadın gösterilerini ortaya çıkarmıyor.

Fabrikadaki inanılmaz başarılarından dolayı, Tanya Moskova'ya davet edildi. Kremlin'de diğer seçkin işçiler, köylüler, aydınlar, askeri insanlarla birlikte ilk madalyasını aldı. Filmin son bölümü, Tanya'yı Moskova'da mühendis-prens ile birlikte güzel ve mutlu gösteriyor. Şimdi onlar eşitler. Birlikte ülkelerini daha da güçlendirmeye hazırlar.

Sovyet propagandasında kadın ve erkek imajları

Bu filmlerin ana amaçlarından biri, Sovyet kadınlarını şu konuda ikna etmektir: Eğer Sovyet devletinin oluşumuna katılırlarsa, onlar sosyal ve mesleki açıdan Sovyet erkekleri ile eşit duruma geleceklerdir. Ancak bu doğru değildi. Gerçekte terfi şansı bir erkek ve bir kadın için asla eşit değildi. Diğer Sovyet propagandası ise kadınlara yönelik resmi tutum ve kadın- erkek arasındaki eşitsizlik hakkında daha fazla bilgi veriyor.

1930 Sovyet paralarında sadece erkek görseli bulunuyordu. Devrimden sonra Sovyet hükümeti tarafından basılan 300'den fazla pulun hiçbir tasarımında kadınlar yer almıyordu. İlk defa 1929'da basılan dört pul ile kadın görüntüsü ortaya çıktı. Bolşeviklere ait politik afişlerin analizi, onların devrimi büyük ölçüde bir erkek olayı olarak gördükleri hissini veriyor. Neredeyse devrim sonrası tüm posterler sadece erkekleri gösterdi ve erkek kitlesini hedef aldı.

Bununla birlikte, 1930'ların başlarından itibaren posterlerde kadın figürleri daha yaygın hale geldi. Ekonominin o dönemde kadın işgücüne ihtiyacı vardı ve posterler çalışan kadın görüntülerini sergilemeye başladı.

Erkek figürü, proletaryanın asıl ve evrensel sembolü ve sosyalizmin zaferi olarak kaldı. Kadın modeli sadece destekleyici bir rol oynamıştır. Sadece kadınlara yönelik kampanya posterlerinde, kadın merkezi imaj olarak yer aldı. Sanayileşme posterleri ağırlıklı olarak erkek merkezli olmaya devam etti. Posterlerde erkekler görüldüğü zaman, kadın her zaman ikinci planda yer aldı veya "köylülüğü" temsil etti. Sovyet ideolojisine göre köylüler, işçilerin sosyalist bir toplum inşa etmesinde ikincil bir rol oynadı.

Kadınların/erkeklerin rolü ve statüsü hakkındaki benzer düşünceler zamanın heykellerine yansıtılmıştır. En ünlü örneklerden biri Vera Mukhina'nın "Sanayi işçisi ve Kollektif Çiftlik Kadını"(Rabochiy I Kolkhoznitsa) heykeli 1937 Paris Sergisi'nde Sovyet Köşkünü süslemiştir. Sovyet propagandasında kadınlar "öteki" idi.

Büyük Gerileme: 1935 Sonrası

Propagandalar, 1930'ların ortasından itibaren (“Büyük Gerileme” olarak bilinen dönem), kadınların sevecen anne rolünü desteklemeye başladı. Bu, devletin yeniden üretim (bebek sahibi olmak) için harekete geçmesiydi. 1938'de çocuk bakımına ilişkin ilk pul basıldı ve 1940'da Kutsal Annelik Nişanı tesis edildi. Filmler kadınları daha çok çocuk sahibi olmaları konusunda ikna etmek için de kullanıldı.

Bu görüntülerde, çocuklar kadınların hayatlarını daha zorlaştırıyormuş gibi gösterilmiyordu. Örneğin, bu filmlerde anneler aileleri için yiyecek ve kıyafet temininde asla herhangi bir sorun yaşamamıştır. Gerçekte, 1939-40 kışı için erzak hazırlığında yaşanan kriz sırasında, bazı kadınlar Stalin'e yiyecekleri olmadığı için çocuklarını öldürmeyi düşündüklerini yazdılar.

Daha çok çocuk sahibi olmak için başlatılan seferberlik sırasında bile, filmler kadını nadiren, sadece bir anne olarak gösterdi ve bir hizmetçi asla filmlerin ana karakteri olamazdı. Devlet, kadınları çalışmaya teşvik etmeyi asla bırakmadı. Devlet işine ilave olarak onların her zaman çocuk büyütme görevi vardı.

Sovyet Birliğinde Kadın İmajları: Etkinlik

“Sovyetler Birliği'nde kadın İmajları: tarihçinin görüşü ” başlıklı önceki bölümü okuyun ve bu metinde açıklanan imajları inceleyin. Bu bölümde bütün materyalleri kullanarak aşağıdaki tabloyu doldurun. Aşağıda sizin için bir örnek hazırlandı.

Tablo 8: İmaj ve Gerçeklik

İmaj: Sovyet propagandasının kadının statüsü ve rolü hakkında bize gösterdiği şeyler	Gerçeklik: Sovyet propagandasının kadının rolü ve statüsü hakkında bize söylemediği şeyler
Sovyet fabrikalarında çalışan kadınlar "Mutlu Yol" filminde gösterildiği gibi mutlu ve sağlıklıydılar.	Sovyet fabrikalarındaki koşullar kötüydü, örneğin kirli, tehlikeli, aşırı kalabalıktı.

İlk sütundaki bilgiler ile ikinci sütundaki bilgiler arasındaki farkı nasıl açıklayabilirsiniz? Örneğin, iki sütun arasındaki fark size Sovyet propagandasını hakkında ne söylüyor?

Sovyet Rusya'da kadınlara karşı tutumları ve insanları kontrol etme yöntemlerini ortaya çıkarmak için propagandalardan yararlanabiliriz.

İmajları ve gerçekleri ortaya çıkarmak amacıyla görselleri kullanmanıza yardımcı olması için aşağıdaki soruları kullanın:

- Kadınlar nasıl gösteriliyor? Duruşlar, ifadeler ve amaçlar hakkında düşünün.
- “İdeal” kadın nedir?
- Bu görüntüler/ımajlar insanları nasıl etkileyebilir?
- Onları kim görecektir? Nerede? Ne sıklıkla?
- Neden görüntüler etkili (iyi) bir propaganda yapar/aracıdır?

Ayrıca propagandaları Stalin Rusya'sında kadınların ve erkeklerin rolleri arasındaki farklılıkları bulmak için kullanabilirsiniz.

Peki ya sizin toplumunuz?

Kendi ülkenizde pullar, madeni paralar, ulusal/devlet kampanyaları, reklamlar gibi alanlarda kullanılan ulusal ve/veya Avrupadaki imajları/görüntüleri belirleyin. İdeal olarak bu görüntüleri günümüzden ve geçmişten belirlemelisiniz. Sonrasında aşağıdaki sorular ele alınabilir:

- Sovyetlerdeki imajlar ile kendi imajlarınız arasında, kendi döneminizdeki imajlar ile geçmişteki imajlar arasında, kendi ulusunuza ve Avrupa'a ait imajlar arasında ne tür benzerlikler ve farklılıklar bulabilirsiniz?
- Bu imajlardan/görsellerden, kendi toplumunuzda ve Avrupa'da kadınların yerine getirmesi gereken görevler/roller hakkında neler öğreniyorsunuz?
- Gerçeğin bu imajlardan bir şekilde farklı olduğunu düşünüyor musunuz?
- Bu farklılıkları açıklayabilir misiniz?
- Avrupa Konseyi'nden kadınlara ait herhangi bir imaj (görüntü) bulabilir misiniz? Onları anlatın.
- Bu imajlar (görüntüler) Konsey'in kadınlara karşı tutumları hakkında size neler anlatıyor?

Tarihçinin Görevi

Yazan Elena Osokina

Tarihçinin herhangi bir ülkede ve herhangi bir zamanda yaptığı görev geçmişi incelemektir. Tarihçinin araştırma yoluyla sağladığı bilgi, yalnızca bilimsel amaçlara hizmet etmez, aynı zamanda toplumda çok önemli sosyal ve politik işlevleri de gerçekleştirmektedir. Halkın tarih merakını giderir, okullardaki ve yüksek eğitim kurumlarındaki öğretim için bilgi sağlar (ders kitapları, eğitim video programları, ders müfredatları gibi). Geçmişle ilgili tarihsel bilgiler, bir ülkenin ekonomik, sosyal ve politik geleceği için rehberlik etmede önemli bir rol oynar. Bu anlamda geçmişle ilgili tartışma aynı zamanda geleceğe dair bir tartışmadır ve tarihle ilgili bir tartışma genellikle siyaset hakkında bir tartışmadır.

Tarihçiler profesyonel görevlerini ancak bazı faktörler varsa başarılı bir şekilde gerçekleştirebilirler: bilgiye erişim (arşivler, kütüphaneler, yaşayan tanıklar, vb.), kişisel bakış açısını kamuda ve basında ifade etme özgürlüğü, dünyada uzmanlar arasında akademik değişimin açık olması, profesyonel tarihin siyasetten ayrılması (tarihçiler politikacılardan değerlendirme/görüş kabul etmemelidir).

Uzun yıllar, Sovyetler Birliği'nde başarılı bir tarih çalışması yapmak için uygun koşullar yoktu. Bu tarih araştırmalarında tam bir durgunluk dönemi sayılmasa da, tarihçilerin 20. yüzyıl tarihi ile ilgili arşivlere erişimleri oldukça sınırlıydı. Ayrıcalıklı parti-devlet ideoloji birimleri tarih ve tarihçileri denetledi. Sansür ve baskı, yeni araştırmalara ve geliştirilecek yeni yaklaşımlara izin vermedi. Resmi bakış açısını anlatan akademisyenler tarih branşında tekel oluşturdular. Resmi olmayan görüşler gizli tutuluyordu. Tarih, ideolojinin bir hizmetkarıydı. Sovyet tarihçiler, batıda tarihçilik mesleğinden tecrit edildi. Sonuç olarak, 20. yüzyıl tarihi ve Sovyet tarihçilerinin yazdığı önceki dönemlere ait bazı konular büyük ölçüde tahrif edildi. Sovyet tarihçileri bilime ve halka çok fazla borçlandı. Yukarıdakilerin, Sovyet egemenliği altında bulunan Doğu Avrupa ülkeleri için de geçerli olduğu söylenebilir.

Gorbaçov'un 1985 Mart'ında Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri olarak atanmasından kısa bir süre sonra başlattığı Yeniden yapılanma (Perestroika) ve açıklık (glasnost) politikası, Sovyet/Rus ve Doğu Avrupalı tarihçiler için yeni bir dönem açtı. Zihinsel bir dönüşüm başladı ve tarihçiler öncü bir rol oynadı. Yaptıkları asıl görev geçmişten yeniden değerlendirmektir - bunların ilki ve en önemlisi, kendi ülkelerindeki sosyalizmin ilkelerini ve uygulamalarını yeniden gözden geçirmek oldu. Yeni tarihsel araştırma daha önceki gizli bilgilere ve yeni bir metodolojik yaklaşıma dayanmaktaydı.

Bununla birlikte, Sovyetler Birliği'nde tarihçilerin, birkaç istisna dışında, mücadeleyi başlatan ilk kişiler olmadıklarını söylemeliyiz. Romancılar, gazeteciler ve sosyal bilimciler, Sovyet tarihinin önemli yönlerini neredeyse bir yıl boyunca tartıştılar. Tarihçiler 1988'in sonunda gerçekleri araştırmaya katıldılar. Bu gecikmenin tek sebebi, "susuzluk hissi" içinde olan gazeteciler ve politika yazarlarının aksine, tarihçilerin birçok kaynağın araştırılmasına ve analizine dayanan ayrıntılı ve objektif bir çalışma yapmak zorunda kalmaları değildi, bilakis bu gecikmenin başlıca nedeni Sovyetler Birliği'ndeki resmi tarih tutuculuğu ve ideolojik yaklaşım idi. Geçmişte tamamlanmış fakat ideolojik nedenlerle basılması reddedilmiş tarih çalışmaları "portföyü"sünün, edebiyatçıların yaptıklarına göre çok daha küçük çaplı olması tesadüf değildir. Edebiyat, zihinsel dönüşümün ilk evresinde, Sovyet tarihinin yeniden sorgulanması konusunda tarihçileri geride bırakmıştır.

Tarihçiler başlamakta yavaş davrandılar fakat sosyalist geçmişe bakışlarında artan bir kutuplaşma ile birlikte, zihinsel dönüşüm sürecinin öncü katılımcıları oldular. Mesleki amaçlarını sürdürürken, pasif şekilde "perestroika'nın meyvelerini" tüketmediler. Bilimsel ve kamusal tartışmalarda, sosyal ve politik mücadelede aktif bir rol aldılar. Onların katılımı, reformları ileriye taşıyan ve genişleten faktörlerden biriydi.

Tarihçiler nasıl takdir edilmeli? Onların çabaları ile elde edilen başarılar nelerdi?

Tarihçiler bilgiye erişim konusunda yaptıkları çok karmaşık ve fırtınalı mücadelede başarılı oldular. Sovyetler Birliği'nde, toplumun baskısı nedeniyle, merkezi arşiv yönetimine bazı yeni atamalar yapıldı. Gizli materyallerin sınıflandırılması süreci başladı. Tarihçiler, bilgileri sınıflandırmak için komisyonlarda arşivcilerle birlikte çalıştılar ve çalışmaya devam ediyorlar. Sonuç olarak 1989-98 döneminde arşivler milyonlarca dosya ortaya çıkardı.

Rus arşivlerindeki önemli ilerlemeler, Ağustos 1991 darbe rejiminin devrilmesinden sonra kaydedildi. Arşivlerin açılmasıyla yayın faaliyetleri devam etti. Sonuç olarak, şu anda Sovyet tarihi, geçmişte gizli olan konular hakkında yayınlanmış çok sayıda belgeye sahiptir. Bunlar parti-devlet belgeleri, siyasi polislerin materyalleri, mektuplar, günlükler gibi kaynaklardır. Belgelerin yayınlanması devam etmektedir. Güncel yayın projelerinin hemen hemen hepsi uluslararası niteliktedir.

Kütüphanelerde de bilgi erişimi için mücadele yaşandı. Komünist yönetim döneminde kütüphanelerin özel bölümlerinde saklanan, araştırmacılar için sınırlı erişimi olan binlerce kitap, genel okuma odalarına aktarıldı. Böylece tarihçiler ve halk batı tarihçiliğine ulaşma imkanı elde etti.

Bilgiye erişim ve ifade özgürlüğü, geçmişin yeniden incelenmesini mümkün kıldı. Gorbaçov ve Yeltsin dönemlerinde, devrim öncesinin ve Sovyet tarihinin birçok yönü çalışılmıştır. En fırtınalı tartışmalar Stalinizm konusu üzerinde yapıldı: kitlesel baskı, zorunlu kolektifleşme, 1932-33 döneminde kitlesel kıtlık, sanayileşme, Stalinizme alternatifler, Stalinist sistem, vb. Bu günlerde Rus tarihçilerinin dikkatini yeni konular çekiyor: Sovyet dış politikası, ikinci dünya savaşı, soğuk savaş, Rus olmayan milletlerin tarihi ve diğerleri. Eski sosyalist Doğu Avrupa ülkelerinden gelen tarihçilerin, tarihsel geçmişi araştırma ve tartışma konusunda “boşlukları” vardı.

Son on yılda, tarih hakkında araştırma ve tartışmaları içeren çok önemli makaleler ve ilginç kitaplar ortaya çıktı. Tabii ki bu geçmişin tam bir hikayesi değildi (böyle bir şey hiçbir şekilde yapılamaz). Yine de tarihçiler, yeni bilgileri toplayarak, analiz ederek ve kendi uluslarına ait bilgilerdeki eski boşlukları doldurarak çok önemli bir iş yaptılar. Bu tür çalışmalar yeni paradigma ve kavram oluşturmada gerekli bir önkoşuldur.

Tarihçiler bilgiyi halka ulaştırmayı başardı. Mevcut akademik tarihi dergiler yeniden düzenlendi. Bu günlerde geçmişin en hassas konularına ilişkin kaynakları yayınlıyorlar. Zihinsel devrim sırasında, devletten bağımsız bazı yeni gazeteler, dergiler ve magazinler ortaya çıktı. Halka açık salonlarda, televizyonda ve radyoda çok önemli tarihi konular hakkında, tarihçiler tarafından yüz binlerce sunum yapıldı.

Tarihçilerin eğitimdeki sorunlarla ilgili mücadelelerinden söz etmek önemlidir. Sovyetler Birliği'nde resmi tarihin ve Doğu Avrupa ülkelerinde eski sosyalist yönlendirmenin çöküşüyle, tarih öğretiminde bir kriz ortaya çıktı. Yanlış bir tarihsel gelişim anlayışı ile yazılan dogmatik ders kitapları, zihinsel devrim tarafından beslenen genç neslin artan ilgisini karşılayamazdı. Öğretmenler ve öğrenciler kendilerini zor durumda buldular. Öğretmenler, öğrencilerinin sorularını, öğrenciler de sınav sorularını nasıl cevaplayacaklarını bilmiyorlardı. Öğretmenler ve öğrenciler arasındaki gerilim arttı. Öğretimde yükselen bu krizin bir sonucu olarak, Sovyetler Birliği'deki okullar tarih ve sosyal derslerinde son sınavı iptal etmek zorunda kaldılar; Üniversitelerin birçok bölümü tarihle ilgili üniversite giriş sınavını iptal etti. Tarihçilerin çabaları nedeniyle, 1990'ların sonlarında tarihte öğretim krizi aşıldı. Yeni müfredatlar, ders kitapları ve diğer öğretim materyalleri üretildi. Bu öğretim materyalleri henüz geniş kapsamlı değildi. Yine de bunlar tarihi geçmişe bakış konusunda bir yenilik getiriyor, batılı tarihçilerin çalışmalarını kapsıyor, tartışmayı teşvik eden birçok anlayış içeriyorlardı.

Zihinsel devrim sırasında yeni nesil Rus ve doğu Avrupalı tarihçiler ortaya çıktı (otuzlu ve kırklı yaşlarda). Tarih üzerine geniş bir bakış açısı sunuyorlar. Glasnost politikası sırasında doğan bu yeni nesil, açık fikirli ve dünyadaki meslektaşlarının mesleki yeterliliğine saygı duyuyorlar. Metodoloji konusuna gelince, modern Avrupalı tarihçiler, tarihte geniş kapsamlı karşılaştırmalı araştırma metodu kullanmaktadır. Onların bilimsel çalışmalarının ve sosyal faaliyetlerinin önemli bir sonucu olarak, Rus ve doğu Avrupalı tarihçiler kendi tecrübelerinden çıkmışlar ve dünya tarih topluluğunun bir parçası olmuşlardır. Onların çalışmaları sayesinde, büyük ölçüde, Rusya Federasyonu ve Doğu Avrupa'da profesyonel tarih artık siyasetten ayrılmıştır.

Elde edilen tüm sonuçlarla, Rusya Federasyonu ve Doğu Avrupa'daki zihinsel devrimin tamamlandığını söyleyemeyiz. Geçmişe tekrar düşünme veya dünyadaki tarihsel gelişmelerin ortaya çıkardığı yeni konular üzerinde çalışmayla ilgili daha yapacak çok şey var. Arşivler de dahil olmak üzere bilgiye ulaşma mücadelesi sürdürülecektir. Gerçek şu ki, 1991-92'deki geniş çaplı ilerlemeden sonra, bugün Rusya Federasyonu'nda arşivlerin açılma süreci yavaşlamıştır. Daha önce erişilebilir olan bazı belgeler yeniden sınıflandırılmıştır ve artık halka açık değildir.

Tarih öğretim materyallerini geliştirme çalışmaları da sürdürülmelidir. Rus ve doğu Avrupalı tarihçiler, konferanslarda, akademik değişim programlarında, uluslararası projelerde vs. aktif bir rol alarak dünya tarih topluluğundaki konumlarını korumak ve geliştirmek zorundadırlar. Son birkaç yıldır halkın tarihe ilgisinin azaldığını dikkate alarak, tarihçiler araştırmalarının sonuçlarını medya aracılığıyla yaygınlaştırmak için daha fazla çaba harcamalıdır. Bu kapsamlı programın başarılmasında en önemli görev, 1980'lerin sonunda ve 1990'lardaki zihinsel devrim sırasında yetişen yeni nesil tarihçilere düşmektedir.

Seçilmiş Kaynaklar

Davies, R.W., Gorbaçov devrimi Sovyet tarihi (Indiana University Press, Bloomington ve Indianapolis, 1989)

Davies, R.W., Yeltsin döneminde Sovyet Tarihi (St. Martin's Press, Inc., N.Y., 1997)

McClarnand, Elaine, "Tarih ve tarihi revizyon politikası: Stalinsizleştirme ve Gorbaçov Rusya'sında kimlik arayışı, 1985-1991"; tarih Öğretmeni, Sayı.31, No.2, Şubat 1998

McClarnand, Elaine, "Tartışma devam ediyor: Eski Sovyetler Birliği'nde Stalinizm hakkında görüşler"; Sovyet ve Sovyet sonrası incelemeler , 20, No. 1, 1993

V. SÖZLÜ TARİH ÜZERİNE ÖRNEK ÇALIŞMALAR¹

Sözlü tarihte sınıf tabanlı bir yaklaşım

Kadınlar söz konusu olduğunda, sözlü veya bireysel tarih özellikle değerli olabilir. sözlü bilgi kaynakları inşa edilerek, kadın tarihinin “görünmezliği” görünür hale getirilebilir. Kadınlar genellikle ailelerinin belleği ve yerel toplumun tarihi olarak işe yararlar. İnsanlar çoğu gelişmeleri ve olayları hatırlayabileceğinden, sözlü tarih çalışması 20. yüzyıl tarihine de uygundur.

Aşağıdaki bölüm, sınıfta sözlü tarih kullanma titiz bir yaklaşım göstermektedir. Modüldeki pek çok etkinliği, özellikle de "Üç nesil kadın: etkinliğini" desteklemek için kullanılabilir.

Sözlü tarih nedir?

Tanıklarla yapılan görüşmelerden elde edilen kanıtların oluşturduğu tarihsel anlatıdır. Bu belki de tarih araştırmalarında demokratik yöntemin ne olduğunu anlatmanın en iddialı yoludur. Maliyetli kaynaklar gerektirmez ve konuşabilen veya dinleyebilen herkes tarafından bir dereceye kadar ulaşılabilmektedir. Dahası, herkes bir tarihçi veya bir kaynak olmayı seçebilir. Herkesin diğerleriyle paylaşabileceği kendine ait bir sözlü tarihi vardır ve konu sadece görüşme yapılan kişilerle sınırlıdır.

Sözlü tarih neden kullanılır?

Açıkçası sözlü tarihin kolay erişilebilir olması, sınıfta kullanmak için tek başına yeterli bir sebep değildir. Sözlü tarih müfredata hizmet için kullanılan metinlerin ve teknolojinin, ucuz ve bir derece yetersiz alternatifini olmaktan çok daha fazlasıdır. Sözlü tarihin birçok güçlü yanı vardır ve bu güçlü yönler onu değerli bir sınıf stratejisi haline getirir.

Öğrencinin önemli sosyal becerilerini geliştirmesine yardımcı olur.

Öğrencinin hayat içinde kazanacağı en temel sosyal becerilerin çoğu, sözlü tarih yapanlar için önemli pratik araçlardır. Öğrenci dinleme becerilerini ve müdahale etmeme toleransını geliştirmelidir. Faydalı ve değerli cevaplara ulaşabileceği soruları nasıl hazırlayacağı ve bazen çok hassas olabilecek konulara nasıl yaklaşılacağı konusunda çok dikkatli düşünmelidir.

¹ Bu bölüm Philip Ingram tarafından geliştirilen fikirlere dayanmaktadır.

Kendi beden dillerinin ve ses tonlarının önemini anlamak için kendi öz-farkındalıklarını geliştirmelidirler.

Bu sosyal olarak önemlidir

Sözlü tarih, farklı insanlar arasındaki engelleri yıkar ve önemli bir sosyal role sahip olabilir. Eğer öğrencileriniz çok daha yaşlı insanlarla görüşme yapıyorsa, sözlü tarihin bu yönü özellikle önemlidir. Avrupa'nın birçok bölgesinde büyük ailelerin dağılması, gençlik ve yaşlılık arasındaki bağı kopardı. Yaşlılar ve gençler birbirleri için zarar verici ve tehlikeli kalıp yargılar geliştirdiler. Bu kalıp yargılar yüz yüze temas yoluyla ortadan kaldırılabilir. Sözlü tarih, müşterek bir deneyim fırsatı sunar. Kişilerin birbirleriyle empati kurmalarına ve birbirlerine değer vermelerine olanak tanır. Tanık ve dinleyici arasında karşılıklı saygı inşa eder.

Tarihi öğrencilere daha fazla sevdirecek

Sözlü tarih dersinize bir insan yüzü getirir. Bazı öğrencilere, tarihin sınıfla sınırlı olmadığını, onları ve ilişkilerini etkileyen bir hadise olduğunu gösterir. Onların nereden geldikleri ile ilgilidir. Sözlü tarih dolaysız ve samimidir. Her şeyden önemlisi canlı ve uygulamalıdır. Tarihinin ciddi işini öğrencilerin ellerine bırakır ve tarih dersinin pasif karakterini ortadan kaldırır. Öğrenciler sadece ders çalışmak yerine tarih yapabilirler.

Öğrencilere tarihsel becerilerini geliştirmeleri için yardımcı olur

Sözlü tarihin, gerçek akademik değere sahip olmayan bir sosyalleşme deneyimi olduğunu düşünmek çok kolaydır. Eğer bu önemli alandan en büyük faydayı elde ediyorsak, bu alanı ciddi bir akademik uğraşı olarak düşünmeliyiz. Görüşmeler gerçekleştikten sonra gerçek çalışma başlamalıdır. Öğrencilerin kanıtlarını sorgulamaları, yararlı kategoriler haline getirmeleri ve kanıtlarını bireyin deneyimlerinin ötesine geçen bir hikaye oluşturmak için kullanmaları teşvik edilmelidir.

Söylentileri (mitleri) sorgulama ve bir dünya görüşü oluşturma

Halkın ve yerel tarihin çoğu etnik kökene ve mezhepçiliğe dayanan, önyargıların eleğinden geçirilir. Öğrencilerimizden görüşmeler yapmalarını istediğimiz zaman, onları geçmişle ilgili

bölgesel veya ulusal söylentiler/efsanelerdeki yaygın telkinlere (beyin yıkama) açık hale getiriyoruz. Ancak, öğrencilerimizin bu gibi efsanelere zaten maruz kaldıklarını hatırlamalıyız ve sadece öğrencilere kendi eleştiri becerilerini geliştirme fırsatı vererek, daha dengeli bir dünya görüşü oluşturmaları konusunda onlara yardım ettiğimizi ümit edebiliriz. Açıkçası öğretmen burada dikkatli olmalıdır ya da onlar da mitin bir parçası olacaktır. Unutmayın ki, öğretmenin görevi tarih hakkında eleştirel düşünmeyi özendirme, kendilerinin olası önyargılı fikirleriyle tek yönlü efsanelere (mitlere) karşı çıkmak değildir.

Sözlü tarih öğrencinin muazzam miktarda bilgiye ulaşmasını sağlar

Kendi öğrencilerim görüşmeler sayesinde, zamanla kaybolmuş gibi görünen birçok olayın dolaylı deneyimini elde etmiş oldular. Dünya olaylarının resmeden sahnelerle bana geri döndüler; 1915'te İngiltere üstünde patlayan zeplinler; Rusya'daki Beyazlar ile müttefik müdahaleci güçler; İkinci dünya savaşı sırasında güney İngiltere tarlalarında çalışırken şarkı söyleyen İtalyan savaş esirleri. Onlar, maden felaketleri, 1930'larda işsizliğin etkileri gibi ulusal olaylar hakkındaki anıları tekrar canlandırıyorlar ve savaş öncesi çekingen kur yapma adetleri, okullarda uygulanan fiziksel cezalar gibi günlük hayatı oluşturan deneyimlerin çoğunu sözlü tarih yoluyla hatırlıyorlar.

Sözlü tarih ile ilgili sorunlar

Belirgin değerine rağmen, sözlü tarih en az kullanılan sınıf stratejisidir. Genellikle kötü bir imajı vardır. Tanıklar çoğu zaman öğrencilerin kendi düşünceleriyle sorgulayamayacakları, düzeltmeyecekleri, doğruluğu veya değeri şüpheli kanıtlar verirler. Aşağıda öğrencilerin karşılaştığı problemlerin bazılarını göstermeye yarayan çok sayıda örnek çalışma bulunmaktadır.

Örnek Olay 1

Tanıklar bazen genel bir değeri olmayan, ancak onlar için unutulmaz veya önemli olan kanıtlar sunacaklardır. Bir kadın dükkanda çalışırken müşterinin biriyle yaşadığı tartışmayı uzun uzun anlattı. Tartışma sözlü ve çok sınırlı bir niteliğe sahipti. Ancak kadının canlı hafızası, öğrencilerimi şuna inandırdı; olayın daha geniş anlamları vardı ve öğrencilerim bunu idrak edememişti.

Örnek Olay 2

Kanıtlar, çoğu tarihçi tarafından kabul edilen ulusal eğilimlerle uyumlu olmayabilir. Bu nedenle öğrenciler kabul görmeyen bir bakış açısına doğru kayabilir. Bir kadın, 1930'larda geleneksel flörtün evlilik öncesi cinsel deneyimi nasıl engellediğini anlattı. Bu onun kendi deneyimi olabilir (ya da yaygın bir görüştür), fakat bu görüş istenmeyen hamilelikler ve nikahsız yaşayan çiftler hakkında varolan istatistik delilleri göz ardı etmektedir.

Örnek Olay 3

Öğrenciler genellikle tanıkların yanlış anılarına maruz kalırlar. Bir adam 1947'nin zorlu kışında karda kayan otobüsün tepesinde yürüdüğünü hatırladı. Bu hikaye doğru olabilir veya olmayabilir, fakat durum ne olursa olsun, öğrenci hikayenin doğruluğunu tamamen kabul etmiştir.

Örnek Olay 4

Tanıklar genellikle önemli olabilecek detayları hatırlayamazlar. Bir kadın (1904 doğumlu) anıları tamamen yok olmuştu. Böyle bir durumda istenen cevapları almak için önemli sorular sorması konusunda öğrenci için gerçek bir tehlike vardır. Fotoğrafların kullanılması, hatta bir mekan ziyareti hafızayı yeniden canlandırmak için yararlı bir yol olabilir. Sözlü veya modern eserler de faydalı bir şekilde kullanılabilir.

Örnek Olay 5

Tanıklar bazen olayları kesik kesik hatırlamaktan muzdariptir. 1920'lerde okullarda kendine fiziksel ceza uygulandığını anlatan bir kadın, ağabeyinin de cezalandırıldığını iddia etti ancak birkaç dakika sonra konuyla ilgili hiçbir şey hatırlayamadı.

Örnek Olay 6

Tanıklar bazen soru soranların duymak istediklerini söyleyerek, onları memnun etmeye çalıştılar. Bu daha iyi bir tarihsel anlayışın gelişmesine çok az katkısı olan, heyecan verici efsanelerin gelişmesine yol açar.

Örnek Olay 7

Tanıklar her zaman öğrencilerin fark edemeyeceği önyargılara ve abartmaya eğilimlidirler. 1950'lerde yerel amatör futbolunu anlatan bir tanık, açık bir taraflılık gösterdi, hatta şunu iddia etti; onun takımı oyunu öyle kolay kazandı ki, gerçekten kalecileri kalenin önünde rahatlıkla kardan adam yapacak zaman buldu!

Sözlü Tarihin Zorlukları

Değeri ne olursa olsun, sözlü tarih kolay değildir; Daha doğrusu, o sıkıntılarla doludur. Belki de bu durum sözlü tarihi, tarih araştırmalarının en sorunlu yöntemi haline getirir. Öğrencilerimizden sözlü tarih çalışması istediğimizde, onları hiçbir şekilde düzeltmeyeceğimiz büyük yalanlarla karşı karşıya bırakabiliriz. Tanıklar öğrencileri kasıtlı olarak yanlış yönlendirebilir, gerçekleri söylemeyi düşünseler bile, hala birçok sorun vardır. Bu sözlü tarih yöntemini kullanmaktan vazgeçmek için bir neden değildir, çünkü eğitimin mükafatları zorlukların içinde bulunmaktadır.

Tanıkların amaca uygun bilgileri seçmesi çoğu zaman zordur. Toplanan kanıtların çoğu, çok az yararlı olacaktır ve bu nedenle öğrenci sadece yararlı olan bilgiyi fark etmek ve seçmek için beceri geliştirmelidir.

Öğrenciler bireysel tecrübelerine sahip ve genel bir hikayeyi temsil etmeyen kişilerin ifadelerini toplayacaktır. Öğrenciler sıradışı insanları tamamen dışlamayan genel bir resmi oluşturmak için, bilgiyi kıyaslama ve eşleştirme (cross-reference/çapraz referans) imkanlarına sahip olmalıdır.

Tamamen dürüst kişilerin bile hafızası yanılabilir. Bazen hafıza gelir ve gider. Öğrenciler sabırlı davranmalı ve cevabı almak için bir kaç kez konuya dönmeye istekli olmalıdırlar. Ayrıca, görüşme yapılan kişinin, görüşme yapan kişiyi memnun etmek için sahte anılar yaratması tehlikesi vardır. Bazı sebeplerle hafıza tamamen bozulabilir; bu durumda öğrenci, yönlendirmeden desteklemeye hazırlıklı olmalıdır. Bu ortamlarda hafızayı canlandırmak için mevcut herhangi bir eser, resim, kitap, video kullanmak ve hatta mekan ziyareti yapmak iyi bir fikirdir.

Görüşme yapılan kişinin öğrenciyi kasten yanlış yönlendirmesi mümkündür. Görüşme yapan öğrenciler doğru bir resim oluşturmak için önyargıları ve abartıları belirlemelidir, fakat görüşme yapılan kişiyi düzeltmek veya sorgulamak öğrencinin işi değildir. Öğrenciler her zaman görüşme yapılan kişiyi incitmemeye dikkat etmelidir.

Kanıt Kullanmak

Öğrencinin Rolü

Kanıtlar toplandıktan sonra öğrenci daha büyük resmi (tabloyu) veya hikayeyi oluşturmak için kanıtları kullanabilmelidir. Belli bir konuya odaklanılmalı veya ideal olarak, bir araştırma yaklaşımını sürdürmek için soru şeklinde ifade edilmelidir. Öğrenciler aşağıdakileri temel alarak kanıtları değerlendirebilmelidir:

- değer: amaca uygun mu ve “kullanılabilir mi”?
- doğruluk: Önyargı veya abartı görebiliyor musunuz? Deliller gerçek olduğunu bildiğiniz şeyleri destekliyor mu?
- temsil edebilirlik: Bu çok sıradışı olduğu için yanlış yönlendirmeye yol açabilecek aldatıcı bir deneyim midir?
- kronoloji: kanıtları oluş tarihine göre sıraya koyun.

Öğretmenin Rolü

Öğretmenin, onların kanıtlara yaklaşımlarını yapılandırarak ve onların değerlendirme becerisini geliştirerek, öğrencileri destekleme fırsatı olmalıdır. Her görüşmede olamayacağınız için bu çok zordur ve pek çok şey itiraz edilemez hale gelebilir. Öğrenciler tarafından toplanan kanıtları ele alırken, hassas bir şifre çözücü gibi davranabilmeniz gerekir. Rolünüz toplanan kanıtlar hakkında karar vermek değildir, öğrencileri kendi kararlarını vermeye teşvik etmektir. Bunu gerçekleştirmek için şunları yapabilmemiz çok önemlidir:

- Öğrencilerin topladıkları kanıtlara bakmak. Muhtemelen her görüşmede bulunamayacağınız için bu kanıtların mutlaka kaydedilmesi gerektiği anlamına gelmektedir.

- Öğrencilerin kanıtları sınıflandırdıkları ve değerlendirdikleri süreci bilmek ve yönlendirmek;
- Dikkate değer, örnek, doğru ve düzenli bir anlatım oluşturmak için tüm öğrencilerin en iyi kanıtlarını bir araya getirmek. Bu aşamada, öğrenciler uygun, önemli, gerçek sorularla uğraşmalıdır.

Eğer sözlü tarih akademik bir uğraşı olarak sınıfta faydalı bir şekilde kullanılıyorsa bu süreç sürdürülmelidir. Öğretmen, öğrencilerin düşünme sürecinde yer almalıdır ve bunu yapabilmek için öğrencilerin bilgi ve düşünceleri, öğretmen tarafından değerlendirilmeye açılmalıdır.

Çok sayıda öğrencinin, pek çok tanıktan topladığı kanıtları, daha büyük bir hikayeye dönüştürmek için aşağıdakiler sadece bir öneridir. Bunu pratik bulmayabilirsiniz ve kesinlikle geliştirebilirsiniz. Lütfen bunu yapmaktan çekinmeyin.

Çalışma yaprağı 1'i kullanın. Öğrenciler ister görüşme yoluyla doğrudan kanıt elde etsin (bu durumda bir öğrencinin konuşması, bir öğrencinin yazması uygundur), ister ses kaydı veya görüntülü kayıt yapsın, görüşme yapılan kişinin söylediği konuları not olarak verilen bölümlere yerleştirmelidirler. Her konu için farklı bir bölüm kullanmalarını teşvik edin. Öğrencilerin bir “konunun” nerede başlayıp nerede bittiğini belirleyemedikleri durumda, her konu için ayrı bir bölüm kullanmak kendi içinde sorunlara yol açabilir. Ancak kanıtlar kaydedilirse, görüşmeden sonra bu sorun halledilebilir.

Kanıtları Sınıflandırma

Görüşme sonunda öğrenciler şunları yapmalıdır:

- çalışma yaprağı 1'i farklı açıklama kutucuklarına ayırın; Açıklama kutucuklarını çalışma yaprağı 2'de doğru alanlara yerleştirin. Her bir ifadenin doğruluğu ve önemi hakkında karar vermek zorunda kalacak olan öğrenciler arasında tartışma fırsatı yaratmak için, bu çalışma en iyi şekilde iki kişilik eşleştirme ile veya grup etkinliği olarak yapılabilir. Öğretmen bu şekilde önemli bir veriye sahip olabilir. Böylece öğrenci kararlarını sorgulamak ve her bir ifadeye karşı düşüncelerini yeniden gözden geçirmelerini istemek mümkün olacaktır;

- Öğretmenler çalışma yaprağı 3'ü kullanmayı tercih edebilir. Bu çalışma yaprağı, yazılı sayfanın üzerindeki her bir ifade bölümünü açıklayarak, öğrencilerin kararlarını gerekçelendirmelerini ister. Şunu unutmamak gerekir ki, genellikle bir tarih çalışmasında karar verme süreci nihai kararın kendisi kadar önemli olabilir.
- Öğrenciler bu aşamada en değerli ve konuyla ilişkili olduğunu düşündükleri bilgileri bir araya getirmiş “önemsiz/değersiz” veya güvenilir olmayan bilgilerin çoğunu da elemiş oldular.

Bu aşama, bütün sınıf tarafından gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen kanıtlara ortak bir yapı/format geliştirmek için sınıf temelli de yapılabilir. Bunu basitçe yapmak için, çalışma yaprağı 2'yi bir slayta kopyalayın ve duvara yansıtın. Böylece her grubun ya da kişinin, kanıtları büyütülmüş bölüme yapıştırma imkanı olacaktır. Ayrıca kabul edilmeyen kanıtlar bütün sınıf tarafından yeniden değerlendirilebilir.

Hikayeyi Oluşturma

Bu aşamada öğrenciler (ya bireysel olarak ya grup olarak ya da sınıf olarak) güvenilir hissettikleri kayıtları toplamış oldular. Kanıtları genel bir resim halinde birleştirmenin zamanı geldi. Görüşmelerden ortaya çıkan geniş kapsamlı konular hakkında karar vermek için öğretmen kendi bilgisini (öğrencilerin görüşünü alarak) kullanmalıdır. Bu konular çalışma yaprağı 4'ün üzerine yazılmalıdır ve sonrasında öğrenciler kanıtlarını doğru konu kutucuğuna yerleştirmelidir, bunun için materyal çok sayıda konu için uygun olmalıdır.

Çalışma yaprağı 4 yerine, çalışma yaprağıyla aynı formatta hazırlanmış bir masa veya tahta kullanmak tercih edilebilir. Bu bütün sınıfa/gruba kanıtın tam metnini incelemek için daha fazla imkan sağlayacaktır.

Öğrenciler şimdi daha büyük hikayeyi sunmak için tasnif edilen bilgileri kullanabilecek durumdadır. Çalışmalarını diğer kaynaklara atıfta bulunmadan tematik bölümler halinde yazabilirler, böylece sadece ulaşılan kaynakların kullanıldığı orjinal/saf bir araştırma olur. Ya da araştırmalarını, metinleri (text), dersleri, ticari videoları vs. kullanarak edindikleri daha kapsamlı bilgi içine dahil edebilirler. Amaçlarımız doğrultusunda düzenlenen video kaydından alıntı yapmak için bu yöntem kolayca kullanılabilir.

Paragrafları oluşturma sırasında öğrenciler topladıkları kanıtlardan sonuç çıkarmaları için desteklenmelidir. Ayrıca kendi sonuçlarını değerlendirmelerine ve düzenlemelerine imkan vererek, önemli bulgularla çelişen bazı kaynakları kullanmaları da teşvik edilmelidir.

Uluslararası perspektif

Aynı yöntem birçok ülkede uygulanmışsa, işbirliği için gerçek bir fırsat olacaktır. Seçme-seçilme hakkı veya kadınların savaş sürecine katkıları gibi 20. yüzyıl tarihinden bir olayı, bir konuyu ya da iş hayatında kadınlar, savaş öncesi okullaşma gibi bir yönelimi ele alın. Öğrencileriniz aracılığıyla kanıt toplayın ve topladığınız kanıtları düzenleyin ve seçin. Kanıtlarınızı diğer ülkelerdeki okullarla paylaşın, böylece Avrupa çapında bir çalışmaya doğru ilerleyebiliriz.

Çalışma Yaprağı 1: Bir görüşmenin kanıtlarını kaydetme

Çalışma Yaprağı 2: Sözlü Tarih kanıtlarını sınıflandırma

Şu ifadelerin doğru ve önemli olduğunu düşünüyorum...	Şu ifadelerin önemli olmadığını düşünüyorum...
Şu ifadelerin tamamen doğru olmayabileceğini düşünüyorum...	Bildiklerime göre, aşağıdaki ifadelerin iyi bir örnek olmadığını düşünüyorum...

Çalışma Yaprağı 3: Kanıtları Gerekçelendirme/Doğrulama

<p>Şu ifadelerin doğru ve önemli olduğunu düşünüyorum...</p>	<p>Şu ifadelerin önemli olmadığını düşünüyorum...</p> <p>Çünkü</p> <p>Çünkü</p> <p>Çünkü</p>
<p>Şu ifadelerin tamamen doğru olmayabileceğini düşünüyorum...</p> <p>Çünkü</p> <p>Çünkü</p>	<p>Bildiklerime göre, aşağıdaki ifadelerin iyi bir örnek olmadığını düşünüyorum...</p> <p>Çünkü</p>

Çalışma Yaprağı 4: Konular/Temalar

Başlık: _____	1950'li ve 1960'lı yıllarda ailede kadının rolleri nelerdi?	Başlık: _____
Başlık: _____		Başlık: _____

Sözlü Tarih: Romanya

Romanya'da kadınlar ve Hatıralar

Aşağıdaki alıntı Romanya'da 12. sınıf öğrencisi Elena Soare tarafından yapılan bir sözlü tarih çalışmasındandır. Elli beş yıl önce Romanya tarihini değiştiren bir olay hakkında büyükannesine röportaj yaptı - 1944'te Rus birliklerin Romanya'ya doğru ilerleyişi hakkında. Şimdi 66 yaşında olan yaşlı kadın Rada Dinca, Köstence (Constanta) bölgesinde köyü Castelu'da yaşıyor. O hayatını kırsal alanda geçirdi, çiftçilik yaptı ve o yıllarda 9 yaşında küçük bir kız olmasına rağmen, onu derinden etkileyen olayları iyi hatırlayabiliyor.

Elena olayın arkaplanını araştırmak ve babaannesine hatırlatmalarda bulunmak için kitaplardan yararlandı fakat birkaç sorudan sonra, babaannesinin konuşmayı sevdiğini farketti ve artık onun sözünü kesmedi.

ve sonra 1944...

Büyükannem, o zamanlar 9 yaşında bir kız çocuğuydu, köyelerine Kızıl Ordu askerlerinin gelişini hatırlıyor, Dobruca Tikederes Köyü, Bulgar sınırındaki, Tudor Vladimirescu kasabasında:

"Nasıldı? Hala çok iyi hatırlıyorum. Sabah bir uçak köyün üstünde uçtu ve üzerinde "Almanlardan daha çok savaşmak istemiyoruz" yazılı küçük kağıt parçaları attı. Bütün insanlar köyün ortasındaki köy meydanına geldi; Bazıları savaşın bittiğini söyledi, bazıları da daha kötüsü şimdi başlayacak dedi. Bir süre sonra insanlar evlerine ya da işlerine gittiler. Ben ailemle kavun tarlasına gittim ve akşam eve at arabası ile döndüğümüzde, altı askerle karşılaştık. Onların Sovyet olduklarını bilmiyorduk, ama atlardan biri duraksadı ve adam ona Rusça küfretti. Babam bana şöyle dedi: "Ruslar ülkemize geldi, Radita!"

Köylere geldiklerinde barbarca davrandıklarını duyduk. İnsanlar pekçok hikaye anlattı ve biz de korkmuştuk! Ancak komşu köylerde onlar çok kötü davranmamışlardı. Onlar bizim köyde de böyle davrandılar.

Eve geldiğimizde, annem, çok endişeliydi, bazı şeyleri topladı, ve bazı komşularla tarlaya gittik. Bütün geceyi orada geçirdik ve gün doğduğunda annem eve döndü. Annem avlumuzda, önceki akşam vagona bıraktığımız kavunları yiyen sekiz ya da on Rus askeri bulmuştu. Onlar anneme normal davrandılar ve onlar içinden Romence konuşan bir asker, altı askerin evimizde kalabileceğini söyledi, ama annemin endişelenmesine gerek yoktu çünkü savaş bitmişti ve barış dönemi idi. Diğer köylerde askerlerin kadınlara ve kızlara tecavüz ettiğini duyduğumuz için ben, kız kardeşlerim ve kuzenlerim mahalledeki çatı katına saklanmıştık. Orada bir gün kaldık ve ondan sonra, Rusların saldırgan olmadığını gördük, dışarı çıktık ve kötü hiçbir olmadı.

Akşam saatlerinde, amcam radyoda barışın geldiğini duydu. Köyde radyosu olan tek kişi oydu, bu yüzden herkesi uyandırdı ve çok fazla sevinç yaşandı! Alman ordusuna karşı savaşırken Transilvanya'da ölen köy halkından henüz haberimiz yoktu. Evimizde yaşayan Ruslar bir radyo istasyonu getirdiler ve telefonları kurdular. Ardından Andrei adında biri, anneme Bulgarca bilip bilmediğini sordu ve annem yalan söyleyerek bilmiyorum dedi. Sonra, Andrei radyoyu açtı ve annem bir sevkiyat haberi duydu, bu onu korkuttu. Yüzünden her şeyi anladığı okunuyordu ve asker de bunu fark etti. Radyoyu kapattı, yalan söylediği için ona kızdı ve çevresinde bizlerden biri olduğu zaman radyoyu bir daha açmadı.

Ertesi gün, askerler köyümüzden geçmeye başladı. Onların silahlarını ve tanklarını görebiliyorduk. Köydeki insanlar, özellikle yaşlılar, onlar hakkında kötü konuşuyorlardı. Askerlerden birinin dedeme Bulgaristan yolunu sorduğunu hatırlıyorum. O şöyle cevap verdi: "cehennem yönünde, sağda, Bulgaristan var." Asker gülümsedi ve dedeme, hiçbirinin savaşın sorumlusu olmadığını, evlerinden habersiz dünyanın yolunu yürümekten bıktıklarını söyledi.

Asker Andrei, bir oğlu, bir evi olduğunu, oğlunu özlediğini söyledi ve oğluyla aynı yaştaki erkek kardeşimle oynamayı çok severdi. Askerler üç ya da dört gün bizimle kaldı. Onlar ayrıldıkları zaman, babama, onların arkasından ordunun geleceğini ve köy halkı için bir felaket olabileceğini söylediler. Bu yüzden, babam atları ormana sakladı ve sadece akşamları onları sulamak için eve getirdi.

Aradan zaman geçince ordu köye geldi. Bir gün, bizden ve komşularımızdan bir domuz, bir koyun, birkaç tavuk istediler; Ertesi gün köyün diğer tarafına taşındılar ve tekrar yiyecek istediler. Bu şekilde bizi yağmalamasalar bile, bahçelerimizi boşalttılar. Köyde onların varlıklarına alıştık. Onları her yerde görebiliyorduk: meyve bahçesinde, kavun tarlasında, gömleklerini yıkarken köy çeşmesinde.

Köyden ayrılırken, belediye binasına çağırıldık ve her aileden onlar için daha fazla yiyecek vermelerini istediler: bir domuz, bir koyun, biraz tahıl. İstedikleri herşeyi verdik, saklayamadığımız atları ve yük arabasını da verdik. Böylece, Sovyet ordusu köyümüzden ayrıldıktan sora bize fakirlik kaldı. Ancak, ailemizde herkes sağ ve sağlıklı olduğu için mutluyduk. Transilvanya'da kuzenlerimizden sadece biri savaşta öldü.

Bizler, çocuklar savaşı pek anlamamıştık. Çok etkilendik çünkü atlar ve develer üstünde askerler görmüştük (!). Sığır otlatmaya gittiğimizde, tarlada fişekler bulunca her zaman heyecanlanıyorduk. Tehlikeli oyunlar oynuyorduk: fişekleri aldık, onları saman üstüne koyduk, ateşe verdik ve sonra siperlere saklanmalıydık çünkü köyümüzde pekçok kişi vardı."

Elena Soare, 12. Sınıf A
Eforie Sud Lisesi

Çeviren Florina Serbu
Eforie Nord Okulu Tarih Öğretmeni, Romanya

Sözlü Tarih: Malta

Aşağıdaki sözlü tarih çalışması, Malta'da bir ortaokulda yapılmıştır.

Görüşme

1. *Adınız ve milliyetiniz nedir?*

Benim adım Magda ve Malta'lıyım.

2. *Kaç yaşındasınız?*

60 yaşındayım.

3. *Ailenin kaçınıcı çocuğusunuz?*

Ailede ikinci çocuğum. Erkek kardeşim benden sadece 14 ay büyük.

4. *Bu durum hayatınızı nasıl etkiledi?*

Erkek kardeşim, erkek olduğu için iyi tanınan bir özel okula gönderildi, okulun parasını babam ödedi. Ne yazık ki babam evlenebileceğimi ve ödediği paranın boşa gideceğini düşündüğü için benim eğitim paramı ödemeye hazır değildi. Mahalledeki devlet ilkokuluna gönderildim, elimden gelenin en iyisini yapmak ve bir devlet ortaokuluna burs kazanmak için çok çalışmak zorunda kaldım. İlk defasında sınavlarda başarısız oldum ama ikincisinde başardım, ki bu da yaş sınırından dolayı benim son şansımdı. En sevdiğim teyzem, ortaokul eğitimim için özel bir okulun masrafını karşılamayı teklif ettiği zaman, ailenin geri kalanı çok öfkelenildi. Onlar parasını erkek kuzenime harcaması ve onu özel okula göndermesi konusunda teyzemi ikna ettiler. Teyzem öyle yaptı fakat kuzenim asla başarılı olamadı.

5. *Ailenizle ilişkiniz nasıldı?*

Ailemle ilişkim, okuldan sonra ev işlerine yardım etmeye hazır olduğum sürece iyiydi. Bu, ödevlerimi yapmak için gece geç vakitlere kadar uyanık kalmam anlamına geliyordu. O günlerde kızların ev işlerine yardım etmesi gerektiğine inandık, ancak erkekler bundan muaf tutuldu. Bu yüzden kardeşimin erkek çocuklarla oynamak için dışarı çıkmaya benden çok zamanı vardı ve o ödevlerini boş zamanlarında yapabiliirdi.

6. Bir kız olduğun için ayrımcılığa maruz kaldığını hissettin mi?

Evet, kesinlikle hissettim. Dini düzeyde, kardeşim papaz yardımcısı (altar boy) bile olabilir, topluluğa hizmet konusunda yardım edebilir ve dini törenlere aktif olarak katılabilirdi, oysa ben bir kız olduğum için yapamazdım. Hatta bu şovenist tavır, üçüncü seviye (yüksek öğretim) eğitime kadar uzanıyordu, orada hepsi erkek olan bazı profesörler, birkaç kız öğrencinin (sayıca on), en iyi erkek öğrenciler tarafından doldurabilecek yerleri gasp ve işgal ettiklerini düşünüyordu.

7. Çocukken yetiştirilme tarzınız, yetişkinlik döneminde sosyal konumunuzu herhangi bir şekilde etkiledi mi?

Küçük yaşta yetiştirilme tarzım, yetişkinliğimde beni şu bakımdan etkiledi; Erkek kardeşime sunulan imkanlara benim ulaşmamı beklemediklerini hep hissettim.

8. Bu özgüveninizi etkiledi mi?

Doğal olarak özgüvenimi etkilemişti, sonuçta olması gerektiği kadar yüksek olmamıştı.

9. Yetiştirilme tarzınızın içinde büyüdüğünüz topluma etkileri olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet tabi ki. Ben ve benim gibi diğer kızlar, erkeklerle aynı fırsatlara sahip olsaydı, toplum nüfusunun yarısı olan kadınlar toplumumuzun kültürüne, ekonomisine çok daha değerli katkılar sunabilirdi. Bu noktada, Eylül 1958'de bir devlet okulu öğretmenini olduğumda, her zaman benimle aynı işi yapan bir erkek öğretmenin maaşının üçte ikisine tekabül eden bir maaş aldığımı eklemem gerektiğini hissediyorum. Bu durum, sonunda eşit işe eşit ücretin kabul edildiği 1970'lerin ortalarına kadar devam etti; Yaşanan ayrımcılığın telafisi için herhangi bir tazminat verilmemiştir. Ortaöğretim düzeyinde, erkekler kızlardan çok daha fazla ders alıyordu. Kızlara beden eğitimi dersi verilmedi ve fen dersleri hatta fizik bile yoktu.

Mary Carabott, Öğretmen, Malta
Magda Muscat, Görüşme yapılan kişi

Görüşme hakkında kısa bir rapor

Sınıf öğretmeni görüşmeyi aşağıdaki şekilde kullanmayı tercih etti. Bu görüşme 13-14 yaşlarında bir sınıf için tartışma konusu yapıldığında Form III A 'ya ihtiyaç olmuştur. 26 kişilik sınıf 13'erli iki gruba ayrıldı. Her gruptan görüşme kaydını dinlemeleri istendi. Grup A ve Grup B verilen 15 dakika boyunca görüşmeden öğrendikleri sosyal ve kültürel olayları not olarak yazdılar. Bu aynı zamanda anlayarak dinleme alıştırmasıydı.

Öğrenme Hedefleri

Grubu A, kadınların nasıl ve hangi yollarla ayrımcılığa maruz kaldığını gösteren noktaları seçmek zorunda kaldı. Aşağıdaki olayları/olguları ortaya çıkardılar.

- Genç kızlar, ailelerinin ve özellikle erkeklerin daha fazla rahat etmeleri için, dinlenmelerini ve uykularını feda etme pahasına, ailelerinin ev işleri konusundaki beklentilerini karşılamayı kabul etmişlerdir.
- 20'nci yüzyılın ortalarından çok sonra, kızlar kendilerini ev işleri yapan, yıkama ve bakım işlerine yardım eden ikinci sınıf vatandaşlar olarak görüyorlardı. Buna karşılık erkekler dışarıya oyun oynamaya gitti ya da kendi isteklerine uygun işlerle meşgul oldular. Kızlar her zaman hizmete hazır bekliyorlardı
- Erkekler iyi bir eğitim vermek için her türlü fedakârlık yapılırken, kızların iyi bir eğitim almaları konusunda çok az şey yapıldı. Bariz sebep, erkeklerin geleneksel olarak ailenin geçimini sağlayan kişiler olarak düşünülmesiydi.
- Sonuç olarak, kızların özgüveni ve eğitimi zarar görmüştü.

Grup B, görüşmeden öğrendikleri tarihi olayları seçmek zorundaydı ve aşağıdakilerini ile ortaya çıkardılar.

- 20. yüzyılın ortalarında, Malta devleti herkese ücretsiz ilkokul eğitimi veriyordu, ancak ücretsiz orta öğretim imkanı son derece zor olan sınavları geçebilen birkaç parlak kişiye sunuluyordu.
- Çok az sayıda kadın üniversiteye girmeyi başardı ve bunu başaranlar gaspçı olarak değerlendirildi.
- Tüm profesörler erkekti, fakat kadınlar ilkokul ve ortaokul düzeyinde öğretmenlik yapabiliyordu, açıkçası onların eğitimi asla daha yüksek seviyelerde öğretmenlik yapacak kadar iyi değildi.
- Kadın öğretmenler, tam olarak aynı işi yapmalarına rağmen erkek meslektaşlarından daha düşük maaş aldı.
- Ortaokulda kızlar erkeklere göre daha az ders aldılar. Kızlar asla beden eğitimi ve bilimsel dersler almadı.
- Para yetersiz olduğu için ülke ekonomik bir gerileme yaşamış olmalı.
- Kadınlardan ücretli bir işte çalışması beklenmiyordu.

Sonuç olarak: öğrenciler, bir kişinin hikayesi üzerinden, ele alınan konuyla ilgili inandırıcı sosyal ve tarihi olaylar dizisi yazabilirler. Bu 20. yüzyıl Avrupa kadın tarihidir.

Mary Carabott

SÖZLÜK

Aşağıdakiler, kadın tarihi hakkında yapılacak bir çalışmayla ilişkili olabilecek anahtar kelimelerdir. Bu kelimeler, öğrenciler tarafından bir sözlük oluşturmak için veya internet ve kütüphanelerde bu konuyla ilgili bilgi kaynakları aramak amacıyla kullanılabilir.

Aktivizm	Hükümet
Reklam	Sivil cephe
Tutum	Ev kadını
Yardımlar	İdeal
Hava saldırısı	Endüstriyel hareket
Kampanya	Endüstri/Sanayi
Kapitalizm	Sanayi: hizmet, hafif, ağır
Komünizm	Evlilik
Savaş vergisi/ zorunlu görev	Analık
Tüketici/ Tüketicilik	Annelik
Ayrımcılık	Cephane
İş bölümü	Vatansever/Vatanseverlik
Boşanma	Karakol/ nöbetçi
Belgesel	Siyasi
Eviçi /ailevi	Önyargı
İşlevsiz	Terfi
Ekonomik	Propaganda
Ekonomik patlama	Ödeme oranları
İş	Roller
Eşit fırsatlar	Sosyal
Eşit ödeme	Sosyalleştirme
Eşitlik	Kalıp yargı/Klişe
Öjenik/soy ıslahı	Grev
Aile	Oy hakkı/İmtiyaz
Faşizm	Sufrajeterler
Moda	Teknoloji/ Teknolojik
Uzun filmler	Genç /Ergen
Fonksiyonel/İşlevsel	Sendikalar / sendikalaşma
Toplumsal cinsiyet	Değerler
Cinsiyetçi dil/söylem	Kadın özgürlüğü
nesil/kuşak	

Sözlük Etkinlikleri

Muhtemelen sadece kelimeleri ve anlamlarını öğrencilere vermek yeterli değildir. Yeni kelimeleri tam olarak, doğru bir şekilde anlamak ve kullanmak için öğrencilerin kelimelerin anlamlarını içselleştirmeye, yani kendi kavramsal çerçevelerine uydurmaya ihtiyaçları vardır.

Aşağıdaki alıştırmalar bu işlevi yerine getirmek için tasarlanmıştır:

- Kelimeleri ve anlamlarını ayrı kartlara yazınız, - öğrenciler kelimeleri anlamlarıyla eşleştirsın;
- Cümle kurmaları için öğrencilere kelimeleri dağıtın;
- Kelimeleri/anlamlarını öğrencilere verin- öğrenciler sessiz sinema oynasınlar ve sınıf kelimeyi tahmin etmeye çalışsın;
- Kelimeleri/anlamlarını öğrencilere dağıtın- öğrenciler daha küçük öğrenciler için kelimenin anlamını açıklayan bir resim/bir karikatür çizsinler.

EK I: İNTERNET SİTELERİ

İnternet Siteleri

İngiltere ulusal ve yerel yönetim bilgi sitesi. Bu sitede aile ve iş hayatında kadınlar ile ilgili konferans raporları, yasalar, araştırma makaleleri, istatistikler, basın bültenler yer almaktadır
<http://www.open.gov.uk>

Eğitim ve İstihdam Daire Başkanlığı sitesi. İstatistikler, araştırma raporları, basın bültenleri, haberler, istihdam sorunları ve eğitim ile ilgili istişareler yer almaktadır. İş ve toplumsal cinsiyet konularında özel bilgiler içerir.
<http://www.dfec.gov.uk>

Ulusal Çocuk Bürosu sitesi. Çocukların ve gençlerin refahını artırmak için. Çocuk bakımı teorileri ve uygulamaları, araştırma özetleri ve basın bültenleri hakkında bilgiler yer almaktadır.
<http://www.ncb.org.uk>

Kadın sanatçılara ithaf olunmuş site.
<http://home.webcom.se/art>

Kadın tarihi hakkında önemli materyaller içeren site.
<http://www.gale.com>

Konuyla ilgili diğer sitelere bağlantı imkanı veren kadın tarihi sitesi.
<http://home.earthlink.net/~womenwhist>

ABD Ulusal Kadınlar Tarihi Projesi'nin sitesi, ilgili kurumların kaynaklarını, listelerini ve diğer sitelere bağlantıları içerir.
<http://www.nwhp.org/>

Öğretmenler için eğitim kaynakları sitesi, kadınların özgürleşmesi, I. dünya savaşı konularını, fazladan linkleri içermektedir.
<http://www.spartacus.schoolnet.co.uk>

Geçmişte meşhur olmuş kadınlara ithaf edilen site.

<http://www.DistinguishedWomen.com>

“Savaşta ne yaptın büyükanne?” isimli proje ile ilgili site. İkinci dünya savaşı kadınlarının sözlü tarih derlemesidir.

http://www.stg.brown.edu/projects/WWII_Women/tocCS.html

Okullar adına Avrupa Komisyonu sitesi.

<http://www.devise-Europe.org>

Genç kadınlar ve genç feministler sitesi.

<http://www.femina.cybergrrl.com>

“20. yüzyıl Avrupa tarihini öğrenme ve öğretme” projesi hakkında daha fazla bilgi için bkz. Ek II ve <http://culture.coe.fr/hist20>. Bu kitapta bulunan tüm tablolar ve çalışma sayfaları bu siteden indirilebilir.

EK II: 20.YÜZYIL AVRUPA TARİHİNİ ÖĞRENME VE ÖĞRETME¹

Genellikle tarihçiler tarafından çalışması ve öğretilmesi en zor konulardan biri olarak görülen 20 yüzyıl tarihi, “20 Yüzyıl Avrupa tarihini öğrenme ve öğretme” üzerine özel bir projenin konusudur. Avrupa Konseyi'ne üye devletlerin devlet ve hükümet başkanlarının 1993 ve 1997 yıllarında gerçekleştirdiği iki zirvede, Konseye bu döneme (20. y.y.) ilişkin özel etkinlikler ve eğitim yöntemleri geliştirilmesi çağrısında bulunuldu. Parlamenter Meclis, 1996'da kabul edilen tavsiye kararlarında, Avrupa tarihi ve öğretimine ilişkin benzer bir isteği dile getirdi

Bu proje tam bir öğretim seti sunmaktadır ve çekirdeğin etrafında dönen bir "atom" olarak tanımlanabilir. Öğrencilere 20. yüzyılı anlatmanın farklı yollarını ve metotlarını geliştirmeye ayrılmış bu çekirdek kitap, tarih öğretmenleri için rehberdir. Somut olaylara ve temalara dayalı eğitici bölümleri, pratik çalışma yapraklarını ve alıştırmaları içeren bu çalışmayı bir İngiliz tarihçi olan Robert Stradling hazırladı. Avrupa Konseyi'nin tarih alanında halihazırda benimsediği tavsiyelerden yararlanıp onları derinleştirirken, belirgin şekilde göze çarpan entelektüel, politik ve sosyal çalkantıları dikkate alarak, onları 20. yüzyılın sorunlarına ve zorluklarına uyarlamıştır. Ayrıca yüzyılın anlatımındaki eksikleri, tahrifleri tespit etmeye, ihtilafli konuları, çatışma kaynaklarını, kavgaları ve yanlış anlamaları ele almaya çalıştı.

Bu uydular, 20. yüzyıl Avrupa kadın tarihi, nüfus hareketleri, sinema, Holokost ve milliyetçiliği ele alan öğretim modülleridir. Bu modüller yeni teknolojilerin öğretimde kullanılması, çağdaş tarihte kaynak sorunu, tarihin kötüye kullanımı hakkındaki raporlar ve makalelerle desteklenmektedir. Bütün bu bileşenler, tüm öğretmenler tarafından kullanılabilen, onların ihtiyaçlarına ve kaynaklarına uyarlanabilen bir öğretim paketi oluşturur.

Özellikle çeşitli raporlar ve çalıştayların ele aldığı, 20. yüzyıl tarihi kaynaklarının toplanması ve istismarı sorunu, projenin içine çapraz bir yaklaşımla dahil edildi. Bu yaklaşım istişare içinde öğrencilere ön ayak olmayı ve bir belge merkezi veya araştırma teması olarak kütüphanelerin kullanımını amaçlamaktadır. Ancak 20. Yüzyıl önceki yüzyıllardan farklı olarak, sinema, radyo, televizyon gibi yeni medya araçlarıyla, daha genel olarak yazılı bilgiye

¹ Bu metin daha önce tarih dersleri için basılan bir bölüme dayanmaktadır (Avrupa Konseyi yayınları,1999).

eşlik eden veya gerçekten yazılı bilginin yerini alan görseller aracılığıyla incelenebilir ve yorumlanabilir.

Bu yeni kaynaklar kaydedilmeli, seçilmeli, çözümlenmeli ve değerlendirilmelidir. Ayrıca ister hareketli olsun ister hareketsiz, görsellerin sahip olduğu güç, seyirciyi yönlendirme riskini artırmaktadır. Totaliter rejimler tarafından çekilen propaganda filmleri belki de bunun en trajik örneklerindedir, fakat eksikler ve yanlış beyanlar - kurgu teknikleriyle ve akıllı kameralarla yapılanlar dahil- nesnellik ya da bilgi iddiasında bulunan filmlerin ve belgesellerin de bir özelliğidir. Bu teknikleri keşfederek, kasıtlı olsun ya da olmasın, sürekli görsel-işitsel bir ortamda yaşayan bugünün öğrencileri, televizyon haber programlarını ya da “çağdaş” bir filmi izlerken daha da eleştirel olmayı öğreneceklerdir.

Açıkçası, propaganda ve manipülasyonun ötesinde yazılı bilgidен bir imaj toplumuna aşamalı geçiş, çalışmaya değer bir tarihsel olgudur. Bu bağlamda, sinema hakkındaki bu öğretim modülü, öğretmenlere 20. yüzyıl tarihinin konularını gösteren filmlerden oluşan bir filmografi (film listesi) sunmaktadır. Bunlar hem tarihsel hem de kültürel açıdan kendi dönemlerine ışık tutmak ve tartışmayı hareketlendirmek için kullanılacaktır.

Proje ayrıca sözlü tarih gibi öğretimde az kullanılan kaynakların kullanımını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bazen bu belirli bir olay veya yaşam koşulları hakkında mevcut olan tek kaynaktır ve resmi tarihi dengeleyebilecek bir anlayış sağlayabilir; Konuşmacıya tanık rolü vererek tarihi gittikçe daha fazla kişiselleştirebilir. Bazı okullar zaten eski direnişçileri veya eski sürgünleri hatıralarını anlatmaları için davet ediyor, böylece dinleyicilerin dönemi bir bağlama koyma imkanı oluyor. Benzer şekilde, fabrika hayatı eski bir fabrika işçisiyle yapılan konuşma üzerinden açıklanabilir. Bununla birlikte sözlü tarih diğer yazılı ve görsel kaynaklarda olduğu gibi objektiflikten yoksun olabileceği için çok kişi ile yapılmalıdır.

En son teknolojiler, özellikle bilgisayarlar, CD-Rom veya Internet siteleri gibi yeni bilgi kaynakları sağlayabilir, aynı zamanda bir öğretim aracı olarak da kullanılabilirler. Burada da hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin internette mevcut olan çok sayıda belgeyi seçmelerine, değerlendirmelerine yardımcı olmak ve kaynakların güvenilirliklerine,

kaynaklarda yer alabilecek bilgi manipölasyonlarına ve eksiklerine dikkat etmelerini sağlamak önemlidir. Öğretmenler için interneti kullanmak, her şeyden önce onu nasıl kullanacağını bilmek anlamına gelir: Öğretmenler eğitimlerine ve bu tür araçlara karşı tutumlarına bağlı olarak, interneti çok fazla kullanabilir ya da çok fazla karşı olabilirler. Bu nedenle proje, bu araçları metin ve görsel elde etmek için kullananlara yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Böylece internet siteleri ve CD-Romlar ders kitaplarına ve derslere önemli katkılar sağlayabilir.

Yine de eğitim seminerlerine katılan öğretmenler, önemli bir eğitim potansiyeline sahip olmasına rağmen, yeni araçların kitapların ve kağıtların yerini alamayacaklarını, yeni yollar açarken, öğretimde tamamen devrim yapamayacaklarını vurguluyorlar. Dahası, birçok öğretmen maliyet nedeniyle şu anda okuldaki gelişmelerin hala sınırlı olduğunu belirtmektedir.

Kadın tarihine ilişkin mevcut modül, Avrupa Konseyi'nin her iki cinsin de toplumda adil temsil edilmesine yönelik isteğine uymaktadır, ancak modülün amacı dengeyi basitçe sağlamanın ötesine geçmektedir. Kadınların toplumdaki rolünü vurgularken, ki çok uzun süre göz ardı edilmiştir, tarihe kadınların perspektifinden bakmayı da amaçlamaktadır. Bu projede, spesifik toplu veya bireysel örneklere dayanan çeşitli seminerler düzenlenmiştir. Bu seminerlerden biri Stalin Rusya'sında kadınların yaptığı görevlerdir ve aynı zamanda bu görevler, o dönemin kadın hayatlarını, faaliyetlerini, imajını ve onlar üzerinden dönemi göstermektedir. Ünlü kadınların biyografileri, dersler veya konular için çerçeve sağlayabilir, fakat sıradan veya tanınmayan kadınları, onların olaylara ve dünyaya bakışını vermek te zorunludur. Bunun için sözlü tarihin kullanılması teşvik edilmelidir: Öğretim modülü, tarihi olaylar yaşamış, bir dönemin ya da konunun temsilcisi olan kadınlarla yapılacak çalışmada kullanılabilir örnekler ve görüşme yöntemleri sunmaktadır.

Modül ayrıca oy hakkı mücadelesi, çalışan kadınlar veya kadın imajları gibi derslerde ele alınan genel konuları içermektedir. Aynı zamanda kadın tarihi anlatımındaki önyargı ve boşluklarla ilgilenmektedir. Sonuç olarak yorum ve eleştirel yargıya vesile olan özgün bir tarih yazımına yol açmıştır.

Aynı şekilde tasarlanan milliyetçilik modülü, spor ya da para birimi gibi konuları da içeren gündelik olayları incelemek için salt olgu açıklamalarının ötesine geçer. Milliyetçiliğin, sınır değişiklikleri veya imparatorlukların yıkılması (Avusturya-Macaristan, Osmanlı Devleti) gibi çok önemli tarihi sonuçlarını kapsamaktadır ve devletler içindeki azınlık-çoğunluk grupların ilişkisine bakmaktadır. Sonrasında grupların birlikte yaşamalarını, federalizm örneğinde olduğu gibi birlikte yaşama yollarını tartışmaktadır. Modül, diğer iki modülde olduğu gibi yazılı belgeler, filmler, CD-Rom ve internet sitelerinin dahil olduğu bir bibliyografya ile desteklenmektedir.

Göç modülü, 20. yüzyıl Avrupa'sındaki nüfus hareketlerini, bireylerin ve grupların nasıl ülke değiştirdiklerini ve bu hareketlerden kaynaklanan kültürel ve toplumsal değişimleri inceliyor. Son yılların büyük göç dalgalarıyla sınırlı kalmayıp, sınır işçilerinin durumunda olduğu gibi, sınır değişikliklerinin veya ekonomik ihtiyaçların bir sonucu olarak ortaya çıkan sınır ötesi hareketleri de kapsamaktadır. Giderek artan benzer kaygılar ve yaşam tarzlarına ilişkin diyalog ve karşılıklı anlayışı kolaylaştırırken, ev sahibi ülkenin sakinleri olarak göçmenlerin bakışını ve durumunu göstermeyi amaçlamaktadır.

Holokost'un öğretimi ile ilgili modül, olguların kendisini aşarak, Holokost öncesinde ve sırasında kurbanların deneyimleri üzerinden olayları bireyselleştirmelidir. 15 yaşında bir ergen döneme genel olarak bakmak yerine, kendisi ile aynı yaşta genç bir insanın savaş öncesi ve savaş zamanı hikayesinden daha fazla etkilenecektir ve zorbalığın, suçların ölçüsü hakkında daha somut bir anlayış geliştirecektir. Antisemitizmin bazı ülkelerde endişe verici bir şekilde büyüdüğü bir zamanda, yaşanmış olayların ötesinde, herkesin bir gün bu tür suçların kurbanı olabileceğini belirtmek önemlidir. Ancak dikkatler normal bireyleri aynı zamanda işkencecilere ve cellata dönüştürebilen mekanizmalara yöneltilmelidir.

Proje ayrıca 20. yüzyıl tarihinin Avrupa'da ders kitaplarında, müfredatlarda ve derslerde nasıl öğretildiğini sorgulamaktadır. Öğretmenleri yalnızca gerçekleri aktarmakla yetinmeyerek, olguların içerdiği pratik ifadelerle ve örtülü bellekle de ilgilenmeye çağırmaktadır. “Anma Mekanı/tarihi mekan” kavramı, tartışmaya ve hatırlamaya yardım eder, ayrıca kültürel miras fikri ile tanıştırır, ki bu mekanlar bir saray veya kilise ile sınırlandırılmamalıdır. 1914'te

kazılan siperler, toplama kampları gibi 20. yüzyılın en karanlık saatlerini hatırlatan yerleri de içermelidir.

“Yaşayan hafıza” teması, Büyük Savaş'ta askerler tarafından ailelerine gönderilen mektuplar gibi az bilinen belgeler kullanılarak anlatılabilir; Bunlar aynı zamanda toplumsal bir olaya bireysel bir boyut katar. Yalın bir kronolojik listeye nazaran, film özetleri gibi harita ve fotoğraflar da genellikle öğrencilerle daha etkili konular ve bir anıtın tanıtımı herhangi bir çatışmanın ülkeyi veya bölgeyi nasıl etkilediğini gösterebilir.

Son olarak, tarih öğretmenlerinin eğitimi konusunda karşılaştırmalı çalışmalar yapılmıştır ve bunlar öneriler için bir temel teşkil etmektedir. Ülkeye bağlı olarak, geleceğin öğretmenleri doğrudan üniversiteden okul ortamına taşınmaktadır ve onların akademik yeterlilikleri öğretmen eğitimleri ile tamamlanmaktadır. Bu eğitimler çeşitli kısa kurslardan bir iki yıl süren mesleğe hazırlanma sürecine kadar uzanmaktadır. Proje çeşitli öğretmen eğitim modellerini değerlendirmeyi ve envanterini çıkarmayı amaçlamaktadır. Öğretmenleri geliştirmeye çalışmasına rağmen, onları tek tip yapmak arayışı yoktur. Hem öğretim teknikleri hem de öğrencilere verilmesi gereken temaların seçimi konusunda, öğretmenlere verilecek hizmetiçi eğitimlerin geliştirilmesi ihtiyacı üzerinde ısrar etmektedir.

Proje, hangi ülkeden olursa olsun, Avrupa'daki tarih öğretmenlerine, 20. yüzyıl tarihinin özel yapısına uyarlanmış yöntemler ve temalar geliştirme imkanı vermeye çalışmaktadır. Ayrıca, tüm kaynakları ve konuları kendi derslerine dahil etme, kendi yaklaşımlarını modern teknolojik gelişmelere adapte etme konusunda onlara yardımcı olmayı hedeflemektedir. Genelde proje tarih eğitimi bağlamında, 20. yüzyıl tarihinin öğretimindeki özel yapıyı vurgulamaktadır ve şu konuda ısrar etmektedir; 20. Yüzyıl dış dünyaya daha açık bir şekilde öğretilmeli ve öğrencilerin dünyayı kolayca anlamasına imkan vermelidir. Dinamik ve cazip olan bu tür bir öğretim, sınıfın dışında tarih bilgisinin pek çok dış kaynağıyla karşı karşıya gelen öğrencilere, 20. yüzyıl Avrupa tarihini öğrenmek ve analiz etmek için en uygun yerin okul olduğunu hatırlatmalıdır.

20. YÜZYIL KADIN TARİHİNİ ÖĞRETMEK: SINIF TABANLI BİR YAKLAŞIM

Ruth Tudor

Elena Osokina ve Philip Ingram'ın katkılarıyla

Kadın tarihi öğretiminin, tarih müfredatlarında hangi kadınların yer alacağı, kadın tarihinin derslerde nasıl ele alınacağı, tarih ders kitaplarına nasıl entegre edileceği gibi birkaç boyutu bulunmaktadır. Bu yüzden kadın tarihi öğretimi pek çok açıdan ele alınması gereken kompleks bir konudur. Tudor'a göre kadın tarihi öğretimi, öğretim uygulamamızda köklü değişiklikleri gerektirebilir ve "geleneksel" didaktik ve öğretmen merkezli eğitimle kadın tarihini öğretmek mümkün olmayabilir. 20. Yüzyıl Kadın Tarihini Öğretmek başlıklı bu kitap, kadın tarihini Avrupa genelinde mevcut sınıf uygulamalarına entegre etmek için hazırlanmış bir öğretim materyalidir.

Avrupa okul müfredatlarında, kadın tarihinin durumu ve niteliği değişkenlik göstermektedir. Bazı ülkelerde kadın tarihinin okul programlarında yer alması yasal bir zorunluluk iken, bazı ülkeler ise bu konuya yeni yeni eğilmektedir. Türkiye'de kadın tarihi öğretimi üzerine yapılan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Hatta tarih ders kitaplarında ve programlarında kadınların görünürlüğü gittikçe azalmaktadır. İnsanlığın büyük resmine ulaşmak için kadın tarihine ilgi göstermek kaçınılmazdır. İçinde kadınların da yer aldığı büyük resmi okullarda öğrencilere sunmak bilimsel tarih anlayışının gereğidir. Tudor ise kadın tarihini sorgulamak için kesinlikle en güvenilir yerlerden birinin okul olduğunu düşünmektedir.

Ruth Tudor, kadınların deneyimlerine yön veren iş, aile, kültür, savaş ve siyaset arasındaki karmaşık, bazen gizli bağlantılara odaklanarak bütüncül bir yaklaşım kullanmıştır. Ayrıca öğretmenleri, derslerinde eleştirel ve uygulamalı bir yaklaşım kullanmaya teşvik etmektedir. Öğrencilerin, tarih öğretimi dışında kalanlara ait sözlü tarih, fotoğraf ve medya gibi kaynakları, geçmiş hakkındaki farklı belgeleri eleştirel bir şekilde kullanabilmeleri amaçlanmıştır. Dolayısıyla, 20. Yüzyıl kadın tarihi öğretimi konusunda sınıf tabanlı bir yaklaşım sunan ve kadın tarihi öğretimi konusunda pek çok etkinlik içeren bu kitap, öğrencilerin tarihsel becerilerini geliştirmek için de yararlı bir kaynaktır. Türkiye'de kadın tarihi öğretimine önemli katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

www.coe.int

Avrupa Konseyi Avrupa kıtasının önde gelen insan hakları kuruluşudur. Kuruluşun 47 üyesinin 28'i Avrupa Birliği üyesidir. Tüm Avrupa Konseyi üyeleri insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü korumaya yönelik Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini imzalamıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Sözleşmenin üye ülkelerdeki uygulamasını denetler.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE